

Jonas
Alaska:
– Jeg har
aldri vært
noe god
med damer

Min studietid, side 33 - Anmeldelser, side 39

**TORKIL
STILLER
TIL VALG
– IGJEN**

Nyhet, side 12

**KAPASITETEN
SPRENGT:**

Studenthelsetjenesten må
avvise psykisk syke

Leder, side 2 – Nyhet, side 4 og 5

*mellom
FAG*

– Jeg sa til PST at
det der klarer ikke
jeg. Jeg klarer ikke
å lyve sånn.

Møt Yousef Assidiq
i portrettet.

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 8 | www.universitas.no | onsdag 6. mars 2013

Bokhylla:
Tore Sagen
Ny test:
Vi tester
pub-quiz!

Håpet knuses

- Chilenske studenter er utmattet etter historisk opprør.
- Universitas fulgte utviklingsminister Heikki Holmås til Latin-Amerika.

Mellom fag, side 14 til 19

Hvordan kom du deg til UiO i dag?

Husk å svare på transportundersøkelsen på uio.no/transport
Alle som deltar er med i trekningen av flotte premier!

Grønt UiO

redaktør: Emma Tøllersrud
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: Øyvind Gallefoss
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: Helle Gannestad

desksjef: Benjamin Edward Oliver

nettredaktør: Heljar Havnæs

magasinredaktør: Peder D. Stabell

MENINGER

Du er bra nok

Vi har ikke plass, kom tilbake senere». Beskjeden fra Studenthelsetjenesten gis hver uke til opptil 50 studenter som sliter psykisk. At SiOs lavterskeltilbud har sprengt kapasitet, nok en gang, er et beskjedent bilde på hvor stort behovet er. 15 prosent av norske studenter sliter på ulike områder, ifølge TNS Gallup, flere enn i den øvrige befolkningen. Dårligst står det til for kvinnelige studenter: 17 prosent av disse oppgir at de har helt eller delvis nedsatt arbeidsevne som følge av psykiske problemer, nesten dobbelt så mange som blant mannlige studenter. De har mer eksamensangst, lavere faglig selvtilitt og mestringsfølelse – til tross for at de stryker langt sjeldnere enn sine mannlige motstykker. Det er alvorlig, og dessverre altfor ofte ignorert, i disse kvinnetidstider.

Studenter er en utsatt gruppe. De skal yte og bli målt, samtidig som de må klare seg selv i en tilværelse der holdepunktene iblant er få og motivasjonen liten. Utfordringen i dag er å nå ut til de mange unge voksne som sliter med ensomhet, ifølge Røde Kors. Pågangen skyldes også at tabuer knyttet til psykisk sykdom er svekket – det koster mindre å innrømme at man trenger noen å snakke med.

I fjor vedtok Velferdstinget å øke semesteravgiften for nettopp å redusere psykologkøen. Når kapasiteten fortsatt er for lav og ressursene for få, må ballen kastes videre til politikerne, som bør ha unges psykisk helse høyt på agendaen foran årets valg. Bedre oppfølging hindrer frafall og sykefravær.

Den samlede kompetansen blant unge øker, men den samlede selvtilliten går ned. Det må fortelle noe om hvilken kultur vi har bygd opp. Krav til effektivitet øker, og vektlegging av prestasjon og resultat blir viktigere. Tida for det gjennomsnittlige er over, skriver NY Times-journalist Thomas Friedman – du må finne ditt ekstra, det DU skal tilføre verden som ingen andre har. Slikt passer bare for den med spisse albuer. Konkurransesementalteten trenger seg inn i det meste av det vi foretar oss – og produserer tapere. Vi trenger mange typer studenter, men slike strukturer favoriserer kun én. Og så lenge ikke alle kan vinne, føler flere seg midelmådige. Derfor kan vi ikke lese oss blinde på tall. Det må også handle om forebygging – og i bunn og grunn hvilket samfunn vi vil ha.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Ikkje alle studentkrav er legitime.

Dental destruksjon

KOMMENTAR

Ingrid E. Daae,
idé- og debattredaktør

kattepine, og Helse- og omsorgsdepartementet ser no på moglege modellar for refusjon av tannlegeutgifter. Men Støres statssekretær Kjell Erik Øie, som måtte svara på utspelet til NSO, tvilte på at studentar står i noko særstilling i denne saka.

Jeg hater måker, sa Odd Børretzen. Måsar skrik og skal ha, skal ha, og Børretzen var ikkje åleine om dei negative kjenslene. Me studentar bør unngå å gjera oss til ein tilsvarende forhatt flokk.

Fredag morgon kunne me høyra Øyvind Berdal, leiar i Norsk studentorganisasjons (NSO), krevja rimelegare tannhelse for studenter i NRK Dagsnytt. Ei undersøking frå 2011 viser at berre 6 av 10 studenter har vore hjå tannlegen siste året, og NSO meiner det er prisen som held studentane ute av tannlegekontora. Dei foreslår difor å utvida ordninga med 75 prosent rabatt på tannlegebesøk for 19–20-åringar til også å gjelda studenter. Berdal vende seg direkte til Jonas Gahr Støre: Dette bør helse- og omsorgsministeren prioritera.

Men bør han eigentleg det?

Tannlegebehandling er den einaste helsetenesta som i dag ligg utanfor den offentlege refusjonsordninga. Ei tannpine vert fort ei økonomisk

«Innimellom bør ein stikka fingeren i jorda og vurdere om måla ein set seg fortener merksemd.»

Det har han heilt rett i. Slik hjelp bør gå til dei som har størst tannplager og dårlegast råd, uavhengig av kva dei driv med til dagleg. Statistikk frå SSB for folket generelt syner ein klår samanheng mellom kva ein tener og kor ofte ein går til tannlegen, og tala til NSO er ikkje oppsiktsvekkjande med tanke på den økonomiske situasjonen studenter flest er i. Faktisk er studenter litt flinkare til å gå til tannlegen enn dei det er mest naturleg å samanlikna seg med – folk som har inntekter under 165 000 kroner.

Samanlikna med mange andre i denne gruppa er me som studenter for privilegerte å rekna. Me er stort sett unge og friske. Me har høgare utdanning, ein faktor som korrelerer sterkt med medvit rundt eiga helse og dermed færre plager. SiO-studenter kan dessutan gå relativt rimeleg til samskipnaden sin eigen tannlege. 400 kroner kostar ein sjekk der, eller 33,50 per måned om ein tek sikte på eit besøk i året. Det er om ein har behov for vidare behandling det vert ordentleg

ØYEBLIKKET

av: Håkon Frede Foss

Lørenskog: Venstres Guri Melby (t.h.) ble beskyldt for å fare med usannheter av Aps Dag Einar Thorsen under helgas debatt på Studentkonferansen, arrangert av Studentparlamentet ved UiO. På Lørenskog!

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

dyrt, men tanntrøbbel er òg eit av dei helseproblema det er enklast å førebyggja sjølv. De spørst om ikkje det er kvar einskild av oss, og ikkje Gahr Støre, som bør tenkja gjennom prioriteringane.

Dette er ikkje første gong NSO krevjer rimelegare tannhelse for studentar. Responsen frå Helse- og omsorgsdepartementet tyder ikkje på at dei kjem til å verta høyrde denne gongen heller. Det same kan seiast om andre saker organisasjonen jobbar for. Skuffinga er

like stor kvart einaste år når statsbudsjettet vert lagt fram: Det vart ikkje løyva midlar til elleve månader studiestønad denne gongen heller, og heiltidsstudenten er stadig like daut.

Ein skal ikkje alltid gje seg fordi ein ikkje vert høyrd. Innimellom bør ein likevel stikka fingeren i jorda og vurdera både om måla ein set seg er realistiske, og om dei fortener merksemd. Som studentar i Noreg har me allereie fleire putar sydd opp under armane

våre enn folk dei fleste andre stader evnar å førestilla seg.

NSO gjer ein viktig jobb med å synleggjera studentar og behova me som gruppe har, og det skal dei halda fram med. Men for å unngå at studentar endar opp som dei forhatte måsane til Børretzen må organisasjonen velja sine slag – og tannhelse bør ikkje vera eitt av dei.

debatt@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

« Aksel Braanen Sterri, leder for den sosialdemokratiske tenketanken Progressiv, avviser at de rødgrønne har mye å hente på radikale valglofter.

Sterri foreslår heller det han karakteriserer som «moderate» løfter: Gratis crystal meth til folket, sexundervisning til alle 11-åringer – og hestekjøtt. En hel haug med hestekjøtt.

Hentet fra saken «Tror ikke på radikal kursendring», Klassekampen 05.03.13

« Har du mistet gebisset ditt? Eller glemt tre vinterdekk på et fortau? Kanskje du finner det igjen på hittegodskontoret.

Journalistene i Bergens studentavis har virkelig lært seg å treffe kjerneleseren.

Hentet fra saken «Politiets skattkammer», Studvest 27.02.13

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

www.universitas.no

For oppdaterte studentnyheter.

MENINGER

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

CONNECTICUT

What is the college for? We are rarely told to find a higher purpose – beyond our own success – for which we should strive.

TRONDHEIM

Under Dusken

Det er kanskje lett nok å gje skulda på andre. All fråtsing i piller og gadgets bleknar når ein samanliknar seg med USA eller industrien i Kina. Naboen fyrer skitnare enn me gjer.

OXFORD

Evolution is far harsher to men than any militant feminist. Having said that, men are cheats.

VOLDA

Det er i studietiden man får de beste mulighetene, og jeg har bare én ting å si: GRIP DEM!

TIPS OSS

tips@universitas.no

nyhetsredaktør: **Håkon Frede Foss**
haakonff@universitas.no 975 00 722

NYHET

FOTO: AGNES HARRIET LINDBERG

Denne utløste terrorfrykt

En gjenstand i heisen på Domus Nova utløste terrorfrykt mandag denne uken. Den skyldige? Denne Tivoli-radioen.

«BOMBETRUSLER»

tekst: Hans J. Skjong

Det er ikke bare å være arrangør for Menneskerettighetsuka (MRU) ved det juridiske fakultetet på Universitetet i Oslo. Et i utgangspunktet uskyldig ønske om å la jusstudentene lytte til opplesninger av historisk forbudte tekster, som Agnar Mykles «Sangen om den røde rubin», gikk mandag helt galt.

En student som tok heisen på Domus Nova mandag morgen, mente Tivoli-radioen koblet til en mp3-spiller i heisen var mistenkelig. Studenten ringte Teknisk avdeling (TA) ved UiO for å advare mot «faren». TA sendte straks ut en sikkerhetsrådgiver på befarings og varslet gårdeier og vaktentralen.

– Ikke merket

Kvelden før hadde arrangørene teipet fast Tivoli-radioer i taket i to av heisene. I tillegg var det klistret opp en plakat som forklarte bakgrunnen for installasjonen.

Men arrangørene hadde ikke regnet med at lydinstallasjonen skulle bli

fjernet – allerede første dag.

– Det var tross alt en radio, og det kom lyd ut av den. Jeg synes det er interessant at et studenttiltak blir møtt i verste mening, sier Lindberg.

Teknisk sjef ved UiO forklarer fjerningen:

– Rundt klokken 10.25 fikk vi en bekymringsmelding fra en student som melder fra om en mistenkelig radio med ledninger i heisen. Disse radioene var ikke merket, og nå er radioene satt opp et annet sted, sier Trygve Sogn.

Frykter plakutfjerning

Da MRU-leder Agnes Harriet Lindberg kom til Domus Nova mandag

morgen var vaskpersonalet i ferd med å rive ned de forklarende plakatene.

– Dette tyder helt klart på dårlig kommunikasjon hos Teknisk avdeling siden vaskpersonalet ikke hadde fått beskjed om å la dem stå, sier Lindberg.

Hun tror plakatene var blitt tatt ned da varsleren ringte Teknisk avdeling noen timer senere.

– Har Teknisk avdeling gjort en god nok jobb med å opplyse om hvorfor disse radioene var i heisen, Trygve Sogn?

– Det har jeg ingen kommentar til. Vi har en god dialog med instituttet og Det juridiske fakultet, sier han.

«Terror-radioen» er nå ufarliggjort og har fått et nytt hjem i læringscenteret i andre etasje på Domus Nova.

hansjskj@universitas.no

«Det var tross alt en radio, og det kom lyd ut av den»

Leder for Menneskerettighetsuka, Agnes H. Lindberg.

Universitas presiserer

I forrige nummer ble Trygve Wyller, dekan ved Det teologiske fakultet, sitert på at fakultetsledelsen «ønsket en relativt liberal praksis, men vi ser nå at det ikke lar seg gjøre med dagens krav til gjennomføring». Dette var en kommentar til studiegjennomføringen på masternivå, og ikke en generell kommentar til statistikken over studenter som har blitt fratatt studieretten ved fakultetet, slik det kunne framstå i saken «Kastet ut 4800 studenter». universitas@universitas.no

Tar selvkritikk: Studenthelsetjenesten i SIO erkjenner at håndteringen av dem som ber om hjelp, ikke er god nok.

Avviser opptil 50 studenter i uka

Selv om de utvider har ikke Studenthelsetjenesten kapasitet til å ta imot alle som ber om hjelp.

PSYKISK HELSE

tekst: Kaja Storøsten

foto: Henrik Evertsson

Hver uke ringer studenter til Studenthelsetjenesten med ønske om psykologisk hjelp.

Hittil i år har gjennomsnittlig 28 studenter blitt avvist hver uke, forteller lederen ved Studenthelsetjenesten Marit Eskeland

Noen uker avvises opptil 50 studenter.

Hos Studenthelsetjenesten er du ikke avhengig av å ha en legehenvisning for å få psykologhjelp.

– Det gjør at det ikke er en faglig sterk vurdering av hvem som får

Leder: Marit Eskeland

time eller ikke, sier Eskeland, og utdyper at det er noe av ulempen ved et lavterskeltilbud.

– Hvorvidt du får akutttime eller ikke avhenger hvordan du opplever situasjonen, sier Eskeland.

– Hva gjør dere med dem som avvises?

– Vi har ingen venteliste, så vi ber folk ta kontakt senere. Vi forteller også at man kan kontakte fastlege som kan gi muligheter for å få henvisning til private psykologer. Dessuten at studentrådgivningen her kan være behjelpelig med støtte.

Krever styrke

Nina Emilie Ørbech ble diagnostisert med bipolar lidelse da hun var 19 år, og er forfatteren bak boken «Hei Verden. Jeg er psykisk syk.» Hun holdt foredraget «Om å være psykisk syk» på Høgskolen i Oslo 5. mars.

Ørbech mener studenter som oppsøker hjelp, er sterke.

– Det er beundringsverdig, de som faktisk tør å ta det steget og oppsøke hjelp. Jeg skulle ønske det var en enkel sak for alle å få hjelp og fortelle hvordan de har det. Det å slite med psykiske lidelser er mer naturlig enn man tror.

– *Hvordan tror du de som sliter psykisk, opplever å bli avvist?*

– Jeg tror du blir ganske motløs av å bli avvist når du oppsøker hjelp. For min del og mange andre er det ganske tøft å gå til en person og dele livet sitt. Og det å få avvisning for sin historie er jo veldig sårt.

Utvider tjenesten

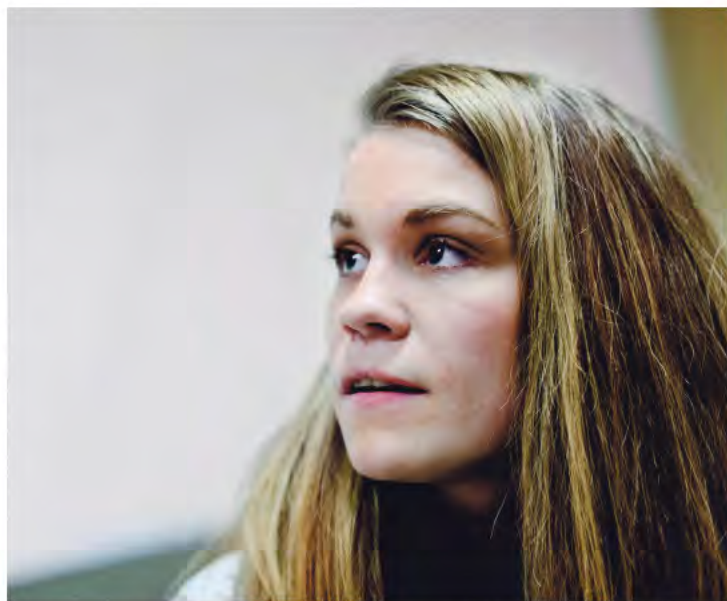
Eskeland i Studenthelsetjenesten erkjenner at mottakelsen for de som trenger hjelp på helsestasjonen per i dag ikke er god nok.

– Vi jobber med mottakssystemet og prioriteringen av pasienter framover. Her vil vi lære mer om hvem som ikke får time hos oss og om behovet for alternative tilbud, sier hun.

Eskeland mener det allerede er en forbedring i tilbudet. I årets budsjett har de utvidet tjenesten med fem nye ansatte.

– Vi har nå ansatt tre nye behandlere, en rådgiver og en psykomotorisk fysioterapeut. Disse vil starte i jobben fortløpende i løpet av våren, sier hun.

Eskeland mener likevel det er

Foredragsholder: Nina Emilie Ørbech mener en er sterk om en tør oppsøke hjelp.

stort behov for enda flere ressurser og ansatte i Studenthelsetjenesten.

Økende etterspørsel

I Studentenes helse- og trivselsundersøkelse oppgir 14 prosent av studentene at de har alvorlige psykiske symptomplager. Eskeland har inntrykk av at antallet studenter som ukentlig må avvises, øker.

– Vi skal jo være et supplement til det offentlige. Selv med de nye stillingene vil vi ikke ha kapasitet

til å ta imot alle som henvender seg til oss.

Eskeland oppfordrer studentene som kontakter dem om ikke å gi opp etter første forsøk.

– Selv om det i perioder er vanskelig å få time, ber vi studentene om å ta kontakt og fortelle oss om sine utfordringer, så vil vi hjelpe så godt som overhodet mulig. Dette inkluderer også å gi råd for hvordan man kan takle problemene på andre måter.

universitas@universitas.no

Psykologi-studenter gir gratistimer

Trenger du noen å snakke med om kjærlighetssorg eller stryk på eksamen? Nå skal psykologistudentene øve seg på deg.

STUDENTVELFERD

tekst: Kjersti Ruud Salomonsen

Fra og med mars kan studenter ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) få veiledningstimer fra psykologistudenter på profesjonsstudiet ved Universitetet i Oslo.

– Dette er en vinn-vinn situasjon, sier Fanny Duckert, dekan på SV-fakultetet.

– Psykologistudentene får erfaring og bachelorstudentene får et hjelpetilbud. Psykologistudentene vil dessuten få veiledning av erfarne klinikere på studiet, forteller Duckert.

Ifølge en informasjonsside på Universitetets hjemmeside kan studenter komme og snakke om alt fra tvil rundt studievalg og stryk på eksamen, til kjærlighetssorg og uventet graviditet. «Kringel med venner eller familie», vil også kunne være samtaletema.

Dekan Duckert tror at dette kan bli en fast ordning, hvis prosjektet viser seg å fungere bra i prøveperioden.

– Det kan være tøft å være fersk student på vårt store universitet. Vi vet at en viktig faktor i frafall fra studier er mistrivsel. En hjelp kan være å ha noen å snakke med om utfordringer ved å være student, også i livet utenfor studiene, sier Duckert.

– *Er det vanskelig å få psykologisk hjelp hos studenthelsetjenesten i dag?*

– Ja. Det kan være veldig lange køer for å få time, og i perioder er det vanskelig å slippe til i det hele tatt, sier hun.

Tilbudet vil gjelde for førsteårs bachelorstudenter på SV-fakultetet. På informasjonssiden om tilbudet presiserer fakultetet at tilbudet ikke kan ansees som en terapitime hos psykolog.

«Ved behov» vil studentene som møter opp bli henvist videre til, nettopp, studenthelsetjenesten.

Pilotprosjektet vil i første omgang gjelde i perioden 18. mars til midten av juni 2013. Det vil bli mulig å bestille time ved å ringe eller møte opp hos SV-infosenter.

k.r.salomonsen@universitas.no

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Forholdet mellom Universitet og presse ble tatt opp til en grundig og omfattende diskusjon på det femdager lange presse-seminaret som Universitetets kontor for Opplysningsarbeid arrangerte for kort tid siden. Det ble hevdet at mange forskere er redde for å uttale seg til avisene, av frykt for å komme i gapestokken overfor kolleger som lett vil kunne finne unøyaktigheter eller mangel på forbehold i uttalelsen, spesielt hvis den må bli avgitt på stående fot. Til dette repliserte en av pressefolkene at journalistene må gjøre mesteparten av sitt arbeide «på stående fot» og at de hver eneste dag risikerer å komme i gapestokken, ikke bare overfor kolleger men overfor tusener og hundretusener av lesere.

Krass kritikk av kompendium-krøll

Kompendium-kritiker: Det blir feil når Akademia ikke kan oppfylle sin egen garanti, sier Marianne Egeland.

Universitetsdirektøren har sendt klagebrev til Akademia på vegne av flere fakulteter som er misfornøyde med leveringen av kompendier.

AKADEMIKA

tekst: Kenneth Wangen

foto: Hans Dalane-Hval

– Mange av fakultetene hadde de samme problemene med Akademia, og vi sendte et felles brev på vegne av dem, sier avdelingsdirektør i studieavdelingen ved Universitetet i Oslo (UiO), Monica Bakken.

Brevet ble sendt til Akademia forlag, som er en del av det studentide bokhandelskapet Akademia, rett før jul i fjor. Dette er hovedpunktene i UiOs kompendium-klage:

Kompendier som leveres til Akademia innen tidsfristen, blir i mange tilfeller ikke ferdigtrykt til semesterstart.

Ved utfordringer knyttet til rettighetsklareringen av artikler, stoppes produksjonen av kompendiene uten varsel.

Institutter har fått beskjed om at det mangler materiale til kompendier, selv om det har blitt levert.

Seks måneder i forveien

– Jeg har et eksempel fra i fjor, forteller Marianne Egeland.

Hun er professor på Institutt for lingvistiske og nordiske studier, et av instituttene som har hatt flere problemer med leveringen.

Hun hadde forskningsfri våren 2012 og skulle til Berkeley. Derfor valgte hun å levere fra seg pensumlisten og underlagsmaterie til instituttets studieadministrasjon før hun dro i slutten av februar. Hun har fått bekreftet av instituttet at materialet ble levert videre til Akademia innen fristen.

– Allikevel var ikke kompendiet ferdig i tide, sier Egeland.

Professoren ble oppgitt.

– Dette gjaldt kompendier til et emne tilsvarende fem studiepoeng som bare gikk over seks uker. Vi hadde ikke tid til å sitte og vente. Tvert imot trodde jeg kompendiet skulle bli ferdig før sommerferien, slik at de som ville, kunne begynne å lese pensum på forhånd, sier professoren.

– Jeg vet at lignende forsinkelser

har skjedd med flere av mine kollegaer, legger hun til.

Bøter og prisreduksjon

Egeland forteller at studentene ble frustrerte og begynte å se etter pensum andre steder. Det illustrerer et annet problem som kommer fram i brevet fra universitetsdirektøren: Instituttene må betale for kompendier som ikke selges.

– For Akademia blir det ingen konsekvenser, de betaler ikke straffebøter når fristen ikke overholdes. Hva er insentivene for å overholde fristen når det ikke får noen konsekvenser om den overtrås? Kanskje burde studentene få de forsinkede kompendiene til redusert pris? spør Egeland.

Manglende kommunikasjon

I brevet stikker manglende kommunikasjon seg ut som et av de

største problemene i samarbeidet med Akademia.

«Dersom det oppstår problemer underveis, for eksempel ved at artikler ikke blir godkjent for trykking, tas det ikke nødvendigvis kontakt med institutt om dette, og instituttene får ikke kjennskap til problemstillingen før de etterlyser kompendier etter at undervisningen har startet», står det i brevet.

«Kanskje burde studentene få de forsinkede kompendiene til redusert pris?»

Marianne Egeland, professor ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier.

Akademia skal også ha gitt beskjed om manglende materiale til kompendier, selv om dette materialet har blitt levert.

Postdoktor i historie ved Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH), Anders Granås Kjøstvedt, forteller at Akademia en gang la skylden på instituttet da studentene hans spurte hvorfor kompendiene ikke var ferdige.

– I dette emnet leverte vi til fristen. Likevel fikk studentene beskjed om at det var instituttet som leverte for seint, sier Kjøstvedt.

Han får støtte av undervis-

ningslederen på sitt eget institutt, John McNicol, i at Akademia av og til legger skylden på de fagansvarlige.

– Vi har også fått høre at forsinkelsene skyldes sykdom. Men det har de sagt så mange ganger at det må være underbemanning som er den egentlige årsaken, hevder McNicol.

Tas på alvor

Administrerende direktør i Akademia, Geir H. Espedalen, forteller at Akademia har hatt et møte med Universitetet for å diskutere kompendie-kritikken.

– Manglene ved kompendieleveransene i fjor er noe som tas på største alvor, skriver han i en e-post til Universitas.

– I dialog med Universitetet har vi gjort noen endringer for å rette opp, som jeg oppfatter at begge parter er tilfreds med. Blant annet styrker vi dialogen vår med studieeksulentene og tydeliggjør frister og rutiner, skriver Espedalen.

Han understreker at Akademia hele tiden arbeider med å forbedre interne rutiner, etablere tettere dialog med utdanningsinstitusjonene og kontakten mot leverandørene.

universitas@universitas.no

På plass: Men ikke alle kompendier blir levert i tide, til universitetsledelsens frustrasjon.

Stipendiat-mødre klager inn UiO

13 stipendiater mener UiO diskriminerer småbarnsmødre. UiO er uenige, men velger likevel å legge om praksisen.

LIKESTILLING

tekst: Jenny Dahl Bakken

13 kvinnelige stipendiater ved juridisk fakultet har klaget inn UiO til Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) – for å diskriminere stipendiater som

tar ut fødselspermisjon. Det var nettstedet kifinfo.no som først omtalte saken.

Taper på permisjon

Ifølge ferieloven har en arbeidstaker både rett og plikt til å ta ut ferie hvert år. Man har rett på ferie også i forbindelse med

permisjon. Bakgrunnen for klagen er at fakultetet trekker fra denne ferien for stipendiater som er i fødselspermisjon. Dermed får stipendiaterne mindre tid til å skrive doktorgradsoppgave. En av klagerne, Marte Eidsand Kjørven, har tatt opp dette med Universitetet i Oslo (UiO) flere ganger.

– Hvis du har ti uker igjen av stipendiatperioden din når du går ut i permisjon og ferie, risikerer du å bli stående med kun fem uker igjen av perioden når du kommer tilbake. Dermed taper du på å ha foreldrepermisjon, sier Eidsand Kjørven til Universitas.

Hvis man har ti uker igjen og derimot tar permisjon for å jobbe hos annen arbeidsgiver, vil man fremdeles ha ti uker igjen etter endt permisjon – selv om man

har hatt ferie mens man er borte.

Endrer praksis

Klagen til LDO ble levert inn i oktober i fjor. I februar i år lovet personalsjef Irene Sandberg ved UiO at Universitetet skal legge om praksisen. Dette framkommer av en e-post fra UiO til LDO som Universitas har fått tilgang til.

Det innebærer at utvidelsen av stipendiatperioden vil inkludere ferien, og likestiller dermed stipendiater som tar fødselspermisjon med dem som tar permisjon for å jobbe. Det er ikke klart når den trer i kraft.

– Tolker regelverket feil

Grunnen til UiOs nåværende praksis er en tolkning av en forskrift om rett på kompensasjon for fødselspermisjon. Jus-

stipendiaterne mener UiO har tolket denne feil når de ikke medregner ferie i kompensasjonen.

– Forskrifter må tolkes i lys av formålet. Formålet her er jo at stipendiater ikke skal tape på å gå ut i fødselspermisjon. Når dette likevel blir konsekvensen av UiOs praksis, mener vi praksisen bryter med forskriften og likestillingsloven, sier Eidsand Kjørven.

UiO på sin side mener de ikke har brutt likestillingsloven.

– UiO mener at vår praksis var i tråd med lovgivningen, men sett i sammenheng med annen lovgivning om ferie og folketrygd, kan praksisen få uheldige konsekvenser, sier viserektor ved UiO, Ragnhild Hennum.

jennydb@universitas.no

STUDENTS WANTED!

Simula is an internationally recognized research laboratory located at Fornebu. Our main objective is to create knowledge about fundamental scientific challenges that are of genuine value for society.

We are seeking talented students at the late Bachelor or early Master's level who are looking for Master's projects within the fields of communication systems, scientific computing and software engineering; exciting and useful summer internships in research groups and spin-off companies; a future research career or an arena to develop innovative concepts.

We offer:

Excellent working conditions and interaction with world-leading researchers, strong connections to industry, potential employment opportunities with spin-off companies, scientific/educational collaboration with UCSD and associated potential research visits, well-paid summer internships under close supervision, canteen subsidy and free public transport in Oslo.

How to reach us:

E-mail: recruiting@simula.no

Visiting address:

Martin Linges vei 17, Fornebu

Mailing address:

P.O.Box 125, 1325 Lysaker, Norway

Studerer til de

Kunnskapstørst: UiO-studenten Johan Nedregård (71) har allerede fullført en mastergrad i spansk etter at han pensjonerte seg. Nå er han i gang med en ny master i fransk.

Det humanistiske fakultet har 196 studenter over 60 år, nesten dobbelt så mange som resten av UiO-fakultetene til sammen.

STUDENTALDER

tekst: Geir Molnes
Anders Bjørkheim

– Jeg studerer fordi jeg fortsatt har et ønske om å skaffe meg kunnskap. Et ønske om å lære meg noe nytt. Men jeg er ikke så nytteorientert, jeg er verdiorientert, sier pensjoniststudenten Johan Nedregård (71).

Etter at han pensjonerte seg fra jobben som rektor på Ski videregående skole, har han fullført en mastergrad i spansk ved Universitetet i Oslo (UiO). Nå er han godt i gang med en ny mastergrad i fransk. Nedregård er langt fra et unikt tilfelle, viser nye tall fra Database for høyere utdanning (DBH). Det er 47 stu-

denter over 70 år bare ved Det humanistiske fakultet (HF) ved UiO. Den eldste er registrerte studenten er 85 år gammel.

– Ubegripelig privilegert

– Det beste er kontakten med alle de begavede og interessante menneskene ved universitetet, både studenter og lærere. Jeg har vært nesten ubegripelig privilegert som har fått lov til å holde på så lenge med dette, sier Nedregård.

Han synes det utfordrende å lære fremmedspråk i en alder av 71, men understreker at han fortsatt stortrives som student.

– Jeg har fått god hjelp av de unge studentene, som har vært forbausende tolerante. Lærerne

har også vært veldig støttende og forståelsesfulle, sier Nedregård.

Lærerne eldst

Blant studentene på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) er det lærerstudentene som er de eldste. 32 år er den gjennomsnittlige alderen for studentene ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI).

Dekan Knut-Patrick Hanevik mener deler av grunnen til dette er at yrkesfaglærerstudentene trekker snittet opp.

– Ved Institutt for yrkesfaglærerutdanning har en veldig stor del av studentmassen både yrkesutdanning og yrkeserfaring fra før av. De tar derfor utdanningen i en betydelig høyere alder, sier Hanevik.

Han ser ingen ulemper med den store aldersspredningen på fakultet.

– Det er positivt at vi tar inn folk som har erfaringer fra yr-

keslivet, og det er positivt at vi får inn studenter som kommer rett fra videregående, sier han.

– Viktig med livserfaring

Ståle Skjelmoen er 32 år gammel og studerer til allmennfaglærer ved HiOA. Han tror ikke han ville vært moden nok for lærerutdanningen for ti år siden.

– De erfaringene jeg har gjort meg tidligere er en fordel nå. Jeg tror ikke jeg hadde vært moden nok til å ta denne utdanningen da jeg var 22 år, sier Skjelmoen.

Han hadde jobbet i flere år i lite givende jobber, men følte seg ikke moden for læreryrket rett etter videregående. Først da han ble eldre syntes han det var på tide å starte. Nå er de tidligere erfaringene snarere en fordel.

– Jeg tror du må finne deg selv for å bli en god lærer, sier Skjelmoen.

Samfunnsviterne yngst

Studentene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) de yngste studentene ved UiO, med en snittalder på 25 år. Psykologistudenten Kristoffer Olaussen (19) er en av mange SV-studenter som begynte rett etter videregående. For ham er ikke ung alder noe problem.

– Jeg stiller jo på bar bakke, akademisk sett. Men det føles problemfritt å studere i min alder, sier Olaussen.

Selv om det er stor forskjell på videregående og de akademiske psykologistudiene, mener han at overgangen har gått fint. Olaussen er heller ikke redd for å bli skolelei.

– Jeg skal nok klare å håndtere det, hvis det blir aktuelt, sier han.

Gjennomsnittstudenten er 28 år

Norge har noen av Europas eldste studenter, med en gjennoms-

stuper

Spredning av studenter

Gjennomsnittlig alder

Antall studenter over 60	2	19	2	1	20	196	25	0	8	20	7	19
Studenter totalt	5604	5668	3496	2558	5071	6484	4651	421	2065	4983	299	3379

Kilde: Database for høyere utdanning

snittlig alder på 28 år. Elisabeth Hovdehaug, seniorforsker i Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), tror dette blant annet skyldes gode offentlige støt-teordninger, som Lånekassen.

– Det som gjør de nordiske landene spesielle, er at studenter regnes som voksne. Her tar man studielån basert på egen inntekt, ikke mor og fars inntekt, sier Hovdehaug.

I flere andre europeiske land, som Tyskland, er det foreldrene som er ansvarlige for å forsørge studentene.

– Fordel med fleksibilitet

En annen årsak til den høye snittalderen er at mange norske studenter utsetter utdanningen. I England og USA begynner de fleste rett etter videregående.

– Her er det mange som tar seg ett eller flere friår. Det er også mange som velger å gå tilbake til utdanning senere i livet, sammenlignet med andre land, sier Hovdehaug.

– Hva tenker du om at vi har så gamle studenter i Norge?

– Det er ikke negativt. Arbeidsledigheten blant de høyt utdannede er veldig lav i Norge, sammenlignet med andre land. Det er snarere gunstig med flek-

sibilitet for dem som vil ta videre utdanning, svarer hun, og påpeker at det er langt vanskeligere å ombestemme seg som student i andre land.

universitas@universitas.no

Advarer mot utdanningsfelle

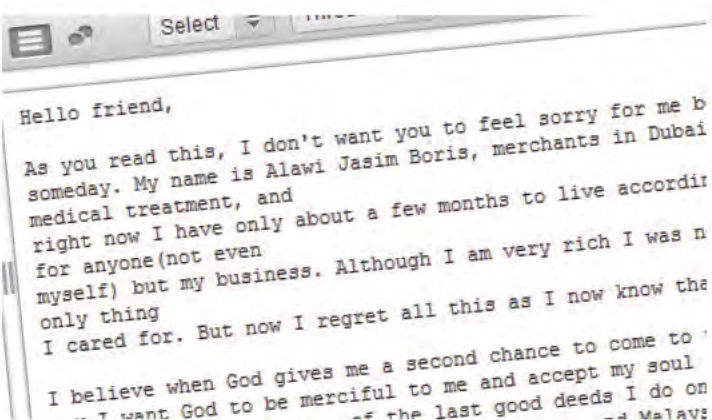
Førstelektor ved Markedshøyskolen, Karl-Fredrik Tangen, frykter at mange gamle studenter føler seg tvunget til å ta mye utdanning.

– Jeg er bekymret for at noen blir middels flinke på skolen, men ubrukelige til andre ting, og dermed ledes videre fra bachelor fordi de må, sier Tangen til Universitas.

Han ønsker ikke en utvikling der de som det er vanskeligst

å ansette, tar lang og lite anerkjent utdanning. Tangen advarer mot å nedprioritere arbeidskompetanse til fordel for teoretisk kompetanse.

– Utdanning er ikke den beste måten å lære å jobbe på. Du blir flink til å gå på skole av å gå på skole. Men hvis du bare er flink til å gå på skole, så er det en fare for at du blir låst inne, sier han.

– Vi prøver å få sperret sidene som blir lenket til, så folk ikke får nådd stedene, sier Margrete Raaum.

Kraftig økning i epost-svindel

I februar har UiO-brukere vært utsatt for en bølge av e-postsvindel. – Vær skeptisk til lenker, advarer sikkerhetsleder.

CYBERKRIM

tekst: Axel Geard Nygaard

IT-sikkerhetsgruppa ved Universitetet i Oslo (UiO), CERT, sendte i forrige uke ut en e-post der de advarte mot hyppige forsøk på svindel rettet mot UiO-brukere.

«De siste par dagene har det blant annet kommet e-post fra svindlere som utgir seg for å være Skatteetaten, rektor ved UiO, Skandiabanken og FedEx», heter det i e-posten.

Mengden svindelmeldinger er ifølge CERT mangedoblet fra i fjor.

– Det er heller ikke mulig å vite om vi har fanget opp alle, forteller CERT-leder Margrete Raaum.

Kopierer nettsider

Økningen er en del av en trend for hele Norge, ifølge Raaum. Datasikkerhetsselskapet Symantec publiserte i januar en rapport som viser at Norge er det landet i verden som var mest utsatt for e-postsvindel i desember. Hele én av 81 e-poster var såkalte phishing-angrep.

Raaum forteller at flere lar seg lure av disse svindlene ved semesterstart, gjennom sider som gir seg ut for å være UiO-sider og krever innloggingsinfo.

– Nye studenter er ikke vant til å bli forsøkt svindlet flere ganger daglig.

Noen ganger har svindlerne laget en tro kopi av UiO-sidene, og de kan være vanskelig å skille fra de originale nettsidene.

Raaum gir flere råd for å unngå å gå på limpinnen.

– Vi har alle innloggingssteder under uio.no, så det er viktig å forsikre seg om at dette faktisk er siden du er på.

Hun legger til at det er bedre å stille et spørsmål for mye, enn å gi fra seg sensitiv informasjon.

Universitas: 27. februar 2013

– Hvis du er usikker, så er det bare å kontakte oss.

Misbruker akademikere

Svindelforsøkene er mange og varierte. Raaum forteller at den vanligste formen for e-postsvindel er faking etter e-postadresser og passord for å sende spam som tilbyr produkter.

Andre svindelvarianter er rettet spesifikt mot akademikere og studenter. Flere har fått tilbud om å skrive i akademiske publikasjoner eller delta på konferanser, mot betaling.

– Det er på en måte svindel og på en måte ikke, sier Raaum.

Grunnen til at det ikke umiddelbart kan defineres som svindel, er at konferansene og publikasjonene faktisk eksisterer.

– Men det er bare en gjøk som har startet publikasjonen hjemme i stua, eller «konferansen» holdes i det dårligste rommet på et lite hotell, sier Raaum.

Ofte gir publikasjonene seg selv

troverdighet ved å misbruke navnet til anerkjente professorer.

– Vi opplevde at en professor ved UiO var sitert som medarbeider i en slik publikasjon. Det var bare tull, og han ba om vår hjelp til å få stoppet det.

Da CERT tok kontakt med samarbeidspartnere i det aktuelle landet, forsvant hele publikasjonen.

axelgn@universitas.no

Tredoblet studieavgift etter Ipad-krav

Lovisenberg Diakonale Høgskole har gjort det obligatorisk å ta i bruk Ipad i undervisningen. Studentene tar regningen.

SKOLEPENGER

tekst: Marius Prytz

foto: Helle Gannestad

Studieavgiften ved den private sykepleierskolen Lovisenberg Diakonale Høgskole (LDH) har nylig gjort et byks fra 800 kroner til 2900 kroner. Årsaken er at høyskolen nå skal benytte Ipad i undervisningen.

Den digitale satsingen går ut på at studentene må leie nettbrettet fra skolen. Etter fullendt utdanning blir studentene eiere av Ipad-ene. Da har studentene til sammen betalt 12 600 kroner i omkostninger tilknyttet Ipad-en.

Lovisenberg Diakonale Høgskole (LDH) hadde allerede i høst investert 1,5 millioner kroner i 200 Ipad-er til nye sykepleierstudenter. Nå skal også de resterende studentene komme på brett.

Selvfinansiert

Prosjektet ble startet av høgskoledirektør Hallgeir Lien. Han mener det er behov for en slik satsing ved LDH.

– Ordningen er innført som en obligatorisk del når man begynner her, og studentene signerer en av-

tale som regulerer bruken av Ipad, sier Lien.

– Hva dekker leien?

– Leien er en dekning av faktiske kostnader uten tillegg for rente, og dekker anskaffelse av Ipad med 3G og 64 gigabytes, forsikring og mobilt bredbåndsabonnement, sier Lien.

Høgskoledirektøren bekrefter at studentene dermed dekker alle Ipad-kostnadene for høyskolen.

Ukjent nedbetalingsplan

Lien innrømmer at noen har reagert på økningen i studieavgift. Studentene Universitas har møtt, var ikke klar over hvordan regnestykket kom til å gå opp.

– Vi har fått beskjed om at vi har en gunstig avtale, sier sykepleierstudent Hanne Haugen (22).

Medstudent Martin Heder-mann Søraas (22) legger til at de har etterlyst en nøyaktig nedbetalingsplan fra lærerne. Han har ikke fått informasjon fra høyskolen om hvor mye penger han kom til å bruke på Ipad-en i løpet av studiet.

En annen nøtt for høgskoledirektøren er hvordan de skal håndtere studenter som har Ipad fra før av.

– Dette er en sak skolen vil se på til neste opptak, opplyser høgskoledirektør Lien til Universitas.

Slik ordningen var i høst, måtte alle godta kravet om å betale for ny Ipad.

Papirløs fremtid

Lien mener prosjektet har vært nødvendig.

– Halvparten av tiden finner studentene seg utenfor skolen. Med Ipad-en kan man enkelt kommunisere med veileder og praksisgruppe, med mulighet for videokonferanser, sier han.

Høgskoledirektøren snakker varmt om hvordan artikler og kompendier blir tilgjengelig i PDF-format.

Gjennom et samarbeid med forlaget Gyldendal ønsker høyskolen å gjøre mer pensum tilgjengelig digitalt.

På spørsmål om ordningen vil trekke til seg flere søkere, svarer direktøren nøkternt:

– Det kan være et pluss.

marius.prytz@universitas.no

På nett med brett: Sykepleierstudentene Martin Heder-mann Søraas (t.v.), Hanne Haugen og Kathrine Olsen er usikre på hvor mye de må betale for Ipad-en det er obligatorisk at de bruker.

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. april
Mer info: www.unis.no

ADMINISTRATIVT ANSATTE OM SPAREPLAN:

– Useriøst og lite gjennomtenkt

Opphetet stemning: Her diskuterer de ansatte Internt handlingsrom. Ledelsen nektet å delta på møtet.

Ansatte klager på manglende informasjon og forvirrende planer når UiO iverksetter planen Internt handlingsrom.

ADMINISTRASJON

tekst: Heljar Havnes
foto: Øystein Grønvold

Ledelsen ved Universitetet i Oslo (UiO) vil fornye måten Universitetet blir drevet på, for å kunne bruke mer penger på forskning og undervisning – og mindre på administrasjon.

De administrativt ansatte skjønner ikke hvordan ledelsens planer – som har fått det klingende navnet Internt handlingsrom (IHR) – skal gjøre livet lettere for noen.

– De kan ikke bare iverksette endringer og så krysse fingrene og håpe at det blir bedre, uten en plan. Det er useriøst, sier leder for Norsk tjenestemannslag (NTL) ved UiO, Ellen Dalen.

Dårlig kommunikasjon

NTL er fagforeningen for de administrativt ansatte ved UiO, og Dalen er svært skeptisk til ledelsens behandling av saken.

– Vi er svært misfornøyd med det ledelsen foreslår, som på ingen måte fører til forbedringer.

Det blir ikke bedre å være verken forsker eller student etter at denne planen er gjennomført, sier Dalen.

Hun mener at forslaget som foreligger er både dårlig kommunisert og virker lite gjennomtenkt. Dalen etterlyser sammenheng mellom løsninger og problemer.

Blant annet er det ikke redegjort for hvordan 30 årsverk innen personaladministrasjon skal fordeles.

– Ledelsen har vedtatt kutt i administrasjonskostnader på 50 millioner kroner over tre år, men de klarer ikke si hvor de har hentet pengene fra, sier hun.

Er bekymret

Fagorganisasjonene ved UiO inviterte mandag alle ansatte til allmøte om Internt handlingsromprosessen. Ledelsen ved UiO ble invitert, men valgte å ikke ta del i møtet.

Tirsdag møtte UiOs fagorganisasjoner universitetsledelsen til forhandlinger om omstillingsplanene. De kom ikke til enighet innen tidsfristen, og forhandlingene fortsetter torsdag.

Internt handlingsrom

- Plan for å spare administrasjonskostnader for å kunne bruke mer penger på undervisning og forskning.
- Iverksatt i 2010
- Til nå har ledelsen kuttet 30 millioner kroner i administrasjonskostnader, og har planlagt å kutte ytterligere 20 millioner i år.
- De administrativt ansattes fagforening, Norsk tjenestemannslag, har klaget på UiO-ledelsens manglende åpenhet.

– Vi håper vi kommer til enighet i disse forhandlingene. Men jeg er bekymret nå som vi må ta et nytt forhandlingsmøte, sier NTL-leder Dalen.

Formålet med forhandlingene er at ledelsen og de ansatte skal komme fram til et felles notat om omstillingsprosessen. Dette notatet skal videre legges fram for styret, som neste uke skal bestemme hvordan Internt handlingsromprosessen skal fortsette videre.

UiO-direktør Gunn-Elin Bjørneboe er ordknapp om prosessen.

– Forhandlingene med de tilfalte valgte avsluttes torsdag 7. mars, og jeg ønsker ikke å kommentere saken ytterligere før den er behandlet av styret, sier Bjørneboe.

Vil ta makten fra studentene

Studentenes universitetsstyrerepresentant, Helge Schwitters, var til stede på mandagens allmøte der IHR var et tema som ble tatt opp.

– Det er en del motstand mot IHR. Det var et til tider opphetet møte på mandag, forteller han.

Schwitters mener det er all grunn til å bekymre seg over manglende åpenhet rundt beslutningene, som de administrativt ansatte har klaget på. Han mener det er vanskelig å spå hva utfallet av IHR-prosessen blir.

– Det er vanskelig å si hvordan IHR vil påvirke studentene. Det er kjernevirksomhetene som skal vinne på dette, og hvis det kommer mer penger til undervisningen, er jo det en god ting, sier Schwitters.

Han er likevel bekymret over deler av planen, blant annet den som omhandler funksjonen til de såkalte dekanmøtene.

– Ledelsen ønsker å gi mer

makt til dekanmøtene, som er et uformelt organ. Det er ingen studentrepresentanter på disse dekanmøtene, og hvis de skal få mer makt, ønsker vi å ha representasjon i disse møtene, sier Schwitters.

«Ledelsen kan ikke bare iverksette endringer og så krysse fingrene og håpe at det blir bedre, uten en plan.»

Ellen Dalen,
leder for Norsk Tjenestemannslag
ved UiO

– Bra for fakultetene

Fakultetsdirektør ved Det matematiske-naturvitenskapelige fakultet, Jarle Nygard, støtter IHR-prosessen, og mener ideen bak, er god.

– Intensjonen er at mer av UiOs ressurser skal komme primærvirksomheten – forskning og utdanning – til gode, og det er selvfølgelig veldig positivt for oss,

sier han.

– Hvordan vil IHR gjøre livet lettere for studenter og ansatte?

– IHR har en løsning som vil forenkle arbeidet med eksternt finansierte prosjekter. Det jobbes også godt med å forbedre IT-systemene, avslutter fakultetsdirektøren.

heljarh@universitas.no

VEDERHUS RIR TO HESTER:

Vil også bli NSO-leder

Norsk studentorganisasjon

- Norsk studentorganisasjon (NSO) er den fremste, nasjonale interesseorganisasjonen for studenter i Norge.
- Består av 44 medlemslag, hvor medlemslagene er universiteter og høyskoler over hele landet.
- Representerer om lag 200 000 studenter.
- NSOs mål er å bedre studenters faglige, sosiale og økonomiske rettigheter.
- Nåværende leder er Øyvind Berdal
- NSO er fra 2010 en sammenslåing av de tidligere studentorganisasjonene Norsk Studentunion og Studentenes Landsforbund.

Torkil Vederhus (23)

- Stilling: Masterstudent i bioinformatikk.
- Utdanning: Bachelor i informatikk og matematikk.
- Studiested: Universitetet i Oslo
- Verv: Styremedlem i SiO.
- Tidligere verv: Studentrepresentant i Universitetsstyret ved UiO, landsstyremedlem i NSO, styremedlem i Det norske studentersamfunn, leder for studentutvalget ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, leder av Realistlista i Studentparlamentet ved UiO.
- Partipolitisk tilknytning: Medlem av Miljøpartiet de grønne.

Trine Oftedal (24)

- Stilling: Fagpolitisk ansvarlig i arbeidsutvalget i NSO.
- Utdanning: Førskolelærer
- Studiested: Universitetet i Stavanger (UiS)
- Tidligere verv: Styreleder ved institutt for førskolelærerutdanning ved UiS, fakultetsansvarlig ved studentorganisasjonen i Stavanger.
- Partipolitisk tilknytning: Ingen

Ola Magnussen Rydje (25)

- Stilling: Enkelternestudent på masternivå, NTNU.
- Utdanning: Europastudier (bachelor).
- Studiested: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim
- Verv: Leder av velferd- og likestillingspolitiskkomité i NSO.
- Tidligere verv: Leder av velferdstinget i Trondheim, bolig- og idrettsansvarlig i velferdstinget i Trondheim, leder av linjeforeningen for europastudier ved NTNU.
- Partipolitisk tilknytning: Ingen

Kampen om Norges mektigste studentverv er i gang. Rektorkandidat ved UiO, Torkil Vederhus, har meldt seg på – men vil egentlig helst bli rektor.

NORSK STUDENT-ORGANISASJON

tekst: Anders Rikstad

foto: Henrik Evertsson

Tre kandidater stiller til ledervalg i Norsk studentorganisasjon (NSO). En av dem er studenten Torkil Vederhus, som i det siste har blitt kjendis ved å stille som motkandidat til Ole Petter Ottersen i det kommende rektorvalget ved Universitetet i Oslo (UiO).

Rektorduellen blir avgjort 18. april. Fem dager før skal det velges ny leder i Norsk studentorganisasjon (NSO), og Vederhus stiller til valg også der.

Han er derimot tydelig på at han vil prioritere rektorvalgkampen.

– Den muligheten jeg har nå til å synliggjøre hvilke prioriteringer UiO kan gjøre, er såpass viktig for studentene totalt sett, at det er best at jeg gjennomfører rektor-

valgkampen, sier Vederhus.

– Blir ditt kandidatur til NSO-vervet svekket av at du prioriterer rektorvalget?

– Det er opp til velgerne og valgkomiteen i NSO å vurdere det. Jeg er veldig åpen for innspill, men jeg mener at det er viktig at studentene har mulighet til å velge. Jeg vil ikke ta det valget, sier Vederhus.

Avviser PR-spill

Vederhus hevder at kjendisstatusen han har fått som følge av rektorkandidaturet, ikke vil påvirke sjansene til å bli leder av NSO.

– Ser du at det virker litt underlig å stille som kandidat til begge vervene samtidig?

– Jeg håper studentene kan se at jeg er engasjert og motivert til å jobbe for studentene, og at det er derfor jeg gjør dette. Jeg synes det er meningsfylt og morsomt, sier Vederhus.

– Bruker du rektorvalgkampen til

å synliggjøre deg selv som lederkandidat i NSO?

– Nei. Det er opp til velgerne å bestemme om det er en fordel eller ulempe. Jeg har tatt det valget selv, sier han.

Som NSO-leder lover Vederhus å jobbe for flere studentboliger, bedre læringsmiljø og oppfølging, samt bedre infrastruktur på studiestedene.

– Jeg mener jeg har bredere erfaring enn de andre kandidatene, og mine visjoner for NSO er større og bedre, sier Vederhus.

Opphisset motstander

Normen de siste årene har vært at to kandidater kjemper om ledervervet, men i år er det altså tre som kappes om plassen. En av Vederhus' motkandidater er Ola Rydje fra NTNU.

Han vil hente fram det beste i

sine medarbeidere for å fronte organisasjonen og samtidig være en tydelig leder.

– Vi må jobbe mer strategisk og målrettet i lobbyarbeidet vårt.

«Det er til det beste for studentene at jeg gjennomfører rektorvalgkampen»

Torkil Vederhus, masterstudent

Å formidle politiken vår betyr alt før det kommende stortingsvalget, sier Rydje og legger til at studenter er lønnsomme for hele nasjonen.

– Hvilken valgkampstrategi har du lagt for valget?

– Jeg blir lett sosialt opphisset, og skal jobbe hardt for å treffe hele organisasjonen. I tillegg

skal jeg fortsette å vise organisasjonen at jeg er den beste til å fronte studentenes politikk, og tilføre litt sårt tiltrengt humor, sier Rydje.

Humanisten Oftedal

Siste kandidat ut jobber heltid i NSO som medlem av arbeidsutvalget. Trine Oftedal vil jobbe for at forfulgte studenter fra andre land skal få mulighet til å fullføre studi-

ene i Norge, et samarbeidsprosjekt med Studentenes og akademiskernes internasjonale hjelpefond (SAIH).

Studentboliger forblir et kjer-netema for 24-åringen. Dessuten vil hun jobbe for mer studentaktiv forskning – at studentene blir bedre kjent med hvordan forskning foregår og leverer vitenskapelige bidrag selv.

Oftedal jobber heltid i NSO og har begrenset med tid til å drive valgkamp.

– Men vervet gir også mulighet til å møte mange studentpolitikere på ulike arenaer før landsmøtet. Jeg jobber hardt for studentene til vanlig, og det er min valgkampstrategi å fortsette med det.

Ingen oppfordringer

Leder av valgkomiteen i NSO, Amund Aarvelta, forteller at valgkomiteen ikke skal intervju kandidatene før Landsmøtet. Ingen av de foreløpige kandidatene er oppfordret til å stille. Fristen for å stille som kandidat går ut én uke før NSOs landsmøte i april.

Mye kan skje innen den tid.

anders.rikstad@universitas.no

DA PER BLE YOUSEF

*Pappa skrek, mamma gråt,
men Per Bartho Hansen
hadde bestemt seg.
Det skulle senere vise seg at
valg av religion slettes ikke er
en privatsak i Norge.*

DEN LATIN-AMERIKANSKE DRØMMEN

Heikki Holmås beruses av framgangen i Latin-Amerika. Men i Chile sliter studentene med bakrusen etter et av historiens største studentopprør.

REPORTASJEN

tekst og foto: Anders Firing Lunde

KRAFTEN SVINNER: I 2011 streiket hundretusenvise av chilenske studenter. De fikk støtte fra hele verden. Men ingen av kravene er innfridd, og demonstrasjonene kommer stadig sjeldnere. Mange la studiene på is mens de protesterte, men fortsatte å ta opp lån, og de personlige kostnadene har vært svært høye for mange.

«Det eneste jeg vet, er at jeg ikke skal skrive masteroppgave om noe i Latin-Amerika.» Når utviklingsminister Heikki Holmås hylles som gullgutten i et panel bestående av utviklingspolitikkens «stjerner», for å sitere ordstyreren, i en FN-sal i Santiago i Chile, tenker jeg på utsagnet fra en masterstudent på Universitetet i Oslo. Og når Holmås har poengtert at Norge har gått fra å være et av Europas fattigste land til å bli det rikeste, etter at han har sagt at «den amerikanske drømmen er steindød i USA, men lever videre i Skandinavia», og etter at han har mottatt desidert flest spørsmål fra salen, tenker jeg på begrunnelsen fra samme student: «Ingen norske arbeidsgivere bryr seg jo om Latin-Amerika».

Det er kveld, det er gått noen timer siden paneldebatten, og Cristóbal Lagos ser 15 maskerte unggutter haste forbi.

Den tidligere studentpolitikeren ser på meg og smiler skjelt.

– Nå skjer det igjen, sier han.

Flere hundre studenter og venstreradikale er samlet på Plaza Armas i sentrum av Santiago. En flokk på tusenvis har marsjert fredelig fra et arkitekturfakultet til byens mest sentrale samlingspunkt.

Plassen er omringet av tallrike tropper med militærpolit. Med hjelmer, skjold og grønne uniformer overvåker troppene, «los carabineros», de fargerike bannerne som svaier i den varme luften og de unge menneskene som

roper politiske slagord og jubler for et rockeband som spiller på scenen.

Men den maskerte guttegjengens enser ikke den gode stemningen. De vandrer raskt gjennom mengden, mot enden av plassen, i retning området bak scenen; de vandrer rett mot politiet. Og mindre enn et minutt etter Lagos' kommentar, «skjer det»:

Folk skriker, vannkanoner spyr vann over menneskeflokken, demonstranter løper unna, de robotaktige politimennene følger etter, de tar en mann i bakken, slår ham, arresterer ham. Noen maskerte gutter river ned et skilt, andre kaster flasker og kloakkgitre mot politiet, som svarer med å spyle mer vann og spraye tåregass. Folk

hoster og gråter fordi de får tåregassen i øynene. Vannet som flommer ut i gatene blandes med noe hvitt, det ser ut som alle løper og sklir og slåss på melk. Etter hvert klarer guttene å drive politiet nedover i kvartalet, og vekk fra plassen.

Samtidig som Heikki Holmås sitter i den norske ambassadørresidensen i Santiago og spiser middag med valgkampklare chilenske politikere, kan det virke som den maskerte guttegjengingen vinner kampen i sentrum.

Så hva er bakgrunnen, for Holmås-visitten og for demonstrasjonene? I slutten av januar dro Norges utviklingsminister til Latin-Amerika. I løpet av en drøy uke

besøkte han Brasil, Chile, Guatemala og Mexico. Temaet for turen var «rettferdig utvikling». Da Holmås var i Chile, ble også EU-CELAC, et historisk toppmøte mellom EU-landene og Unionen for de latinamerikanske og karibiske statene (CELAC), som ble dannet i 2010, arrangert. Holmås rakk så vidt en tur innom.

Samme helg samlet venstreradikale fra hele Latin-Amerika seg i Santiago. Temaet for aktivistenes samling var derimot den urettferdige utviklingen i regionen. De to siste årene har Chile blitt satt på hodet av et av historiens største studentopprør. Og da aktivistene fredag kveld gikk i tog og endte opp på Plaza Armas, var gratis utdanning en av de viktigste kampsakene.

- Det slutter alltid slik. Alltid, sier Cristóbal Lagos, når de maskerte guttene og politiet etter hvert har kjempet seg vekk fra Plaza Armas.

Plassen er nesten tom for aktivister, de eneste levningene er søppel, ødelagte gjenstander og vanddammer i kveldssola. Opptøyene pågikk i flere timer. Troppene forflyttet seg fra kvartal til kvartal, det samme gjorde en håndfull aktivister, som på et tidspunkt også plyndret et apotek; mange stjal visstnok kondomer og p-piller.

Ifølge Cristóbal Lagos, som tidligere var generalsekretær i studentunionen til Universitetet i Chile, og nå har fullført graden sin i statsvitenskap og offentlig administrasjon, er slike hendelser svært negativt for studentbevegelsen.

STORE FORSKJELLER: Chile blir kalt det mest vellykkede landet i Latin-Amerika, men klasseforskjellene i Santiago er enorme. Studentene på de beste universitetene vet gjerne lite om hva som foregår i de mindre velstående bydelene. Utdannings-systemet kritiseres for å reproducere skillene.

Studentopprøret i Chile

- Chile har verdens dyreste høyere utdanning. Alle universitetene koster penger, også de offentlige, og chilenske familier betaler gjerne ved å ta opp dyre banklån.
- Utdanningssystemet ble privatisert i 1980-årene da diktatoren Augusto Pinochet hadde makten.
- I 2011 streiket hundretusenvis av chilenske studenter. De okkuperte over 600 skoler og universiteter og arrangerte gigantiske demonstrasjonstog.
- Studentene krever gratis utdanning for alle, grunnleggende politiske reformer og lovverk som forhindrer universiteter å ta ut stort utbytte av driften.
- Selv om Chile de siste 20 årene har nytt godt av vedvarende økonomisk framgang og nedgang i antall fattige, er det fortsatt ekstremt lav sosial mobilitet i landet.

– Det er alltid de samme som starter opptøyene. De kaller seg anarkister, men mange av dem er ikke engang interessert i politikk. De kommer bare for å provosere politiet, sier Lagos.

Barbara Barraza, som studerer statsvitenskap og gikk i demonstrasjonstog, er enig.

– Og det er nyhetene om volden som når resten av Santiago, og resten av Chile, sier hun.

Men i 2011 nådde også studentenes budskap resten av Chile – og resten av verden. I løpet av noen måneder avbrøt titusenvis av chilenske studenter studiene. De okkuperte over 600 skoler og universiteter. Hundretusenvis gikk i en konstant strøm av nye demonstrasjonstog. Studentene protesterte mot det kanskje mest urettferdige utdanningssystemet i hele Latin-Amerika. Landet ble paralyisert.

Chile har verdens dyreste universitetsutdanning, målt i forhold til gjennomsnittlig årsinntekt. Stat og kommune finansierer kun 20 prosent av kostnadene, mens studentenes familier må betale resten. De aller fleste må derfor ta opp store banklån med høye renter.

Da forsvarssjefen Augusto Pinochet fikk makten i 1973, fulgte en privatisering som nesten savner sidestykke i historien. Det vokste fram en rekke private universiteter da diktatoren endret utdanningssystemet i 1980 og la til rette for at markedslogikk skulle styre. For å hindre politisk opposisjon stengte også Pinochet studenter ute fra de styrende organene i universitetene. Politiken har ført til at nesten all høyere utdanning i Chile er

svært kostbar, uavhengig av kvaliteten, og at studentene nesten ikke har noe autonomi.

I løpet av studentopprøret har studentene blant annet krevd gratis utdanning, innføring av lovverk som i større grad forhindrer at universitetene kan ta ut stort utbytte, og fjerning av lover som forhindrer studenter i få innflytelse på utdanningsinstitusjonene.

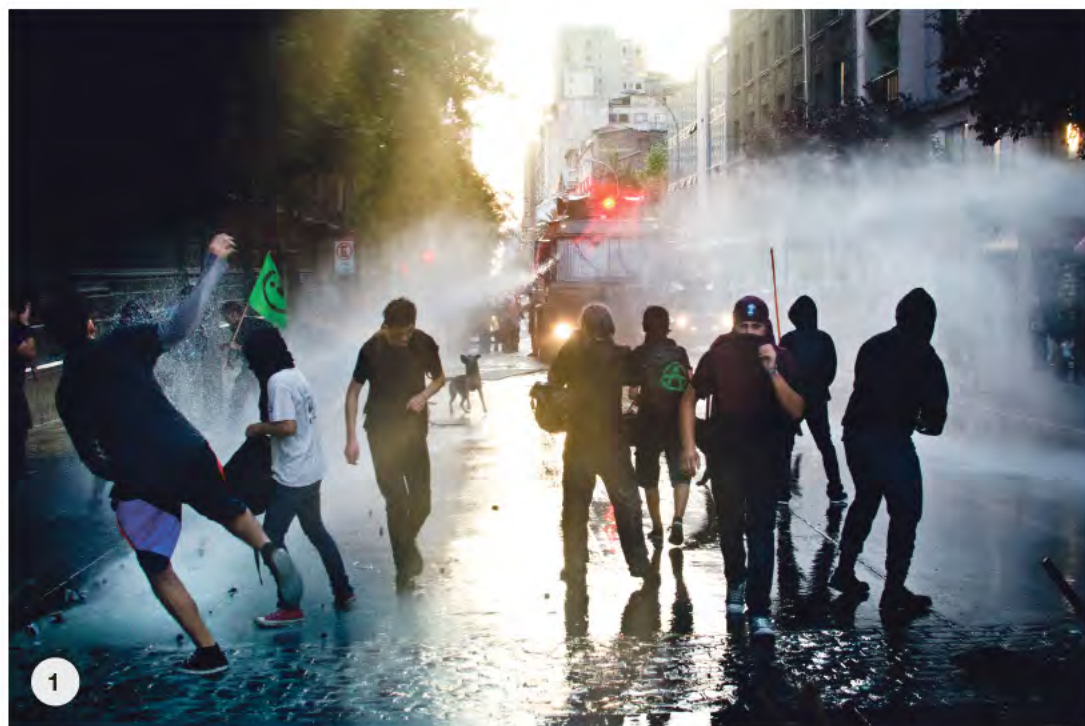
Men studentene krever fortsatt det samme. For ifølge Cristóbal Lagos, har ikke protestene endret noe som helst.

– Studentopprøret førte til masse diskusjoner, men ingen konkrete endringer. Den eneste endringen er at chilenerne nå tror på mobilisering. Studentbevegelsen har vært katalysator for sosial aktivitet i mange former, sier Lagos, om landet hvor sosial aktivisme i årevis ble underkuttet av Pinochet, som hadde makten fram til 1990.

I 2013 er det valgår, og selv om studentbevegelsen har langt mer støtte i folket enn Sebastian Piñera, den upopulære presidenten fra det moderate høyrepartiet, tror verken Barraza eller Lagos at studentens sak blir viktig i valgkampen.

– 2013 blir bakrusen etter studentopprøret. Mange stoppet å studere, men fortsatte å ta opp lån, og de er nå tvunget til å gå tilbake til studiene. Bevegelsens kapasitet er veldig redusert. Studentene vant ikke kampen, og jeg tror ikke de vil klare å oppnå et lignende momentum igjen, sier Lagos.

Langt vekk fra gatekampene, faktisk en del timer før de startet, men fortsatt i Santiago, i den store topp-

1 UPOPULÆRE UNGDOMMER: Maskerte unggutter, «los encapuchados», dukker opp for å lage bråk nesten hver gang det er demonstrasjoner. De er svært upopulære blant den fredelige majoriteten. For øvrig er det dokumentert at politiet enkelte ganger har plantet maskerte bråkmakere for å ta oppmerksomheten vekk fra studentenes protester.

2 VENSTREBØLGE: En gruppe trotskister. Venstresiden er på frammarsj i Latin-Amerika, også blant unge chilenerne, og en rekke små bevegelser vokser fram. Studentoppøret har ført til en oppblomstring av aktivisme i et land hvor sivilsamfunn i årevis ble undertrykt av diktatoren Augusto Pinochet.

møtehallen utenfor sentrum, gikk Heikki Holmås rundt med langt mer optimistiske tanker. Det er han ikke alene om. I Verdensbankens prognose for 2013 spås det vekst i nesten alle de latinamerikanske og karibiske landene, selv om den globale finansielle usikkerheten betinger optimismen noe. Prognosene er uansett langt bedre enn for Europa og USA, og flere land i regionen kan vente seg historisk lave arbeidsledighetstall.

Helt siden europeiske stormakter koloniserte regionen og multinasjonale selskaper tok kontroll over naturressursene, har mantraet vært «vekst først, så utvikling». «Veksten» har tradisjonelt gått rett i lommene til de som allerede har makt, mens den «utviklingen» som har kommet i beste fall har vært halvhjertet. Denne kombinasjonen, i tillegg til svake demokratier og utbredt korrupsjon, har skapt den mest urettferdige fordelingen i verden. Men i flere land er negative tradisjoner nå i ferd med å brytes.

Det er lett å glemme studentoppøret i den gigantiske hallen hvor toppmøtet mellom EU og CELAC arrangeres. Chile blir gjerne kalt Latin-Amerikas politiske og økonomiske suksesshistorie, og dusinvis av stands promoterer chilensk framsynthet i alt fra vin og arkitektur, til teknologi og astronomi. Men i hallen er det også en delegasjon fra Norge, «utenforlandet», som verken er latinamerikansk eller med i EU.

Nordmennene gjør seg klare til et uforutsett møte. Klokka er over tre. Holmås skulle egentlig vært i møte med Chile, Venezuela og Cuba, men troikaen er forsinket, de er fortsatt i et møte med alle CELAC-landene. Plutselig fikk

imidlertid Holmås beskjed om at han kunne komme inn. Norges utviklingsminister kan tale for hele forsamlingen.

– Dette er viktig for oss. Vi må markere at også vi er her, at vi er opptatt av utviklingen, sier en av Holmås' rådgivere.

– Han må si hva som er hans agenda overfor Latin-Amerika, sier en annen.

Holmås entrer rommet, rundt 40 plasser er fordelt i et rektangel, og på enden sitter Cuba, Venezuela og Chile, som leder møtet.

Holmås tar plass på den andre enden, han tar på seg en mikrofon og en ørepropp for simultanoversetting, og så begynner han å snakke:

– Latin-Amerika har alltid vært nærmere mitt hjerte. På barneskolen lærte jeg at det var store forskjeller i denne delen av verden – men det er annerledes nå.

Holmås fortsetter med budskapet han gjentok i alle møtene Universitas overvar i Chile og Brasil (som oftest fra en stol bakerst i rommet): At årsakene til den rettferdige fordelingspolitikken i Norge er høy skatt, velkoordinerte lønssystemer og universell fundamental velferd – og at gratis utdanning er essensielt hvis man ønsker rettferdig utvikling. Så hyller han Cuba for hvordan de håndterte krisen på Haiti, så henvender han seg til den lille karibiske øystaten Dominica og anerkjenner samarbeidet med Clinton Foundation, og idet han snur blikket og skal til å si noe om Norges samarbeid med Colombia, så hvisker Norges ambassadør i Chile diskret «du må nevne Chile og Venezuela også», og like etter sier Holmås at «samarbeidet med våre chilenske og venezuelanske ven-

ner» også er veldig viktig. Så utbroderer han argumentene for Norges framgang.

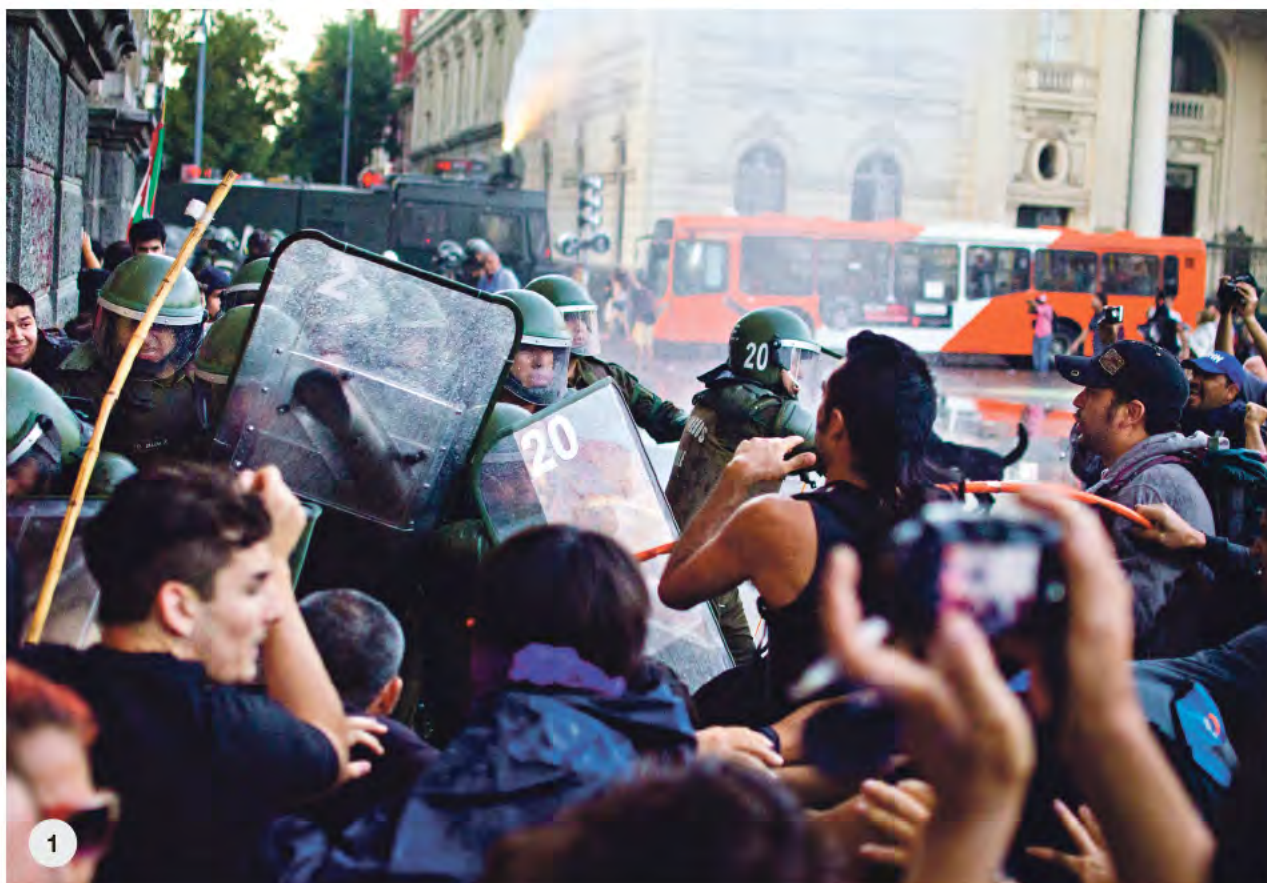
Representantene fra Panama og Dominica noterer, mens Mexico surfer på iPaden.

Når Holmås har takket for seg og forlatt rommet, mens han haster videre til et nytt møte, denne gangen med et chilensk utviklingsbyrå, sier han til Universitas at det fortsatt er masse å kritisere i Latin-Amerika, men at statsledere ikke lenger bare prater i festtaler: Mange iverksetter faktisk konstruktiv politikk.

– Nasjoner har sett at samfunn går i oppløsning, at utenlandske selskaper ikke vil investere i uberegnelige land med kriminalitet. Slik usikkerhet har vært som kreft på utviklingen, men nå ser vi en rekke eksempler på tiltak som funker, sier Holmås.

Chile har den høyeste inntekten per innbygger i Sør-Amerika. Samtidig har landet kanskje den mest urettferdige inntektsfordelingen i regionen. Ifølge en OECD-rapport fra 2011 øker i tillegg forskjellene. Flere forskere mener det skjeve utdanningssystemet er en av de viktigste årsakene til at klasseforskjellene reproduseres.

Skillene starter i grunnskolen, de blir sementert på videregående og urovekkende tydelige på universitetene. De rikeste i Chile nyter utdanning i verdenstoppen, men kun en liten andel av de minst velstående chilenerne har økonomi til å ta høyere utdanning. De må dessuten ta til takke med de dårligste videregående skolene og universitetene,

og de blir lite attraktive jobbsøkere. Mange studenter avbryter også studiene, uten grad, men med stor gjeld. I tillegg sliter 75 prosent av de som fullfører studiene med å finne relevant jobb, ifølge studentunionen til Universitetet i Chile.

– Det er mange motekarrierer her, som unge tror de skal tjene penger på, for eksempel jus, journalistikk og psykologi. Men som uteksaminert får man ikke slike jobber, det finnes ikke nok, sier Cristóbal Lagos, den tidligere generalsekretæren i unionen, som legger til at mange universiteter også konstruerer grader som i realiteten er ubrukelige.

I demonstrasjonstoget gikk Lagos med en rød Hugo Chávez-caps. Venstrebevegelsen i Latin-Amerika, som har skylt over land som Venezuela, Bolivia, Brasil og Ecuador, har også truffet studentbevegelsen i Chile. Lagos har forlatt studentpolitikken til fordel for et nyetablert venstreparti, og han har politiske ambisjoner. Barbara Barraza, som gikk i demonstrasjonstoget med en rød Hugo Chávez-t-skjorte, mener det er et stort problem at nesten alle universitetene i Chile er privatiserte.

– Så lenge unge velger studier som ikke gir dem jobb, så vil universitetene fortsette å tilby disse gradene. I Chile blir utdanning sett på som et tilbud, og ikke en rett. Og det er de rikeste som kommer inn på de beste universitetene, mens de fattige aldri får muligheten, sier hun.

«Vi er innenfor, men alltid utenfor», sier den argentinske filosofen Martín Hopenhayn om landene som kalles «Latin-Amerika», og deres stilling i verdenssamfunnet. Men latinamerikanske investeringer og forbrukere blir nå stadig mer interessante for EU på grunn av nedgangstider i Europa og USA. På toppmøtet forpliktet EU og CELAC seg til mer handel og flere investeringer, selv om uenigheter også preget møtene. Mens CELAC-landene ble representert av sine respektive statsledere, illustrerte kanskje EU-landenes utsendinger at Latin-Amerika ikke er helt «innenfor» ennå: Tysklands Angela Merkel og Spanias Mariano Rajoy var de eneste statslederne fra EU som tok turen over Atlanterhavet. Toppmøtet fikk for øvrig ingen dekning i Norge, og i norske medier finnes det ikke lenger noen dedikerte korrespondenter i regionen. Så man kan kanskje ikke anklage Blindern-studenten for at han tilsynelatende ikke hadde fått med seg at Norge nå pleier store økonomiske og politiske interesser i Latin-Amerika.

Rett etter paneldebatten, den fra innledningen, møtte Holmås ordstyreren, Alicia Bárcena, som er generalsekretær i FNs økonomiske kommisjon for de latinamerikanske og karibiske landene (CEPAL). Ifølge Bárcena var Holmås' budskap som «musikk i hennes ører», og hun sa

at arven etter de nordiske landene, med likhet, strukturell rettferdighet og god miljøpolitikk, skulle være «en trilogi» i det videre fokuset til organisasjonen. «Interessant», sa Holmås, før de la strategier for hvordan de kan samarbeide framover, og hvordan de kan implementere planene storpolitisk. På møtet sa Bárcena til Holmås: «Du har forresten en nydelig håndskrift; den er så klar, så tydelig». Og idet møtet skulle avsluttes, sa hun: «Husk at det ikke er pengene deres vi vil ha, men verdiene og visjonene. Vi vil ha tilbake Norge som partner!»

Da de rødgrønne vant valget i 2005, fikk Latin-Amerika en «boost» i Utenriksdepartementet. Samtidig har Latin-Amerika blitt stadig viktigere for flere norske «arbeidsgivere».

Kjersti Rødsmoen er avdelingsdirektør for Latin-Amerikaseksjonen i Utenriksdepartementet, og hun var med på turen til Holmås. Hun sier at Latin-Amerika har endret seg.

– Det er ikke lenger kupp, diktaturer og borgerkriger som preger regionen. Selv om det fortsatt er ulikhet og ekskludering her, så går det i riktig retning. Og norsk næringsliv er nå betydningsfullt i enkelte land, sier hun.

Norge var i 2012 blant de ti største investorene i Brasil, og over 100 norske selskaper har etablert seg i landet det siste tiåret. Brasil er i en særstilling, men Norge har også store interesser i Chile og Peru. Selv om solidariteten som preget interessen for Latin-Amerika i 80-årene er redusert, er norske bistandsorganisasjoner fortsatt tungt involvert i regionen.

Kjersti Rødsmoen bekrefter at Latin-Amerika i tillegg er populært blant ansatte i Utenriksdepartementet.

– De stasjonene som finnes, er populære. Personer som har hatt med Latin-Amerika å gjøre, får gjerne en interesse som er med dem hele livet, sier hun.

I Brasilia, et par dager tidligere, var Holmås begeistret. Istedenfor å krige mot dopselgere i favelaene, jobber politiet i Rio de Janeiro nå mer som sosialarbeidere. Den nye tilnærmingen har redusert kriminaliteten og korrupsjonen dramatisk. Brasil har også hatt stor suksess med pengeoverføringer. Fattige familier får penger i hånden, slik at de får råd til å sende barna på skole. Erfaringene fra Brasil vekker interesse over hele verden, og ifølge Holmås blir slik «progressiv politikk som funker» viktig i stortingsmeldingen om demokratisk og rettferdig utviklingspolitikk som kommer i løpet av mars.

De ti siste årene har Brasil fått 30 millioner ut av ekstrem fattigdom. Samtidig er det mye å kritisere. I 2012 ble for eksempel Brasil preget av professorstreiker som førte til

- 1 **GUFFS FRA FORTIDEN:** Fredelige Chile har i løpet av student-opprøret blitt rammet av brutal vold, ofte utført av militærpolitiet. 24. og 25. august i 2011 ble hundrevis av demonstranter arrestert og flere titalls skadet. En 16 år gammel gutt ble drept - sannsynligvis av politiets kuler.
- 2 **NY GENERASJON:** Barbara Barraza (t.v.) og Cristóbal Lagos representerer en ny generasjon som vil totalforandre systemet, men de tror ikke studentenes sak blir viktig i valgkampen til høsten: - Chilenske politikere er vant til konsensus, sier Lagos.

- 3 **OPTIMISME:** Generelt peker pilene oppover i Latin-Amerika. For første gang i historien drar spanjoler til regionen for å søke jobb, og mange land kan vente seg rekordlav arbeidsledighet i 2013. Utviklingen kommer også stadig flere fattige til gode.
- 4 **«STJERNELAGET»:** - Vi må møtes snart, sier Heikki Holmås til Marisol Touraine, Frankrikes sosialistiske helse- og sosialminister. I bakgrunnen ses Alicia Bárcena, FNs visegeneralsekretær Jan Eliasson og El Salvadors utenriksminister. Gratis utdanning har transformert Skandinavia fra fattig til rik, sa Holmås og Eliasson.

at titusenvis av universitetsstudenter måtte avbryte skolegangen, og demningsutbygginger med menneskerettighetsbrudd og store miljøskader i kjølvannet. Men Holmås tok ikke opp noe slikt i løpet av besøket i Brasil, selv ikke da han møtte viseministeren for sosial utvikling.

De chilenske studentene nøler imidlertid ikke med å kritisere styresmaktene. De har avfeid president Sebastian Piñeras spede forsøk på å stilne bevegelsen. I Chile tror de fleste at den upopulære presidenten vil tape valget i november for sentrum-venstrekoalisjonens sannsynlige kandidat Michelle Bachelet, som var president i Chile før Piñera.

Den siste dagen i Santiago møter Holmås de to studentlederne Andrés Fielbaum og Diego Vela. Fielbaum er nå president i studentunionen til Universitetet i Chile, mens Vela er president i studentunionen til det katolske universitetet i Santiago. De frykter at studentenes sak blir oversett i valgkampen. På hotellbalkongen, rett etter frokost, spør Holmås hvorfor de er skeptiske.

- 80 prosent av befolkningen vil ha gratis utdanning, men ingen av partiene reflekterer dette, sier Fielbaum.

Holmås spør om studentbevegelsen har endret noe. - Vi har ikke lenger frykt. Vi er en ny generasjon, som ikke har problemer med et diktatur, og vi vil forandre det politiske systemet på sikt, sier Vela.

Men de forteller også om statsråder som har eierinteresser i universitetene, at lover må endres for at studentenes mål kan nås, og at det vil bli svært komplisert å gjøre strukturelle endringer.

Kontrasten blir glassklar når Holmås forteller studentlederne om Norge: om gratis utdanning, studiestøtte til alle og at en rekke unge sitter på Stortinget. Når møtet går mot slutten, legger Holmås til at fri utdanning har transformert Norge fra fattig til rik, og når utviklingsministeren reiser seg for å ta de to studentlederne i hånden, nevner Holmås at han av og til møter Michelle Bachelet, som sannsynligvis blir Chiles nye president.

- Jeg lover å ta dette opp med henne neste gang vi ses. Men det er dere som må gjøre jobben. Jeg ønsker dere lykke til.

Vela og Fielbaum takker høflig og smiler spakt til hverandre, mens Heikki Holmås haster avgårde.

magasin@universitas.no

Reisen til Latin-Amerika ble finansiert av et stipend fra Utenriksdepartementet

Per Hansen ble til Yousef Assidiq da han lette etter meninga med livet – og fant den i Koranen. Nå prøver han å rette opp nordmenns skjeve bilde av islam, i håp om at vi vil lytte til «en av våre egne».

PORTRETET

tekst: Agnes Klem foto: Henrik Evertsson

HELLIG OVERBEVIST

Kjøret startet allerede kvelden i forveien. TV 2, VG, Dagbladet, Dagsavisen, NRK – alle ville ha og alle skulle få. Nå står Yousef Bartho Assidiq på parkeringsplassen bak Oslo S og hutrer. Gradestokken er i ferd med å runde flere minus enn hva godt er, og klokka har passert ti på halv seint. Den vannkjemma sveisen glinser i lyset fra en passerende bil, mens rester fra tv-sminkørens maling gjør hudfargen matt der dagen ikke er dekket av mørkt skjegg.

Yousef har hoppa fra taxi til taxi i hele dag for å rekke innom alle intervjuene sine. Er han ikke sliten? Neida. Han stikker henda i lommene og kaster sjenerte blikk rundt seg, men øynene er våkne og skinner i glassklart brungrønt. Han har blitt vant til mediaoppmerksomheten nå.

Det er ikke alle som kan skilte med titte-len ung, etnisk norsk, muslimsk konvertitt og samfunnsdebattant fra Nøtterøy. Denne gangen har han havna midt i glaninga for medias søkelys etter at han postet et innlegg på bloggen sin om den gang da han ble forsøkt rekruttert av Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

– Fyren fra PST sa jeg hadde noen interessante venner på Facebook. Mohyeldeen (Mohammad, journ. anm.), for eksempel. Han var en av de første jeg ble kjent med da jeg konverterte. Nå er han Norges mest kjente islamistiske ekstremist. De ville at jeg skulle bli bedre kjent med disse folka. Etter hvert ville de at jeg skulle late som jeg var en av dem, tenke som en al-Qaida-tilhenger.

Sjenansen forsvinner på et blunk. Yousef har fortalt historien i hele dag. Historien om at PST sa han skulle blir Norges svar på James Bond som infiltrør i det islamistiske miljøet. Hvordan han sjonglerte mellom samvittighetsnag (det var tross alt snakk om rikets sikkerhet, hadde PST sagt) og å holde på hemmeligheten overfor jobben og foreldrene. Hvordan han ble utbrent og utslitt og fortalte det hele til sin mor, Janne Hansen. Hvordan mamma grep inn og skjelte ut en stakkars betjent på Tønsberg politistasjon, og senere PSTs representant. Hun kjeftet dem begge huden full – mente det var uansvarlig å utnytte folk på denne

måten. Særlig folk som har både Asperger og ADHD.

– Jeg sa til PST at det der klarer ikke jeg. Jeg forklarte at jeg ikke klarer å lyve sånn, å være en annen person på den måten, sier Yousef.

Det var nemlig ikke bare de innlysende samvittighetskvalene og faremomentet som hindret Assidiq i å ikle seg en annen personlighet for å infiltrere det unge islamistmiljøet. Som far John Bartho Hansen senere skal forklare oss over tacomiddagen på Nøtterøy, sliter Yousef med å tolke sosiale koder, kroppsspråk og ironi. Det automatiseres ikke hos ham, men må læres som regler. Det følger med Asperger-diagnosen. Livet som PST-informant hadde med andre ord passet ham svært dårlig.

Vi slenger oss inn i varmen i bilen og svinger ut på motorveien. Akkurat nå forholder vi oss ikke til en diagnose, men til en helt normal og velfungerende 24-åring, som har tatt et valg som er vanskelig for de fleste av hans jevnaldrende å forstå. En ung mann på 18 år som var på fest da han følte tyngden av livets meningsløshet ramle ned over seg. En helt gjennomsnittlig engasjert bygdegutt, moderat politisk aktiv i Sosialistisk ungdom, fest- og kinogjenger i helgene, som tenkte at livet måtte ha mer å by på.

– Jeg følte at det var viktig å lære om religion. I ungdomstida var jeg ikke religiøs i det hele tatt. Det var ikke noe jeg tenkte på. Jeg var ute og festet og alt mulig annet. Så begynte jeg å tenke «Er dette alt jeg skal gjøre hele livet? Er dette alt?»

I stedet for å la tanken fare og åpne en ny øl, dro Yousef hjem, satte seg ned, og leste Koranen fra perm til perm i et helt år. I det som kunne minne om religion-shopping, var tanken å starte der det var *minst* sannsynlig at han skulle ende opp, der han hadde mest kritikk å komme med.

– Jeg starta med å tenke på al-Qaida. Det er sånn muslimer er, tenkte jeg. Jeg søkte på nettet etter informasjon om islam, og de første seksten treffene som dukket opp var kritikk, så jeg startet der. Jeg copy-pasta sitater fra nettet, klippet og limte og stilte kritiske spørsmål på islam.no.

«Valget jeg har tatt, får folk til å hate meg»

Yousef Bartho Assidiq

- Født 11.09.1988
- Oppvokst på Nøtterøy
- It-konsulent og aktiv samfunnsdebattant
- Konverterte til Islam som 21-åring
- Ble kontaktet av PST for å infiltrere det islamistiske miljøet i Oslo

Folk begynte å svare. Han fikk hele tiden til svar at han måtte se utdragene fra Koranen i sammenheng, se helheten. Han spurte og grov om selve verdisetet som legger grunnlaget for religionen han var i ferd med å bli oppslukt av interesse for.

– Drep alle vantro, står det i Koranen. Ja, da skal man vel drepe alle vantro, som ikke er muslimer? Men det var jo sagt i en krig, og det utsagnet var adressert mot fienden. Det var i en historisk kontekst. Det betyr ikke at vi skal ta trekke ut det verset og bruke det i dag, forklarer Yousef ivrig.

Hver gang han kom med kritikk, kom det et nytt svar. Han gravde seg lenger og lenger ned i materien, ble ivrig og overbevist, og grublet seg grønn. Han tok tak i grunnverdiene i islam og tolket dem på samme måte som en liberal kristen tolker Bibelen, på samme måte som flerfoldige tusen muslimer i Norge utøver sin religion i skyggen av de ekstreme stemmene som får taletid i media.

Nå svarer Yousef raskt og utfyllende selv, mens den lange, trøtte motorveien strekker seg i et langt bånd sør-vestover. Han er vant til disse spørsmålene, og har dertil gjennomtenkte svar. Alle spørsmålene han stilte den gang, rettes i dag mot ham selv.

Da han omsider hadde tømt seg for kritikk, ble han også tiltrukket av det konkrete, av de faste, daglige rammene islam setter for hvordan en god troende lever sitt liv. Det var det som gjorde at islam ga mer mening for ham enn kristendommen.

– Den største forskjellen var hvor konkret og direkte alt var. Med islam følger det en smørbrøddliste over hva man kan gjøre for å bli et bedre menneske, mens i kristendommen kan man gjøre omtrent hva man vil.

Yousef lærte å skille mellom de essensielle religiøse handlingene i hverdagen, og grunnverdiene som skaper debatt når de tolkes på en bestemt måte. Han satt et år alene og leste uten å ha noen muslimske venner, uten påvirkning fra miljøet rundt seg. Til slutt dro han til en moské i Oslo og pratet med imamen der i åtte

EN ÅPEN BOK: Yousef forteller sin historie uten filter. I debatter om islam kommer argumentene rett fra levra, i så stor grad at han har blitt kalt "De godes alternativ til FrP".

timer. Etter dét hadde bestemt seg. Han ville konvertere.

Mens han satt og leste, hadde han ikke tanke for hvilken utsatt posisjon han satte seg i. Derimot var han engstelig for foreldrenes reaksjon, redd for at de skulle kaste ham ut hjemmefra og aldri snakke med ham igjen.

– Jeg var forberedt på det verste. Jeg dro rett hjem fra moskeen og sa: «Nå har jeg konvertert til islam». Pappa begynte å skrike og mamma begynte å gråte, og vi snakket ikke ordentlig sammen på tre måneder.

Foreldrene til Yousef var liberale kristne og høyremennesker. At sønnen hadde valgt venstresida i politikken var én ting. At han skulle bli muslim attpåtil, ble for mye å svelge. De hadde alltid diskutert livlig i stua på Nøtterøy og hatt høy takhøyde for livlige diskusjoner. Denne gangen ble det for mye.

Mens vi snakker om foreldrene, svinger vi inn på gårdsplassen utenfor et hvitmalt hus på Oterøya på Nøtterøy. Her bodde Yousef sine første 21 år, før han flyttet inn til en kjellerleilighet på Holmlia i Oslo. I dag er Yousef og foreldrene gode venner. Han har i det hele tatt et nært forhold til familien sin – spesielt bestefaren.

– Det var han som snakka med foreldrene mine og sa de måtte skjerpe seg. Etter tre måneder ble vi enige om at vi må lære å leve sammen. Vi har forskjellig tro og synspunkter, og det må vi bare klare, konstaterer Yousef.

Mamma Janne titter inn fra kjøkkenet mens vi bukserer oss inn i gangen. Yousef har egentlig vinterferie fra jobben som IT-konsulent, og hun er tydelig glad over å se sønnen i god behold. Hun skjønnte det kom til å bli bråk da Yousef postet innlegg om PST på bloggen sin.

– Jeg har ikke sovet godt i natt, nei, sier hun.

«Kritikk er noe vi trenger. Jeg er fan av religionskritikk og prøver å få de fleste muslimer til å bli det samme»

Janne utstråler morskjærlighet som en sprekkeferdig ballong, og bekymrede øyne hviler hengivent på Per, som Yousef heter når han er innenfor foreldrenes fire vegger.

– Han er ikke i stand til å ta ferie, vettu, sier hun mens kjøttdeigen freser fett i stekepanna.

TV-bordet er pent dekket med oppkuttede grønnsaker, tortillalefser og brus. Mamma oppdaterer Per på nyhetsbildet. Hun har fulgt med i hele dag – til og med havnet i avisa sjøl. Hun viser på datamaskinen, og forteller at PST ikke har svart på anklagene om ukritisk kildebruk. På veggene henger bilder av en glisende, noe yngre versjon av Per. Vi spør om å få se på rommet hans mens Janne kokkelerer.

– Mamma, er det veldig rotete på rommet mitt?

Sønnen spør med et skjevt smil.

Janne har – på ekte enebarns vis – ryddet rommet, og vi får audiens i de indre gemakker. Opp en smal trapp og inn en gang. Et veggilde med et sitat fra Koranen, om toleranse mellom jøder, kristne og muslimer, er det eneste som avslører at dette ikke er et helt vanlig utflytta gutterom. Yousef viser oss en hvit bønnelue kalt kufi og en svart bønnekjole kalt abaia. Som fersk konvertitt gikk han rundt i de symbolske gevantene til daglig.

– Jeg var mer konservativ før. Siden foreldrene mine ikke godtok valget mitt, måtte jeg forsvare det. Jeg følte at jeg måtte vise veldig tydelig at jeg var muslim. Jeg snakket bare om islam en periode, ikke om politikk i det hele tatt. Nå har jeg funnet en balanse. Jeg visste at jeg hadde konvertert for de riktige grunnene, det var ikke et opprør. Du kan si at jeg først fant religionen, og så meg selv i religionen.

Han har droppet de symbolske klærne til daglig nå, men trekker kjolen over hodet og balanserer den hvite lua på hodet for fotografen.

Det var i hans konservative periode som muslim at han ble dratt inn i samfunnsdebatten. Det starta med demonstrasjonen mot Mohammad-karikaturene i 2010. Der ble han knytta til Mohyeldeen Mohammad, som i sin appell på Universitetsplassen advarte mot 11. september på norsk jord, og som siden ble en av frontfigurene i gruppa Profetens Ummah.

– Jeg var i et lukka miljø i en periode. Jeg ble kjent med Mohyeldeen rett etter at jeg konverterte. Han var fra Larvik og gikk i moskeen i Tønsberg, så det ble naturlig å være sammen med ham. Han var en helt annen person da jeg ble kjent med ham. Jeg husker vi sto og pakket varer i butikken og bar dem hjem for kundene, og at vi var på gamlehjemmet og sykehjemmet i Larvik. Han snakket om hvor viktig det var å være tolerant og åpen. Han var en ordentlig hyggelig kar.

Yousef hadde begynt å mistenke at vennen hadde et syn på islam og Vesten som det var umulig å forstå. Han visste at Mohyeldeen hadde bilder av tvillingtårnene rett før flykrasjet som utløste «krigen mot terror» og Osama Bin Laden på sin Facebook-side. Etter demonstrasjonen i 2010 skjønnte Yousef at Mohyeldeen var den samme personen han hadde vært på nettet, den islamistiske ekstremisten, også i virkeligheten.

Etter demonstrasjonen ringte telefonen dag og natt i en uke. Plutselig var det Yousef mediene ville ha tak i hver gang islamistene gikk ut med noe.

– Etter at Mohyeldeen sa det han gjorde på den demonstrasjonen, og senere gikk inn for å steine homofile, da kunne jeg ikke la være å si noe. Jeg var avbildet ved siden av, og navnet mitt sto i alle artiklene.

Han fikk høre at det han hadde å komme med var fornuftig, og begynte å tenke at

dette var noe han ikke var så dårlig til: å skrive og snakke om ting han syntes var viktig. Han ble en slags ufrivillig samfunnsdebattant, med en unik mellomposisjon – en moderat muslim som turte å ta til orde i offentligheten, turte å være en motvekt.

– Jeg står på en måte i midten, og kan snakke på vegne av begge grupper. Jeg vet hvordan det norske samfunnet fungerer; de fleste muslimer tenker at kritikk skal foregå under fire øyne, at du skal ikke snakke stygt om andre offentlig. Det har jeg fått mye kritikk for, for eksempel for at jeg har tatt et offentlig oppgjør med Profetens Ummah.

Når islamistene tar hele skittentøyvasken offentlig, tror hele det norske folk at alle muslimer er enige, tenkte Yousef. Noen må svare dem, må enten være kritiske mot det eller komme med et alternativ. Det var ikke sånn de fleste muslimer anså islam for å være. Dette var ikke sånn de så på religionen sin. Yousef så kritikken som en mulighet.

– Kritikk er noe vi trenger. Jeg er fan av religionskritikk og prøver å få de fleste muslimer til å bli det samme. Vi trenger utfordringer, vi kan ikke bare snakke med hverandre og være enige hele tiden. At folk konfronterer meg gjør at jeg får et mer reflektert forhold til min religion.

Nede i stua lukter det tacomix-krydder og ekstra ost og rømme. Det gjøres litt ekstra stas på Yousef, eller skal vi si Per, i dag. Janne forteller om hvordan Per var som liten, historien triller ut like rett frem som sønnen fortalte i bilen.

– Per har aldri vært helt A4, sier hun.

Den lille familien ser på hverandre og smiler. Det er tydeligvis en underdrivelse. Per var mer enn ikke «helt A4», og seks år da de fikk beskjed om at han ikke kom til å kunne lese og skrive. Vanlig skole var utelukket, sågar muligheten for at han skulle få seg en «vanlig» jobb som voksen.

– Vi har bygd ham opp gradvis, forklarer hun. Vi stilte få krav, men de få kravene har vi holdt på. Han har trengt riktig oppfølging hele veien. Der han har svake sider, har vi måttet framheve de sterke.

Asperger-diagnosen førte med seg en enorm interesse for noen få ting og tilsvarende likegyldighet overfor andre ting. Han lærte tysk på tre måneder for å kunne kommunisere online med dataspillvenner, men han klarte ikke å konsentrere seg om å skrive stiler på skolen.

Per kunne være for mye å takle for vennene sine som barn. Han skjønte ikke når de ville være i fred og når de ville leke. Han kunne være slitsom når han ikke forsto de sosiale kodene.

– Men da jeg sleit ut venna mine, lagde mamma fredagsklubb med actionfilmer, brus, popcorn og pizza – så jeg også kunne ta vare på dem, sier Yousef.

Moren til Yousef har vært aktiv i ADHD-foreninga hele veien, og far har diagnosen selv. De visste hva som skulle til; de måtte bygge opp trygge rammer rundt ham.

Da Per gikk på ungdomsskolen kunne han få så voldsomme raseriutbrudd at Janne måtte holde ham fast. Han slapp det ut hjemme, for på skolen så han hvordan bestekompisen ble mobba. De andre skjønte hvilke knapper de skulle trykke på for å få ham til å «klikke» og kaste stoler rundt i klasserommet.

– Jeg så hvordan han ble mobba, og visste at hvis jeg slapp ut sinnet mitt på skolen, så ville jeg bli behandla på samme måten.

Nå får Yousefs ekstralager av energi andre uttrykksformer, forklarer far John. Han har forholdt seg rolig i sofaen, men kommer med sindige innspill til samtalen med jevne mellomrom.

– Jeg er ikke sinna inni meg lenger, sier Yousef.

– Jeg raste fra meg som liten og har ikke tatt det med meg som voksen. Når folk skriver sjikanøse meldinger til meg på nettet, er det bare en enda bedre grunn til å være saklig, sier han, før han blir med fotografen på gangen for å ta flere bilder.

– Han tar seg jo fremdeles helt ut, fordi han ikke merker at han er sliten, fortsetter John.

– Han kan hoppe rundt i sofaen her hvis han ikke har tatt medisinen sin.

John forklarer at Per har lært seg de sosiale reglene veldig godt, men at han bruker mye krefter på å følge kroppsspråk og ironi. Når jeg ser spørrende på ham – Yousef har jo sittet i flere timer i bil med to vilt fremmede og pratet i vei som en foss – legger han til:

– Du må huske at dette er hans hjemmebane; dette interesserer ham. Dere har han snakket med på forhånd, han visste hva dere skulle snakke om og hvem dere var. I en annen situasjon, med masse ukjente på et møte i forbindelse med jobben, må han konsentrere seg for å skjønne om folk mener noe annet enn det de sier.

Det er vanskelig å unngå tanken om at Yousef kan være et lett bytte i offentligheten.

– Det tror jeg ikke han tenker på, han har ikke det filteret, tanken om at «dette kommer til å skape bråk, det bør jeg kanskje ikke gjøre». Per tenker ikke på konsekvensene der og da, de kommer først etterpå.

– Jeg er jo redd for at Bhatti og gjengen skal komme og ta ham, sier Janne.

– Det går bra, mamma! kommer det fra gangen.

Yousef har ører på stilk, kan John fortelle.

– Han hører hva vi snakker om her nede selv når han er oppe på rommet sitt.

Far tror ikke det kommer til å skje sønnen noe. Når Yousef får oppmerksomhet i media, får han også flere kontakter: Det er flere som kjenner ham, som kan ta vare på ham.

– Men vi blir veldig letta når han skriver at han kommer hjem, at han er OK, skyter mor inn.

Vi har utnyttet gjestfriheten til den lille familien lenge nok. Yousef leser høyt et usedvanlig ufint innlegg noen har postet på Facebook-veggen hans i kjølvannet av PST-debatten mens han følger oss ut i gangen. Han kan ikke annet enn å ta anklager om at han er en pedofil barnemorder med en klype salt. Om ikke annet, gjør motstanden ham sikrere i sin tro.

– Valget jeg har tatt, får folk til å hate meg. Jeg har fått så mange grunner til ikke å være muslim. Hvis jeg ikke var helt sikker nå, så hadde jeg gått ut av det igjen.

FAMILIEVERDIER: – Jeg var ingen drittsekk før jeg konverterte, men jeg brydde meg ikke om foreldrene mine. Jeg kunne være ute en hel natt uten å si noe, uten å tenke over at de var redde for meg. Yousef Bartho Assidiq setter større pris på foreldrene sine etter at han konverterte til islam.

«Jeg er redd for at Bhatti og gjengen skal komme og ta ham»

Janne Hansen, Yousefs mor

TRYGGE RAMMER: Etter et års intenst studie av Koranen på Nøtterøy, byttet Yousef ut sin kristne barnetro med islam. Det faste rammeverket i Koranen hjalp ham å få livet på riktig kurs.

TØFF KOMBINASJON: Kombinasjonen av ADHD og Asperger gjorde at Yousef trengte tett oppfølging gjennom hele oppveksten, både hjemmefra og på skolen. Foreldrenes omsorg for sønnen gir seg uttrykk på veggene i hjemmet på Nøtterøy.

SOM EN SKAMLØS KNAUSGÅRD

BOKHYLLA

tekst: Astrid Karstensen
foto: Patrick Da Silva Sæther

Sett bort fra samboerens bøker om amming og oppdragelse, er det mørkt og maskulint i bokhylla til Radioresepsjonens Tore Sagen.

Lawrence Wright: *The looming tower* (2006)

Dette er den beste dokumentariske boka jeg har lest. Den følger opptappinga på begge sider – i USA og i Al Qaida – før terrorangrepene 11. september. Boka inneholder en del gøyale fun facts om Bin Laden, også. Jeg kjenner noen som hadde vært på foredrag med Wright i USA i regi av PST, så jeg stoler på ham. Jeg liker litt dystre bøker. Finnes det noe god lystig litteratur, egentlig?

Philip Roth: *American Pastoral* (1997)

En veldig rar bok om New York på slutten av sekstitallet, med masse opprør og bråk. Den handler om en jødefamilie i New York, som driver en skinnhanskefabrikk. Man får veldig lyst på skinnhansker når man leser den boka. Jeg merker jeg er veldig overfladisk – jeg får lyst på så mange ting når jeg leser bøker. Datteren i familien begår et terrorangrep, noe som er en stor skam for familien. Hun blir borte, men de finner henne igjen. Da har hun fått en slags psykisk sykdom som gjør at hun er livredd for å ta liv. Hun tør nesten ikke bevege seg i frykt for å drepe mikrober som er i luften. Philip Roth er den klokeste mannen som finnes, og en av favorittforfatterene mine.

Dag Solstad: *17. Roman* (2009)

Ikke min Solstad-favoritt. Men det var litt gøy fordi jeg var på hyttetur sammen med to kompis som ikke hadde lest boka. Vi gikk tur på en fjelltopp da jeg kom til å fortelle dem om en episode fra denne boka – om små barn som kjører i hangglider over et fjell. Kameratene mine synes det var fantastisk å sitte der oppe på fjellet og høre den historien om flyvende barn. Hva kan jeg si om hovedperson Bjørn Hansen? Jeg er rett og slett glad for at han finnes.

Pär Lagerkvist: *Dvergen* (1944)

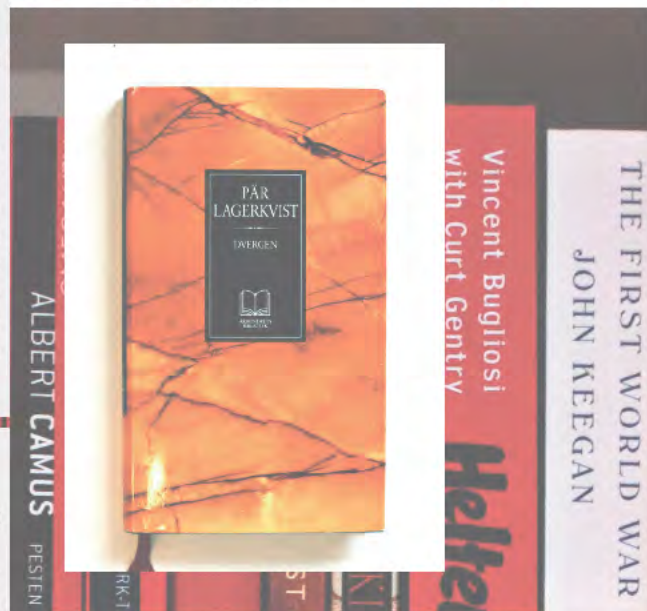
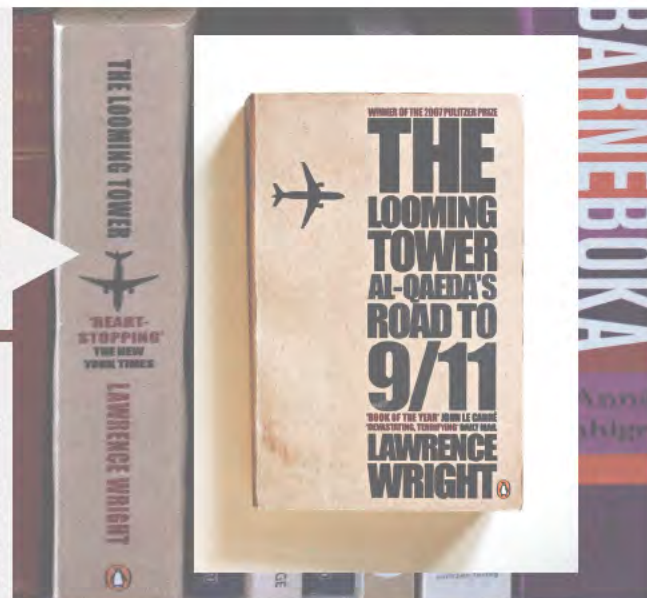
Denne boka har jeg akkurat lest. Den handler om en misantropisk dverg som jobber for en fyrste i Italia. Det er ikke datert, men det er i en tid med borger og riddere og sånt. Det er dvergen som forteller, i en slags dagbokstil. Han bor i en liten dvergleilighet i toppen av et tårn, og driver bare og lurert folk og sånt. Boka åpner med at han sier at han er glad for å ha drept den andre dvergen som bodde der, slik at han har leiligheten for seg selv. Det var mest fascinerende hvor utrolig svartsynt og kjip han dvergen er. Men så kunne jeg ikke la være å bli litt glad i ham, heller – han er jo dverg.

Helge Ingstad: *Pelsjegerliv* (1931)

En klassiker! Man er ikke ordentlig mannfolk hvis man ikke har *Pelsjegerliv* på favorittlista. Ingstad skriver som en kråke, men er liksom sjølbergingsidolet. Han forteller om da han dro til Nord-Canada og levde som pelsjeger. Det er som en speiderbok. Jeg har hørt at de som var med i tungstvnns-aksjonen – når de levde oppe i fjellet – visste de at de kunne spise mose og innvoller, fordi de hadde lest det i *Pelsjegerliv*. Jeg var tjue år da jeg leste denne første gang. Det var nok litt for seint – jeg burde vært fjorten, egentlig. Anbefales til alle gutter, og til noen få jenter – de som skal i militæret.

Karl Ove Knausgård: *Min kamp 2* (2009)

Jeg elsker Knaus! Vanlige folk liker eneren best. Vi Knaus-kjenner liker toeren. Han er sinnsykt flink til å skrive. Jeg identifiserer meg med ham, men jeg går ikke rundt og kjenner skam, slik som han gjør. Derfor liker jeg å følge ham; han er som meg, bare med skam. Jeg ble veldig nysgjerrig da jeg hørte at han skulle skrive bøker om seg selv, og begynte å lese bok nummer én før bølgen kom. Nå har jeg lest hele serien. Hvis jeg skal rangere dem fra dårligst til best, må det bli slik: 3, 4, 5, 6, 1, 2.

Tore Sagen, programleder

- Medprogramleder i Radioresepsjonen på NRK P3.
- Har hatt munn- og klovsyke.
- Har studert ved Westerdals Reklameskole.

Attraksjonen: Med tydelighet og patos fyller quizmaster Simen Braaten de litt vanskelige lokalene til Café 33 hver torsdag. Han er en stor del av grunnen til at så mange møter opp uke etter uke.

KREATIV KULT-QUIZ

QUIZTESTEN

tekst: Anders Sundstøl Bjørkheim foto: Patrik da Silva Sæther

Du kommer aldri til å vinne på Café 33, men quizmaster Simen Braaten leverer så mye innlevelse og kreativitet at det definitivt er verdt besøket likevel.

Grünerløkka-mesterskapet i quiz er en slags ... kult. Bare vær klar over det før du drar dit. Hvis du har sett *Eyes Wide Shut*, så er det litt sånn. Når quizmaster skal si noe, vet deltakerne at det kommer, og så hysjer de sammen. «Takk, hysjere!», svarer han. Og midt i quizen roper alle unisont

noe om god stemning og fete premier. Det er helt fjernt.

Men pokker, det er liksom noe ved det også, noe sjarmende og forfriskende u-ironisk. Man er *del* av noe. Det er ikke uten grunn at det kommer en bråte folk hit hver uke.

Grünerløkka-mesterskapet i quiz

???????

- 1. premie: Stor pizza og øl til hele laget
- Ølpris: 0,5 Ringnes: 58,-
- Quizmaster: Simen Braaten
- Quiztype: Allmenn
- Ukens nøtt: Hvor mange kvadrater er det totalt inne i et stort kvadrat bestående av 5 x 5 mindre kvadrater?

Kreativitet: ??????

Spørsmålskvalitet: ??????

Vanskelighetsgrad: ??????

Vinnersjanser: ??????

Det ene laget har møtt opp tre og en halv time før start, for å sikre seg plass. Folk sitter i vinduskarmen, på gulvet. Kommer du premiss, er du sjanseløs.

Quizmaster Simen Braaten tar oppgaven sin seriøst, noe som merkes. Sammensetningen av spørsmål er god og kreativ, og alt føles som relevant kunnskap – med unntak av musikkspørsmålene, som hovedsakelig er en rekke merkelige one-hit-wonders.

En favoritt er oppgaven der stoppeklokka går mens deltakerne bestemmer seg for om de vil løpe ned med svararket eller vente på flere hint. Det skaper nerve i en aktivitet som normalt ikke er bortskjemt med det. Her skal Braaten ha skryt for hvordan hans særegne, opera-aktige måte å lese opp spørsmålene på holder på spenningen – selv uten mikrofon.

Vinnerambisjonene kan imidlertid legges igjen hjemme: Etter første omgang har topplaget *Be Cool* 20 av 23 poeng, og de virker skuffet – det gikk bare «sånn passe». De vant sist uke, og hele forrige sesong. Og havner du på bønn, kan du ikke glemme deg bort. «Uten tapere ville det heller ikke være noen vinnere, så gi dem en stor applaus, de har fått null poeng!», kunngjør Braaten da første rundes bunnlag ropes opp. Alle i rommet bryter ut i jubel.

En av quizens svakere sider er riktignok denne omstendelige opplesingen av resultater, samt lange pauser mellom rundene. Det er liksom ikke like fett å vente når laget ditt heter «Null intelligens» og har fått ett poeng (mitt hjerte går ut til gjengen som opplevde dette).

Kvelden når sitt klimaks da det går til «sudden death» mellom topplagene. Quizmaster er selvsagt forberedt på dette – med et spørsmål der lagene skal komme nærmest mulig summen av en rekke årstall. *Be Cool* treffer like greit helt presist, og vinner for andre torsdag på rad. «Pizzan står i ovnen», roper quizmaster, og så tar alle på seg kappene og de hvite maskene og marsjerer ... nei, helt sånn er det ikke. Det var ment som et komisk element. Quizen på Café 33 er mest av alt en quiz for folk som virkelig liker quiz.

MAGASINQUIZ

av: Øyvind Bosnes Engen

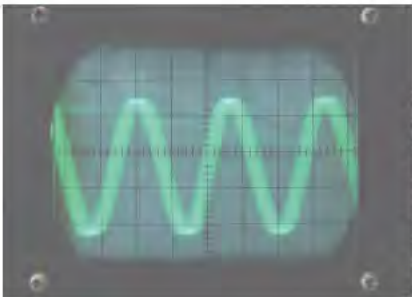

FOTO: FLICKR/TJUMWATSON

Lyd

1. Hva er måleenheten for lydstyrke?
2. Og hva er måleenheten for lydfrekvens?
3. Hvem var *Lydverkets* siste programleder?
4. Hvilken butikkjede markedsførte seg ved å hevde at «du får ikke fet lyd der de selger kjøleskap»?
5. Hvor høy er lydets hastighet?

FOTO: FLICKR/A.K. PHOTOGRAPHY

Islam

1. Hva het profeten Mohammeds første kone?
2. Fra hvilket land kommer islam-forskeren Tariq Ramadan?
3. Hva heter den britiske komedien fra 2010 om fire jihadisters mislykkede terrorforsøk?
4. I hvilket land ligger verdens største moské?
5. Hva heter den religiøse organisasjonen som ble grunnlagt av Fahad Qureshi?

FOTO: FLICKR/WEBMINK

U-hjelp

1. Hvilket latinamerikansk land er den største mottakeren av norsk bistand?
2. Hva heter det norske direktoratet for utviklingssamarbeid?
3. Hvem var den første utviklingsministeren i den rødgrønne regjeringen?
4. Hvilket land i verden har den laveste registrerte verdien på HDI-indeksen (Human Development Index)?
5. Hvilket år fant Live 8-konsertene sted?

FOTO: FLICKR/DEN OHLSEN

Radio

1. Hva står forkortelsen FM for?
2. Hva heter NRKs radiosjef?
3. Hva het radioprogrammet som introduserte Espen Thoresen, Johan Golden, Atle Antonsen og Kristopher Schau for et bredt publikum?
4. Hvilket band hadde en hit med låta «Video Killed the Radio Star» i 1979?
5. Hva heter den norske tegneserien som trykkes i Aftenposten og som handler om en radioredaksjon?

1. Desibel
2. Hertz
3. Asbjørn Sløtømark
4. Hi-Fi Klubben
5. 343 meter per sekund (295 kilometer i timen).

1. Khadija
2. Svetits
3. Four Lions
4. Iran (Imam Reza-helligdommen)
5. Islam Net

1. radi
2. Nord
3. Erik Solheim (SV)
4. Den demokratiske republikken Kongo
5. 2005

1. Frequency modulation
2. Marius Lilloen
3. XL
4. The Bugles
5. Radio Gaga

debattredaktør: Ingrid E. Daas
debatt@universitas.no 482 42 240

Frist: søndag klokka 17

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Forsvar og føleri

« Vi må etter det som skjedde i Algerie ta alle potensielle trusler på alvor og jeg føler meg som kriminologistudent tryggere når jeg vet at PST gjør jobben sin. I så måte var denne kronikken et dårlig bidrag. Jeg har studert i utlandet og der er det helt vanlig at man går gjennom en sikkerhetsjekk før man oppnår studentstatus. Skjøner ikke hvorfor det skal være så problematisk i Norge også. Det er ikke stigmatiserende, men trygger sikkerheten til oss alle.

Tommy Bech

Man kan ikke tilpasse etterretningsvirksomhet etter føleri og offermentalitet.

Tallknuser'n

Det foreligger ingen «objektive» sannheter om de hemmelige tjenestene. Det er derfor naturlig, i alle fall i samfunn som liker å tenke på seg selv som demokratiske, å «synse» en god del om disse tjenestene. Historisk erfaring har også vist at tjenestene selv er ekstremt lite selvkritiske, slik at en viss ekstern kontroll er ønskelig. Sikkerhetsargumentet er så lett å misbruke at det trenger å mistenkeliggjøres ut fra preventive hensyn.

Jagoda

Henta fra debatten til kommentaren «For sikkerhets skyld»

Kleskoden

« Respekt for studentene?! Kan ikke snakke for alle, men for meg er det faget som er viktig og ikke professorenes klesstil. Om de kjenner seg mer komfortable med å undervise i joggebukse enn dress, så må de gjerne gjøre det for min del. Det er et fritt land(?)

Erik

Jeg må få si at det er på sin plass at professorene begynner å kle seg akseptabelt. Det vil si med korrekt antrukket dress (type heldress, uten noen form for artig innslag av conversesko eller andre ting) Professorene er autoriteter som ikke bare burde men skal kle seg ulikt fra sine studenter. Dette mener jeg bør være et absolutt krav!!! Kan kongen stille i olabukse og flanellskjorte? er det for mye forlangt at våre øverste autoriteter skal se ut som om de ikke kommer rett ut fra hobbyboden hjemme? nei det er det ikke, sjerpings!! rektor er et bra forbilde, håper flere følger han!!

Daniel

Henta fra debatten til kultursaka «Menn i T-skjorter»

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

26. feb

Studentombudet I læringmiljøutvalg ved universiteter og høyskoler skal studentene og institusjonen ha like mange representanter hver. #rettigheter

Folkeopplysing I

4. mar

Studentombudet Får du kjennskap til noens personlige forhold som student, har du taushetsplikt på lik linje med yrkesutøvere. #plikt

Folkeopplysing II. Ny spalte?

28. feb

KennethRuud Fra dagens møte: Industrien ansatter i økende grad utenlandske arbeidstakere (PhD). Vurdert som best kvalifisert. #utdanningskvalitet

Høyr der.

26. feb

UniOslo UiO nummer én i Norge, to i Norden, ni i Europa og 69 på verdensbasis

Nei, ikke på #utdanningskvalitet. På nett.

25. feb

KarstenWNielsen I fjor fikk 3379 utenlandske studenter studietillatelse i Norge De fleste kom fra Kina Russland og USA

Mykje folk i dei landa der.

3. mars

afarbrøt Mistrives du på jobben?: 1 av 5 mistrives på #jobb, skriver VG i dag.Gjør noe med det! #HR #forskning #ledelse

Forbli student.

Ingeniør, men ikke oljearbeider

UTDANNINGSPOLITIKK

Jon Skogdal, tidl. ingeniørstudent ved HiOA, nå student ved UiO

Utdanningene skulle vært behovsprøvd, sa olje-gründer og konsernsjef Ståle Kyllingstad til Dagens Næringsliv 1. februar. Musikk, dans og drama går visst de tekniske fagene i næringa når det skal rekrutteres. Det er å lure ungdom uti arbeidsløshet, ifølge Kyllingstad. Om noen blir ført bak lyset er det trolig våre fremtidige teknologistudenter.

At «følelsesfagene» skaper få arbeidsplasser og lønner seg dårlig, er hevet over mye tvil. Men dersom utdanningsinstitusjonene skal føye seg etter jobbmarkedet, som en annen værhanne, forventer jeg at tilhengerne av behovsprøving byr oss andre opp til dans den dagen oljen tar slutt, selv om noe sier meg at de ikke er villig til det.

Konsekvensen av deres tankegang er påtakelig allerede, noe jeg som ingeniørstudent ved maskinlinja på Høgskolen i Oslo har fått erfare. De som har råd til å markedsføre seg, og samtidig

kan tilby de beste lønns- og arbeidsvilkårene vinner. Og ingen kan konkurrere med oljebransjen.

Næringa Kyllingstad representerer samarbeider nemlig tett med Høgskolen for å sikre egen rekruttering. Til gjengjeld får de ta del i å utforme faglig innhold og opplegg også. En slags vinn-vinn-situasjon, for alle andre enn oss som har tatt opp studielån uten å ville jobbe i enten Aker eller Aker. Å utdanne seg til ingeniør bør være noe mer enn et særstudium i metodikk og bedriftsinterne rutiner, på samme måte som at utdanning generelt bør være mer enn ren navlebesku-ing.

Løfter man litt på blikket ser man kanskje at utfordringene begynner å tårne seg. Petroleumsnæringa fortrenger kompetansebehovet i

andre innovative næringer, i forskningsmiljøene og i utdanningsinstitusjonene. Kyllingstad bør kanskje gjøre sin behovsprøving på nytt. Jeg har i hvert fall gjort min, og kjenner jeg behøver å holde på med noe annet.

«Om noen blir ført bak lyset er det trolig våre fremtidige teknologistudenter.»

Prostitusjon og rasjonelle valg

PROSTITUSJON

Aksel Braanen Sterri, leder av tankesmien Progressiv

Frithjof Eide Fjeldstad bringer 27. februar prostitusjonsdebatten inn i Universitas' spalter. Bakgrunnen er flere innlegg i Aftenposten hvor Ole Martin Moen, Frøken X og jeg har tatt til orde for å legalisere prostitusjon av hensyn til de prostituerte. Fjeldstads påstand er at argumentasjonen er gal og konklusjonen likeså. Uten å besvare anklagene direkte, skal jeg forklare hvorfor jeg er for å legalisere prostitusjon.

Mitt utgangspunkt er at målet for samfunnsutviklingen er at folk skal leve så gode liv som mulig. Som oftest er det personene selv som er best egnet til å avgjøre om de lever gode liv og hvordan de kommer dit. Det er denne erkjennelsen som gjør at markedet fungerer så bra: Den tillater begge parter å komme bedre ut av handelen enn de ville vært uten.

Det finnes åpenbart unntak fra denne regelen. Vi spiser for mye feit mat, noen investerer pengene sine i bedrifter som går konkurs og mange tar feil

studievalg. Det er likevel en lang vei fra denne erkjennelsen til å foreslå at vi bør forby feit mat, investeringer eller fjerne folks mulighet til å studere eller jobbe der de ønsker.

Om det kan påvises at folk systematisk tar valg som ikke er til deres eget beste eller som skader personer som ikke er en del av handelen, er det likevel rom for intervensjon. Frihet til å ødelegge både seg selv og andre er ikke et mål som bør trumfe alle andre.

Mange prostituerte har det vondt og mange kommer til prostitusjon under ugunstige omstendigheter. For å sikre reelle valg bør vi derfor sikre at kvinner som vurderer prostitusjon er i en så god posisjon som mulig. Vi bør også bedre bransjen, ved å gi ordentlige arbeidsforhold og tillate fagorganisering.

Å preke forbud er derimot resultatet av den samme feilslutningen som syv år gamle Cosette begår i *Les Misérables* når hun synger «Crying at all is not allowed / Not in my castle on a cloud». Det er god grunn til ønske seg en verden der ingen er lei seg, men det er tvisomt om et forbud mot gråting vil være et godt tiltak.

ILLUSTRASJONSFOTO: HENRIK EVERTSSON

– Hvorfor må feminisme være så sykt kjedelig?

Feministfitter

KRONIKK

Helle Gannestad, fotosjef i Universitas

Tall, statistikk og prosenter. Slik oppsummerer en seierne innenfor likestilling så langt. I år er det hundre år siden stemmerett også til kvinner ble lovfestet. Kvinnekamp i Norge har i lang tid kun handlet om nettopp politikk. Gjesp! Så sykt kjedelig, sier venninnene mine. Jeg er enig, men misforstå meg rett: Lik lønn for likt arbeid, kjønnskvoltering og andre politiske beslutninger er viktige. Men lover og regler når bare et stykke på vei. Og vi gjør en tabbe ved å tro at tallene er det eneste som indikerer hvor likestilte vi er.

For hvorfor har Norge, som et av de mest likestilte landene i verden, fortsatt et av de mest kjønnsdelte arbeidsmarkedene i Europa? Hvorfor har vi så få kvinnelige toppledere? Det er ikke rart at kvinner vegrer seg. Fortsatt finnes det andre normer for hvordan kvinner skal oppføre seg. Tabbekvoten er mindre for kvinner, og fortsatt er det mannlige kvaliteter som favoriseres.

For hva er en kvinne: Er det hun du går forbi på gata, eller er det orgasmetrynet til en av tannpirkermodellene til Bik Bok?

Menn og kvinner tillegges ulike egenskaper, men hvem er det som egentlig definerer kjønn? Det er jo selvsagt samfunnet vi vokser opp i.

Og nå: Se for deg en feminist. Hårete, sinna, med en brennende BH i den ene hånda, kanskje stemplet OT-TAR i panna? Det er ikke rart om kvinner kvier seg for å kalle seg feminist, dersom det er bildet en får i hodet. Ikke definisjonen av sexy, vil nok noen si – for det er jo

tydeligvis noen andre enn feministene selv som har definisjonsmakten. «Jeg er ikke feminist, altså, men jeg synes det er viktig med like rettigheter for menn og kvinner, » sier mange, og innser ikke selv ironien i akkurat det. Feminisme og kampen for likestilling er ikke motsetninger.

Aftenposten publiserte søndag resultatet av en undersøkelse der de hadde spurt leserne hva de anser som de største kvinnekampsakene i 2013. Flestparten mente lik lønn for likt arbeid, deretter fulgte seksualisert vold mot kvinner – begge kampsaker som har vært en del av kvinnekampbevegelsen så lenge den har eksistert. På en overraskende tredjeplass kom det at likestillingskampen ikke skal gå ut over menns rettigheter. Antakelig foreslått av en mann, og delt av flere menn, skriver Aftenposten.

– Det er mange menn som er aktive på nettet som er sinte på kvinner, sa likestillingsforsker Harriet Bjerrum Nielsen ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo til Aftenposten.

Ja, visst. Jeg har selv følt det på kroppen. For tre uker siden skrev «Bjarte» dette på Facebook-siden min: «kom deg inn i pornobransjen, di sosialisttøs... eneste stedet du har noe å gjøre...» Først ble jeg lei meg. Og så ble jeg sint. Og deretter bestemte jeg meg for å gjøre som flere kvinner har gjort i det siste: jeg delte det på Internett. For vi skal ikke gi etter for bøller som gjemmer seg bak anonyme navn og trusler – det er en kulturell kamp.

Å være feminist vil ikke nødvendigvis si at alle feminist er enige om hvilken retning kvinnekampen skal ta. Feminismen er så vid og så snever på én og samme tid – den omhandler jo ikke bare kvinnekamp, noen ser også på det som en kamp for like rettigheter for homofile og transpersoner. Og kanskje er det derfor den er

så vanskelig for både kvinner og menn å la seg fange av: Fordi den er så mye mer enn bare kvinnekamp, og likevel heter feminisme. Jeg kjenner menn som føler seg diskriminert av «feminin», som roper: «Hvorfor kan vi ikke bare kalle det likestilling!». Kanskje har de rett. Kanskje er feminisme en isme med feil. Men så lenge det er en kamp fordi et kjønn blir undertrykket av et annet, så lenge det undertrykte kjønn er kvinnen, ikke bare i Norge, men på verdensbasis, så er det riktig å kalle det feminisme.

Og om det skulle være noen tvil: Vi trenger fortsatt feminisme i Norge. Det er fortsatt noe eller noen som holder kvinner tilbake fra å skape sin egen kjønnsidentitet. Tilbake fra topplerderjobber, fra å uttrykke seg offentlig, fra å slippe å skamme seg over sin seksualitet. Den glemte delen av likestillingskampen ligger i kulturen. Så hva slags feminisme er det vi egentlig trenger? Vi trenger rett og slett litt bensin på bålet: Folk som røsker tak i de kulturelle normene. Vi trenger ikke «girl power», vi trenger noen forbanna feministfitter – ikke med brennende BHer, men med mål og brennende engasjement for en mer likestilt kultur – som tør å gå foran og ta definisjonsmakten.

For også blant kvinnekampens største fiender finner vi kvinner selv. Kvinner som tar feilaktig tar definisjonsmakten og hevder at kvinner må bake cupcakes, eller gjøre en «Anna Anka» på kjæresten hver morgen. De forstår ikke at de ikke bare stikker kjepper i hjula for seg selv, men også for oss andre. Det er et paradoks at norske kvinner ikke vil kalle seg feminist i stemmerettighetsåret 2013: Så lenge vi føler forskjellsbehandlingen på kroppen, trenger vi fortsatt feminisme. Tall, statistikk og politikk alene er forbanna kjedelig – og presenterer ikke hele sannheten om vår kultur. Og ja, det kommer fra en sosialisttøs.

omverdenredaktør: Axel Geard Nygaard
axelgn@universitas.no 906 59 740

OMVERDEN

Dronejournalistikk

USA: Universitetet i Missouri tilbyr dette semesteret for første gang kurs i «dronejournalistikk», melder Gizmodo. Studentene skal lære å fly såkalte UAV-er (Unmanned aerial vehicle) for å ta video og bilder. I tillegg vil de lære å tolke flymyndighetenes reguleringer og diskutere etiske problemstillinger knyttet til praksisen. Bruken av droner har ført til forslag om å forby dem i staten Missouri.

– Hvis de ønsker å lære om dette, så er det helt greit. Men jeg er bekymret for at vi er på vei inn i en tidsalder der nyhetsorganisasjoner bruker droner for å samle informasjon om borgere, sier folkevalgte Casey Guernsey som er ansvarlig for forslaget, til Gateway journalism review.

FOTO: FLICKR/STEFAN SUNDKVIST

Frigir statsstøtta forskning

USA: Det hvite hus bestemte fredag 22. februar at all forskning finansiert av skattebetaleres penger skal være fritt tilgjengelig innen ett år etter publisering, melder The Huffington Post.

– Amerikanere burde ha enkel tilgang til resultatene av den forskningen de har støttet, sier John P. Holdren, presidentens seniorrådgiver for vitenskap og teknologi.

Avgjørelsen kommer en måned etter at den mye omtalte internettaktivisten Aaron Swartz tok sitt eget liv, etter å ha blitt rettsforfulgt for å ha lastet ned over fire millioner vitenskapelige artikler fra nettbiblioteket Jstor.

Swartz tok til orde for at forskning burde gjøres tilgjengelig for alle, og ikke havne i hendene på private profittjagende organisasjoner.

Satte fyr på studentavis

SVERIGE: Ledere for student-samfunn ved Lunds universitet viste sitt brennende engasjement for studentjournalistikk ved å sette fyr på eksemplarer av studentavisen Lundagård. I tillegg ble aviser revet opp og redaksjonslokale utsatt for hærverk. Avisbrenninga skjedde 23. februar, i forbindelse med at studentsamfunnet «Kristianstad nation» arrangerte sitt årlige ball.

– Dette er en ubehagelig markering mot vårt arbeid. Det er ikke uvanlig at det oppstår negative følelser mot Lundagård fra tillitsvalgte i studentlivet. De som sitter på maktposisjoner er ofte uvante med å bli gransket og håndterer det ikke alltid på en profesjonell måte, sier Ida Ölmedal, redaktør for Lundagård til Universitas.

An appeal

Mass protests: While President Hosni Mubarak was ousted after just 18 days of protests, the demonstrators have often taken to Tahrir Square since to demonstrate against the slow proceeding of the democratization.

Western governments are increasingly calling on academics to make sense of the Middle East, claims Oxford professor Eugene Rogan.

FOTO: HENRIK EVERTSSON

THE MIDDLE EAST

tekst: Axel Geard Nygaard

foto: Henrik Evertsson

Eugene Rogan, professor at the University of Oxford, is one of the world's leading experts on Middle Eastern history. He wrote *The Arabs* in 2009, a book that comprises the whole of modern Arab history.

Even as an authority on Arab history the Arab spring came as a surprise to Rogan, but in hindsight he can see the lines of continuity leading up to the events of 2011.

– In the years after 2001, the war on terror, the growing American intervention in the region, the failing of the Arab governments to protect or provide for their people, was creating so much pressure that one felt the lid was ready to blow off, Rogan says.

The student vanguard

Being the keynote speaker at the Saladin days at Litteraturhuset, Rogan is in Oslo to talk about the roots of the Syrian revolution and the future of the Arab spring.

Rogan meets Universitas in an

impeccable mood, even on what is surely a very busy day.

Dressed in earthy colours, Rogan certainly gives of the familiar air of an Oxford professor, though without the absent-mindedness or droning voice one might expect from a scholar. Rather, he is self-assured and speaks with clear and precise wording.

– In most of the popular movements during the Arab spring, students were in the vanguard, Rogan says.

He mentions Egypt, Tunisia and Yemen as examples of the students taking an active role in the protests, but it is in Syria that the student have paid the full price of opposition. The bombing of the university dormitories in Aleppo along with the arrests of students goes to show just how seriously the regime takes the universities, according to Rogan.

This, he explains, might be because of the higher aspirations of an educated generation that dares to hope for something better.

– Anyone who goes to study at university in the Middle East, are doing so in the hope that it will be followed by a dignified job, which

The academic perspective: Eugene Rogan, one of the leading experts on Arab history, is in Oslo this week to give his view on current events in the Middle East.

allows for getting married, a home and have a family. Much more so than students in Europe, because education is how students in Arab countries secure the independence of their own households.

Unable to provide an alternative

In Egypt, however, the students and educated classes were not successful in transitioning the protest movements into an effective, unified political bloc after the ousting of Mubarak's regime. Instead, sixty to eighty different parties were formed. The bickering between them that ensued made it impossible for them to provide a serious alternative to the well-organized Islamic organisations, such as the Muslim Brotherhood (which you can read more about in sub story). The protesters from Tahrir

for academic aid

Square were also viewed with scepticism by many in the rural areas of Egypt.

– Focusing on democracy and civil concerns, they were very far from the survival concerns of average working Egyptians, Rogan explains.

Your academic duty

Eugene Rogan is of the opinion that politicians should pay more heed to academics when making policy decisions. While in the previous decade politicians in the West would only call on academics to confirm their own biases about the Middle East, he claims that since 2011 this has changed.

When the revolutionary mo-

«They weren't prepared for what was unfolding and they didn't have a clue how to respond.»

Eugene Rogan, professor at Oxford University, Faculty of Oriental studies

vements erupted in a half dozen countries in a matter of months, it was so beyond the wildest contingency plans of any Western government that they were all left completely perplexed.

– They just weren't prepared for what was unfolding and they didn't have a clue how to respond, says Rogan.

There was nothing they could say or do to change the course of the popular movements over which they had no control. This led to governments seeking to make sense of the event to reached out to scholars.

– I have never found Western governments more open to interaction with or advice from academics than they have since 2011. I'm thrilled to see the interest.

Willing support

His colleagues in France and Germany say the same thing, Rogan

claims. He sees it as an entirely new openness on the part of governments to involve people whose field research has taken them into places that the government themselves did not know.

– I give my time freely to any in government, because I think it is my duty as an academic to take the research that I do and put it into the public domain in a way that will be useful for policy-makers, he says.

– In that sense, maybe there is a new openness in the West to think about how to engage with the region that is going through such a monumental change. Let's hope for the good.

Saladindagene

- A yearly conference at Litteraturhuset, dealing with current and historic issues in the Middle East.
- Held for the first time in 2008.
- Invites scholars, academics and activists from around the world to speak.
- This year's conference focuses on Syria, Egypt and the fear of an «Arab winter».
- The last lecture is on Wednesday the 6th of march.

universitas@universitas.no

A brother lost

As a former spokesperson for the Muslim Brotherhood in Egypt, Ibrahim El-Houdaiby knows more about the inner workings of the organisation than most. Also a participant in the Saladin days, he is very willing to lend his expertise to anyone wanting to understand a movement that is perhaps not well understood in the West.

– It is quite normal in any revolution that the first party coming to power after, is the strongest former opposition to the previous regime. But it does not last, as we can learn from history,

El-Houdaiby says to Universitas.

His great grandfather was one of the most influential ideologues of the movement, and the Brotherhood's second leader after the assassination of its founder Hassan al-Banna in 1949. In recent years, however, El-Houdaiby has turned away from the organisation, because of the movements contradictory ideologies vying for power internally. He is concerned that the Brotherhood is not addressing the real issues, while focusing on keeping the group united, despite the differences.

It was very easy for the Brotherhood to be critical when you are in the opposition, El-Houdaiby thinks.

– You could call whatever trans-action un-Islamic, condemn the regime and criticize its policies, but the moment you are in power you have to combine that with an element of political relevance. If you say that an international loan is bad - it is not enough, because you have to present an alternative for the economy.

El-Houdaiby thinks that in the future, the movement will have to take one of two directions. Either

become more pragmatic while tackling real policy concerns, and in the process probably lose a lot of supporters, or, maintain their identity politics, which would result in them becoming side-lined and irrelevant.

– The past decade has witnessed two contradicting phenomena taking place in the Brotherhood: The ascent of businessmen and the ruralisation of the group. This means that there are competing economic interests, and the moment you start focusing on the economy, you cannot stand united.

On a lot of the issues in the Middle East today, El-Houdaiby holds controversial views, but he thinks it is important to be outspoken.

– Politicians always have to talk about the politically correct answers. But I'm not a politician. Because they are so keen on getting votes in the next election, politicians will not confront the people with realities, but academics and people who are liberated from the need of votes should carry the responsibility of speaking the hard truths.

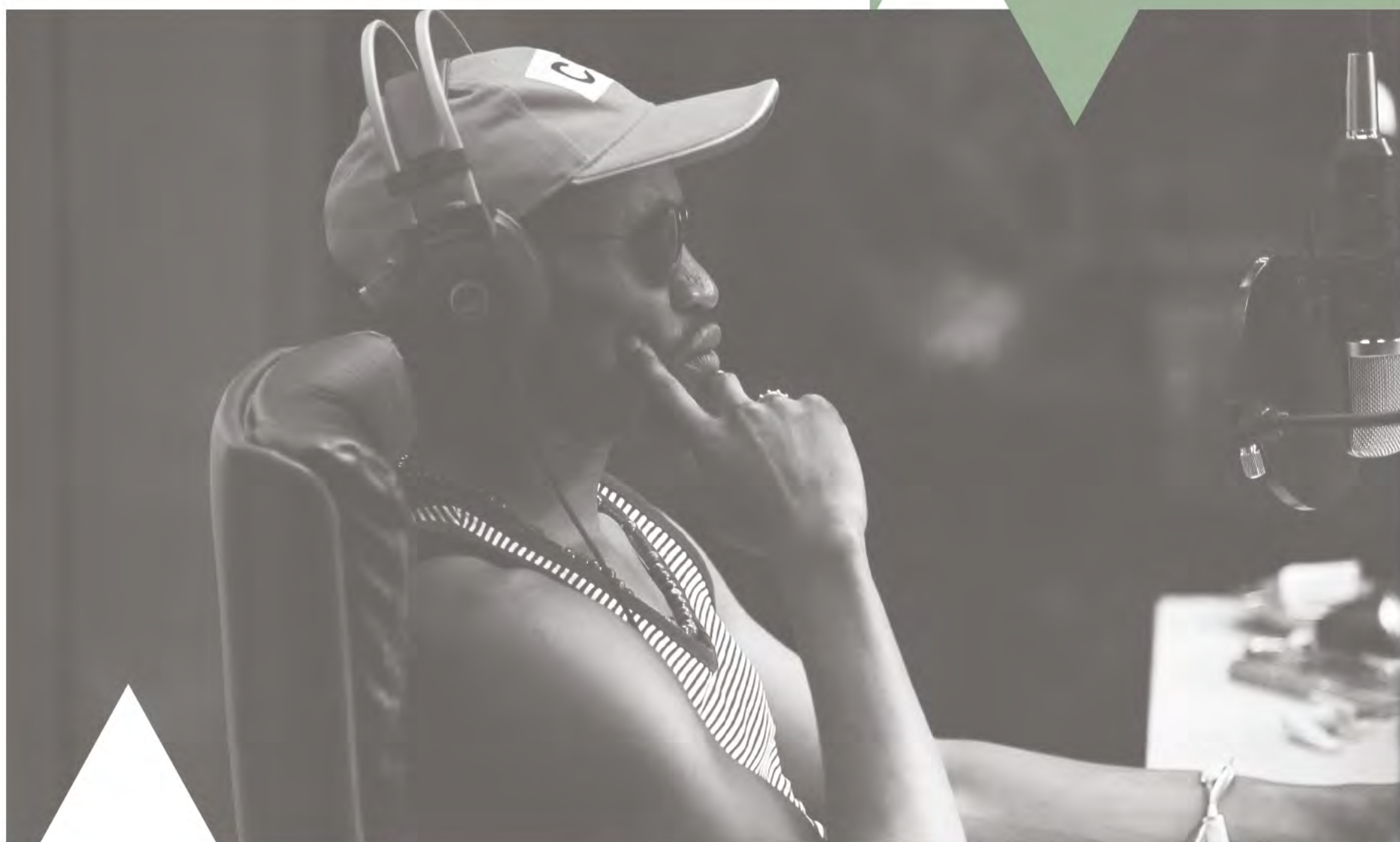
axelgn@universitas.no

OSLO INTER NASJONALE TEATER FESTIVAL

2013

14. – 22. MARS

ANNIE DORSEN (US)
IVO DIMCHEV (BG)
MILAN MARCOVIĆ
& MAJA PELEVIĆ (RS)
MATIJA FERLIN (HR)
MY NAME IS
JANEZ JANŠA (SI)
LISBETH GRUWEZ/
VOETVOLK (BE)

20. – 22. 03 KL 21.00

HATE RADIO

INTERNATIONAL INSTITUTE OF POLITICAL MURDER (DE/CH)

Festivalpass: Se 4 valgfrie forestillinger for kr. 450,- eller 8 for kr. 750,-
Det selges også enkeltbilletter til alle forestillingene under festivalen.

www.blackbox.no

Black Box Teater
oslo

Intet slaraffenliv i kartoffelland

Motvillig målretta: 20-årige Rasmus Eitmann går på et av de studiene det er vanskeligst å komme inn på i Danmark. Han tror at mange unge dansker bare studerer i mangel på jobber.

FOTO: ANNE FOUGNER HELSETH

Mens norske studenter kan se fram til et oljesmurt arbeidsmarked, er det ikke fullt så deilig å være student i Danmark.

ARBEIDSMARKED

tekst: Anne Fougner Helseth
Heidi Bruvik Sæther

KØBENHAVN (Universitas): I sola på campus på Copenhagen Business School (CBS) er det få som ser særlig krisetruet ut. Men så er det også mange studenter fra Norge her, fordi CBS er «gratisversjonen» av norske BI. Hit flokker nordmenn for å studere – kanskje etter et år eller to med jobbing og reising.

Slikt driver ikke danskene med lenger, selv om de har et mye bedre ord for det enn oss. Det tidligere så vanlige «sabbatsåret» mellom videregående og universitet er en saga blott, forteller den danske CBS-studenten Rasmus Eitmann.

Studerer i mangel på jobb

Tall fra Danmarks statistikk viser en stadig stigning i andelen danske studenter som drøye to år etter fullført videregående har startet høyere utdanning.

– Det har mye å gjøre med økonomien, konstaterer Eitmann.

I EU-landet Danmark er cirka én av ti unge uten arbeid. Med høy ungdomsarbeidsledighet går alle danskene rett på studier, for alternativet er å verken jobbe eller studere, forklarer Eitmann.

Han gjorde det samme da han var ferdig på videregående i sommer. Nå går han prestisjestudiet «International Business» på CBS, ved siden av studierelevant jobb. Han ser dermed ut il å føye seg pent inn i fenomenet som danske Politiken i januar omtalte som «generasjon målretta».

– Heller «generasjon studieplikt»

Truet av krisesnakk og ledighetsstatistikker har danske studenter blitt mer opptatt av å målrette sine valg mot arbeidsmarkedet, uttalte Camilla Hutters ved Center for Ungdomsforskning ved Aarhus universitet til Politiken.

Student Eitmann mener det fortsatt finnes mange såkalte «kaffe latte-studenter», men at det kanskje er de som tidligere ville jobbet i stedet.

– Derfor blir det litt feil å snakke om «generasjon målretta», sier han, og legger til at omtrent én tredjedel av dem som blir tatt opp på høyere utdanning dropper ut innen et år.

– Men generelt kan man si at unge dansker går mer opp i sin utdanning. All utdanning. Det er ikke noe annet å gjøre.

Blir allemannseie

I sin sak om «generasjon målretta» brakte Politiken også tall fra det danske Ministeriet for Børn og Undervisning, som viser at danske studenter fullfører

utdannelsen tidligere enn før. I gjennomsnitt er danskene 27,6 år når de blir ferdige med enten en kort, mellomlang eller lang høyere utdanning.

20-årige Rasmus Eitmann liker an til å trekke snittet ned, men vil ikke klassifisere seg selv som en spesielt målretta student.

– Det eneste jeg visste, var at jeg ville drive med handel, så da var det greit å velge den linjen som er kjent for å være prestisjefyllt. Da har man kanskje en bedre sjanse for jobb, sier han.

Eitmann påpeker at brorparten av all høyere utdanning som tilbys i Danmark fortsatt ikke har noen opptakskrav.

– Du må bare ha bestått gymnasen, men med hvilke som helst karakterer. Det som bestemmer inntakskravet er alene tilbud og etterspørsel. En med 2 i snitt kan velge mellom drøssevis av utdannelser, også studier som anses som «fine», forteller han.

Også på den andre siden av «fine studier» kan det vente overraskelser. Den nyeste statistikken fra danske Akademikernes

Centralorganisation viser at 34 prosent av alle jurister og økonomer som ble ferdigutdanna i fjor sommer, fortsatt er ledige.

Må tenke strategisk

Selv om Eitmann ikke vil klassifiseres som «målretta», holder han seg ikke for god for å tenke litt strategisk.

– Av de fagene vi har hatt hittil, er jeg sterkest i kommunikasjon og markedsføring, og det liker jeg godt. Men jeg er ikke sikker på hva jeg vil jobbe med ennå. Vi skal ha regnskap etter hvert, og det er noe jeg var god til på gymnaset og som har et godt arbeidsmarked, så jeg håper jeg kommer til å like det.

– Kikket du noe på arbeidsmulighetene da du skulle velge studium?

– Det er fire år til jeg skal ut på arbeidsmarkedet, og det er mye som kan endre seg. Jeg kommer i hvert fall til å se på det når jeg velger master. Men akkurat nå i krisetida vet jeg ikke helt hvor mye det er å kikke på.

universitas@universitas.no

kulturredaktør: **Are W. Sandvik**
are.sandvik@universitas.no 415 22 929
reportasjeredaktør: **Astrid Karstensen**
a.j.karstensen@universitas.no 477 52 707

KULTUR

Digg smerte

DEILIG: Å få en stor stein i leggen kan oppleves behagelig. Det mener i alle fall forsker ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo, Siri Leknes, ifølge forskning.no.

– Smerte kan faktisk oppleves som behagelig når man unngår noe verre, forteller Leknes til nettstedet.

Som stipendiat var hun nysgjerrig på fenomenet «det kunne vært verre». 16 forsøkspersoner ble satt i to settinger. I den ene ble varme som ga ingen eller moderat smerte påført. I den andre var varmen moderat eller intenst smertefull. Forsøkspersonene rapporterte hvordan de opplevde smerten, og hjerneaktiviteten deres ble målt med MR.

I forsøkene hvor den moderate smerten var det verste alternativet, ble den oppfattet som negativ, men i settingen hvor moderat smerte var det *minst* smertefulle alternativet ble den oppfattet som positiv, og til og med behagelig.

– Forklaringen er sannsynligvis at de var forberedt på det verste, og dermed følte lettelse når skjønte at det ikke ble så vondt som hadde fryktet, sier Leknes.

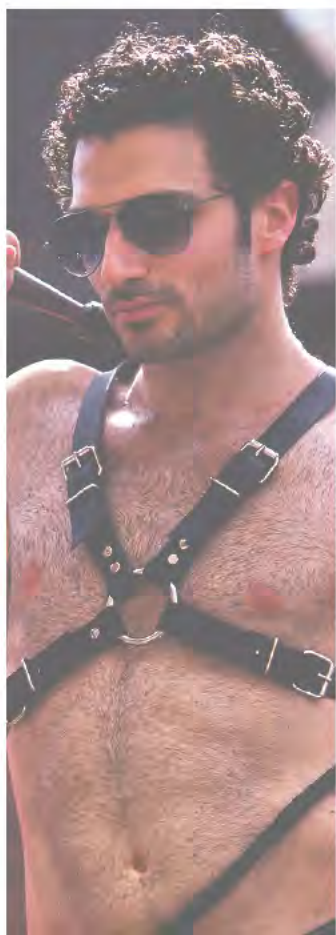

FOTO: FLICKR/ROYAL OLIVE

Menneskerettspris til Wessel-Aas

HEDER OG ÆRE: Under åpningsarrangementet til Menneskerettsuka 2013, på Chateau Neuf 4. mars, mottok advokat Jon Wessel-Aas Jusstudentenes Menneskerettspris i år.

Deler av begrunnelsen lyder slik: «Årets vinner tildeles prisen for sitt langvarige engasjement for ytringsfrihet, både ved bruk av egen stemme og som forkjemper for andre. Vinneren er til daglig partner og advokat, et tidkrevende

yrke. Han evner likevel å vise et utrettelig engasjement og har utmerket seg i den norske debatten om menneskerettigheter. Årets vinner er med denne kombinasjonen en sann inspirasjon for jusstudentene».

Jusstudentenes Menneskerettspris ble i år delt ut for fjerde gang. Initiativtakere til prisen er Amnesty Jus Oslo, jusstudentenes Amnestygruppe ved Universitetet i Oslo.

UKENS DIKT

av: Steve Roggenbuc

in the absolutely dark sea i have birds that
land on me and go inside me
let me go near you to touch you
let me put my birds
exactly in your mouth
what can i do with your moon lighted and
bare knees
what is there now
every thing on you i want
you are something softer than star filled night
open up my
cranes in you
open up my cranes

Send ditt dikt til kaja.storosten@universitas.no

Martin Sheen-effekten

Ny Norgesvenn? Martin Sheen er på jomfrutur i Norge med Jet-lag og mye kaffe innabords.

En globalisert studentmasse - og kjendis-idoler - kan gi nytt liv i kampen mot atomvåpen.

ATOMVÅPEN

tekst: Ida Madsen Hestman

foto: Øystein Grønvold

– Alle betaler for de jævla tingene og ingen tjener noe på dem. Bortsett fra de som lager dem.

Martin Sheen snakker om atomvåpen og makten de symboliserer. Den amerikanske skuespilleren har blitt arrestert 65 ganger i sin karriere som aktivist. Første gang var i 1986, samme år som Tsjernobyl ble satt på kartet. Forhåpentligvis vil noe slikt aldri skje igjen. Men hvem vet.

– Alle problemene i et sivilisert samfunn er beslektet med hverandre fordi budsjettene stort sett går til militæret. Og så blir alt annet raskt omprioritert deretter, sier Sheen til en masse av ivrige studenter i Storsalen på Studenter-samfundet – med et sceneoppsett og så mange kameraer at det likner mer på et talkshow enn et gusent «Nei til atomvåpen»-møte.

– Som en prest sa til meg om kjernefysiske våpen: «De er hindere for fremtiden». Det stjeler

penger fra de fattigste av oss.

- Aktivisme holder meg i live

Det finnes fortsatt over 19 000 kjernefysiske våpen i verden, noe som tilsvarer et halvt tonn TNT for hvert eneste menneske som eksisterer på kloden. Stadig kommer det flere atomvåpenstater, samtidig som sjansene øker for at et slikt våpen vil falle i gale hender.

Den gråhårede amerikaneren (som egentlig er halvt spansk, halvt irsk) med tenna på tørk, har vært skuespiller så lenge han kan huske. En kan spørre seg hvorfor Martin Sheen har reist helt til Oslo for å fronte International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN).

– Mens det å være skuespiller er noe jeg gjør for å leve, er aktivisme noe jeg gjør for å holde meg i live. Og det er det som får meg hit i dag, sier Sheen til studentene.

Protest-effekten

Det var to prester som skulle tenne inspirasjonsgnisten i den unge Sheen. Da de to ble arrestert for

å drive protestaksjoner mot Vietnamkrigen, satte det et støkk i Sheen og hans medaktivister.

– Jeg husker jeg spurte prestene, som ikke hadde noen barn: Hva ville skje med våre barn dersom vi ble arrestert for å protestere? Father Bergen responderte: «Hva vil skje med dem hvis dere ikke gjør det?», forteller skuespilleren til Storsalen.

– Det gjorde veldig dypt inntrykk på meg. Jeg begynte å innse at for å følge din egen overbevisning, kommer det til å koste deg noe.

Ungdommelig entusiasme

Sheens historie som aktivist illustrerer betydningen av det å ha forbilder som kan inspirere til å kjempe for sin sak. Selv er han nok den største grunnen til at over 800 studenter gjestet Studenter-samfundet lørdag kveld.

Men stadig flere studenter ser summen av delene i en mer globalisert verden, skal vi tro John Gunnar Mæland, styreleder i Norske leger mot atomvåpen og ICAN Norge.

– Noe av det strålende med ICAN er at det er den unge generasjonen som nå bryr seg om dette temaet, og tar fatt i det. Denne ungdommelige energien og entusiasmen, den er veldig tydelig på denne konferansen, sier Mæland.

«For å følge din egen overbevisning, kommer det til å koste deg noe»

Martin Sheen, skuespiller og aktivist

– Brutt en generasjonsbarriere

– Jeg vet ikke hvor glad jeg er i å bruke kjendiser på denne måten, smiler Martin Tveten, leder i Kulturutvalget – som produserte lørdagens «Martin Sheen Show».

– Men etter dette har jeg fått et litt annet syn på kjendisbruk, for det er jo tydeligvis det som funker.

Tveten legger ikke skjul på at dette er en oppskrift Kulturutvalget vil gå for igjen for å trekke publikum.

– Alt som har skjedd på Studenteramfundet i helga er et veldig godt eksempel på hva man faktisk kan få til som engasjert student i Oslo.

Mæland er på sin side klar på at det ikke kun er kjendiser som styrer studentenes dedikasjon til arbeidet med å avskaffe atomvåpen.

– Jeg tror appellen er at unge ser det globale aspektet og de store spørsmålene som vi står overfor. De unge i dag bruker mediene på en slik måte at de oppfatter seg selv som mer internasjonale. Ikke alle unge tenker sånn, men de vi har som aktive i ICAN, gjør det. Jeg tror det er kjempeviktig at vi har brutt en ny generasjonsbarriere, sier Mæland.

Igjen engasjerer de seg i atomvåpen, vel tredve år siden sist, ungdommen. Også Martin Sheen, da.

– Vi må gjøre umiddelbare tiltak for å støtte forhandlinger om en avtale som forbyr atomvåpen. Det er ikke noe som er mer verdt å kjempe for enn at den menneskelige rasen og jorda i seg selv skal overleve – ved å eliminere alle kjernefysiske våpen, tordnet skuespilleren til jubel og applaus lørdag kveld.

Kjendis-frontingen virker utvilsomt som en suksessoppskrift til neste fredsprosjekt.

kulturredaksjonen@universitas.no

Med Røde Kors på laget

Mandag og tirsdag denne uken arrangerte Utenriksdepartementet konferansen «Humanitarian Impact of Nuclear Weapons» i Oslo, med representanter fra over 130 land, for å diskutere humanitære konsekvenser ved bruk av atomvåpen. John Gunnar Mæland, styreleder i Norske leger mot atomvåpen og ICAN Norge, er svært fornøyd med å ha fått i stand konferansen.

– Bare en liten andel sprengt atomstoff vil gi dramatiske og klimatiske ødeleggelser på lang sikt. I det ligger både medisinske effekter og samfunnsmessige effekter på klima, på naturen, og hele samfunnet, sier Mæland.

Ifølge ham vil atomvåpenbruk gi en global nedkjøling, noe som igjen vil føre til matvarekrise – og så mye som én milliard mennesker vil dø av matmangel. Dette er

bare som følge av det vi kaller en *begrenset* atomkrig,

Også Røde Kors har bestemt seg for å bli med på laget.

– Røde Kors er vanligvis forsiktige med å gå inn i politiske saker. Men de har besluttet at dette er noe humanitært angående. I tillegg er også Røde Halvmåne med, som enstemmig vil sette atomvåpen på dagsorden, sier en begeistret Mæland.

MIN STUDIETID

tekst: Mia Caroline Bratz
foto: Henrik Evertsson

■ HVEM: Jonas Alaska

■ STUDERTE: Musikk på Liverpool Institute For Performing Arts (LIPA)

■ NÅR: 2008–2011

■ AKTUELL MED: *If Only As a Ghost*

Øl og rotter i Liverpool

– Jeg bodde i et bittelite rom med tre rotter, to grå og én hvit. Han jeg bodde med pleide å kaste kaffe på dem, så stakk de. Men de bodde med oss i flere måneder.

Jonas Aslaksen, bedre kjent under artistnavnet Jonas Alaska, trekker på skuldrene. Det slo ham ikke å flytte fra rottene i det billige kollektivet i Liverpool.

– Men det var forferdelig kaldt der. Vi hadde ikke varmtvann før i november. Det var ganske røft.

Aslaksen gikk på kunstlinja på Trøndertun folkehøgskole da det kom en gruppe fra Liverpool for å rekruttere unge talenter. Aslaksen plukket fram gitaren og testet ut noen sanger på audition. Han må ha truffet blink, for året etter levde han studentlivet i Liverpool.

Til tross for at han skrev søknaden natta før fristen, med sprittusj.

– Jeg hadde egentlig planlagt sivilteneste i Oslo, men så hadde jeg en kompis som syntes det høstes ut som en veldig dårlig plan. Da søkte jeg bare.

Aslaksen var egentlig ganske skeptisk til LIPA. Han hadde sett hvem i norsk rampelys som hadde kommet ut derfra.

– Ja, du vet, programledere og A1 og sånt. Ikke noe galt i det, men jeg så ikke helt hva jeg skulle få ut av det.

Når Aslaksen ikke var på skolen, satt han i timevis på stamkafeen. Han og innehaveren digga de samme Bowie-platene. Etterpå gikk han som regel ut og drakk øl med venner.

– Det er en herlig greie å bare drikke øl og prate med folk.

Det hendte at de hyppige barturene sklei ut. En morgen på andreåret våknet han opp med kraniebrudd etter å ha falt over en vask under 17. mai-feiringen. Han karret seg inn en taxi og holdt på å bli påkjørt da han skulle krysse veien halvt i svime. Han lå på sykehus i tre dager.

– Det som var kjipest var at jeg gikk glipp av fem av de kuleste spillejobbene.

Selv om Aslaksen smelter mange ungpikere med gitaren i dag, følte han ikke seg særlig ettertraktet som norsk og blond musikkstudent i Liverpool.

– Jeg har aldri vært noe god med damer på byen. Jeg synes det er så flaut.

– *Prøvde du deg aldri?*

– Jo da. Men hvis jeg sjekka opp damer, tror jeg ikke de merket det engang.

Det var på LIPA han skulle treffe sin nåværende kjæreste Merete Pascual, kjent som Billie Van. Han husker at hun hadde på seg cowboyhatt første dag på skolen. Ellers var det lite som tydet på at de var en match.

– Jeg syntes at hun var sur, og hun syntes jeg var høylytt. Det eneste hun likte med meg, var at jeg hadde fine sko.

Det var først da han, Billie og Mikhael Pascalev begynte å spille sammen, at han forelsket seg i henne.

Aslaksen hentet mye inspirasjon fra den nye tilværelsen i England. Ikke minst fikk han

gjøre akkurat det han hadde lyst til.

– Jeg fikk tre år til å være egoistisk og late som jeg var musiker. Det var ganske fint.

LIPA hadde alle fasiliteter en ung musiker kan drømme om. Likevel var det menneskene, og ikke skolen som gjorde studietiden så bra.

– Mye av undervisningen gikk ut på å markedsføre seg selv. Det er jeg ikke interessert i. Egentlig motiverte det meg i motsatt retning.

Om det var noe han lærte, var det å være tro mot sine egne ideer. Det gjenspeiles i albumet som ble sluppet på mandag.

– Jeg er så sinnssykt fornøyd. Jeg fikk bestemme alt selv, og står veldig inne for hele plata. Jeg fikk lage det jeg skulle lage. Da er det ikke så farlig hva folk sier.

miacbr@universitas.no

Les Jenny Dahl Bakkens anmeldelse

SIDE 39

Lutter ore: Datanerder samlet seg da Richard Stallman gjestet HIOA.

BEGGE FOTO: ØYSTEIN GRØNVOLD

RAMsalt kritikk

IT-guru Richard Stallman mener Apple lager «digitale fengsler». Forrige uke delte han sin misnøye med nysgjerrige HiOA-studenter.

NETTAKTIVISME

tekst: Hans J. Skjong
Øystein Grønvold

Tenk deg hvor stor Mahatma Gandhi var i den internasjonale fredsbevegelsen. Omtrent like stor er den levende internettguru og aktivisten Richard Stallman i bevegelsen for fri programvare (se faktaboks).

Fredag foreleste han på Høgskolen i Oslo og Akershus for om lag hundre nysgjerrige datainteresserte, blant annet en mann som gikk med en t-skjorte hvor det sto «2001: A Geek Odyssey».

Stallmans dataevangelie lyder: Mer åpenhet, færre digitale vegger og frihet fra multinasjonale selskapers kontroll over dataprogrammer.

– Hvis du vil leve i frihet må du frigjøre deg fra betalingsprogramvare, sier Stallman.

En mann og hans printer

Men først. Spol cirka 30 år tilbake, til 1980, og PC-enes spede begynnelse. Stallman var del av en gruppe hackere ved det prestisjefylte universitetet MIT, og hadde programmert printeren ved datalaboratoriet til å gi brukerne beskjed

når den hadde gått i stå.

Da datalaben derimot skaffet seg en ny printer med lukket kildekode, fikk ikke Stallman modifisert printeren – og kimen til hans motstand mot lukkede dataprogrammer ble sådd.

Fra den dagen ble hans selvpålagte oppdrag å sørge for at databrukere kunne studere, endre og distribuere programmer etter eget ønske.

Hatet mot «Jobs bok»

Om Stallmans misnøye mot lukkede systemer er sterk, overgår det av hans hat mot Steve Jobs' hjerdebarn, Apple. Da Jobs døde høsten 2011, skrev Stallman blant annet følgende i sin nekrolog om Apple-guruen:

«Jeg er ikke glad for at han er død, men jeg er glad for at han er borte».

– Apple lager fengsler ut av maskinene sine. Dataene de lager er «pure garbage». Samtidig som fengslene er veldig elegante, var Jobs bare interessert i få folk til å kjøpe maskinene

hans, sier Stallman.

Apple-misnøyen deles også av Børge André Roum, frivillig for Miljøpartiet de grønne, og tilhører på Stallmans foredrag. Han mener det er forkastelig at et selskap på andre sida av jorda skal ha total kontroll over mobiltelefonen han har i lomma.

– Ta iPhone som eksempel, hvor du ikke får lov til å installere de programmene du selv vil. Da er det ikke du som eier den telefonen.

Staten må ta ansvar

Organisasjonen Elektronisk forpost Norge (EFN) jobber for medborgerskap og juridiske rettigheter i IT-samfunnet. De er blant forkjemperne for at offentlige myndigheter skal bruke åpne programløsninger og operativsystemer.

De kjemper for at kommune og stat skal gå bort fra Windows og heller omfavne åpne operativsystemer som Linux – og skrive NAV-avslag og EU-godkjenninger i Open Office.

Dette ønsket er helt i tråd med Richard Stallmans idealer. Internettguru

har utviklet sitt eget operativsystem, GNU, og er kjent for å være religiøs i sin tilbedelse av åpne teknologiske løsninger.

– Du kan si han er ren i troen, sier Bjørn Remseth, nestleder i EFN.

59-årige Stallman har ikke mobil-

telefon (ingen telefoner tilfredsstiller hans krav til fri programvare) og er så stor innenfor sin verden at data-fanboys på fredagens HiOA-forelesning ba Universitas' fotograf ta bilde av dem med sjefen sjøl.

I klart mindretall

Men Stallmans ideologi følges ikke av mange på verdensbasis: Tall fra 2011 viser at Microsofts Windows-operativsystem i forskjellige utgaver fortsatt har over 90 prosent av verdensmarkedet.

Linux, det største åpne operativsystemet, har kun litt over én prosent av det kommersielle verdensmarkedet – men brukes til gjengjeld i nesten alle superdatamaskiner og er regjerende innenfor serverdrift.

Til tross for lav markedsandel er åpen programvare ofte basert på allerede ek-

Alter ego: Richard Stallman, her som selvutnevnte St. Ignucius, har et religiøst forhold til fri programvare.

sisterende betalings-programvare, og vice versa.

– Det er viktig for både betalings- og fri programvare å leve side om side, sier

Richard Stallmann

- Richard Stallman (59) er en amerikansk programvare-aktivist og dataprogrammerer.
- Han kjemper for at databrukere lovlig skal kunne studere, endre og videredistribuere programvare.
- Ytrer sterk motstand mot lukkede datasystemer som Microsofts Windows og Apples OSX.

Fri programvare

- Source Code: En tekstbasert «oppskrift» som definerer hvordan et dataprogram skal fungere.
- Open Source Software: Programvare hvor brukere har fri tilgang til kildekode, samt kan endre og redistribuere denne etter egen vilje, i utgangspunktet uten finansiell fortjeneste. Bakgrunnen er hovedsakelig praktiske årsaker, som raskere innovasjon.
- GNU: Et åpent prosjekt etablert av Stallman i 1983, med den hensikt å bidra til større frihet for brukere av programvare. Fungerer blant annet som et samlingspunkt for fri programvare definert av GNUs egne lisenser.

Kilde: Wikipedia

Karthik Jayaraman, stipendiat ved Institutt for informatikk ved UiO, som også var han til stede under foredraget.

Richard Stallman mener Microsofts dominans skyldes selskapets evne til å gjøre produktene attraktive for skoler og offentlige instanser.

– Dette gjør at folk blir vant til å bruke Windows fra ung alder av, sier dataguruen.

Ifølge stipendiat Jayaraman er det andre grunner til Microsofts lederposisjon.

– Programvare er basert på markeds mekanismer. Du kan ikke bare gi det bort gratis, sier Jayaraman, og legger til: – Kapital er en måte å skape innovasjon på.

Stipendiaten påpeker likevel viktigheten av aktivister som Stallman, fordi de forsvarer ytringsfriheten og skaper debatt rundt multinasjonale dataselskapers makt.

En superdatamaskin er dataverdens Usain Bolt: raskere og sterkere enn de fleste andre.

universitas@universitas.no

7. MARS KL. 18.00–22.00
8. MARS KL. 10.00–18.00
9. MARS KL. 10.00–18.00

epea

European Photo
Exhibition Award 01

Torsdag 7. mars

Fredag 8. mars

Lørdag 9. mars

UTSTILLINGSPERIODE: 7. MARS–15. SEPTEMBER

EUROPEISKE IDENTITETER

Offisiell åpning og møte med fotografene bak utstillingen fra kl. 18.00.

Konsert kl. 21.00 med Stanley Brinks & Freschard and the Kaniks.

Utstillingen er åpen kl. 10.00–18.00.

Familieaktiviteter, omvisninger og miniforedrag.

Minikonsert med MGP jr 2012 Marcus & Martinus kl. 15.00.

GRATIS ADGANG! Se detaljert program på nobelsfredssenter.no.

Körber-STIFTUNG
Forum für Europa

TRITTI OED

ALBERTUS
GALLERY

FOUNDATION
CALOUSTE
GULBENKIAN

●

Nobels Fredssenter

Dette skjer på Det Norske Studentersamfund

Onsdagsdebatten / 06. mars / 19.00 / Betong **Statsfeminismen 100 år**

I 1913 fikk Norge for alvor allmenn stemmerett ved stortingsvalg og kvinner fikk være med å bestemme hvem som skulle sitte i vår lovgivende forsamling.

Siden har ikke bare lover blitt endret for å fjerne begrensninger kvinner er blitt pålagt av staten, men også lover med den hensikt å gi kvinner muligheter de ellers ville vært foruten, med fødselspermisjon, likelønnskrav, kvotering og barnehager.

Mange mener staten i dag har utspilt sin rolle for aktiv kvinnefrigjøring, og at det er på tide å slippe taket. Andre trekker linjer fra de som ønsker mindre statlige inngrep i dag, til de som stemte mot kvinners stemmerett i 1913. Har fremdeles statens inngrep en viktig rolle for kvinnefrigjøringen, eller står den i veien for at kvinner skal få kunne klare seg selv?

Kulturutvalget arrangerer i samarbeid med Feministisk Forum ved UiO en debatt om statens rolle for kvinnefrigjøringen.

Teater / 11. mars - 14. mars / 19.00 / Teaterscenen

Vaginamonologene

Ikke la deg skremme av tittelen!

Vaginamonologene er skrevet av Eve Ensler og er en samling monologer basert på intervjuer forfatteren har gjort med kvinner fra hele verden.

Stykket byr på humor, alvor og inviterer deg til å reflektere over kvinners livssituasjon i verden i dag.

Onsdag 06. mar
19.00 Onsdagsdebatten:
Statsfeminismen 100år!

Torsdag 07. mar
19.00 Debatt:
Energidagen: Naturgass –
Mirakelkur eller sovemedisin?
19.00 Film: Dogtooth (2009)
21.30 Konsert: Torsdags-jam i
BokCaféen

Fredag 08. mar
19.00 Akademisk Vorspiel: Intuitions
and the Unity of Philosophy
19.00 Film: Rambo II (1985) og
Savnet i strid (1984)

Lørdag 09. mar
21.00 Oslo Student-TVs årsfest: 3 år

Mandag 11. mar
19.00 Teater: Vaginamonologene
19.00 Film: Død snø (2009)
19.00 Utop: «Abracadabra!»,
sopelimer og krumme neser?

Tirsdag 12. mar
19.00 Teater: Vaginamonologene
19.00 Film: Paradise Now (2005)
19.00 Mørkeromstirsdag
20.00 Tirsdagsquiz

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

UiO Universitetet i Oslo

akademika

Jakten: Bendik Baksaas leter etter de analoge skattene i musikkbiblioteket på Norges musikkhøgskole.

En digital virkelighet

Mens resten av verden digitaliseres med stormskritt, holder unge musikere fast ved gammeldagse analoge metoder.

SAMPLING

tekst: Maiken Alm

foto: Skjalv Bøhmer Vold

– Jeg er tilbake, nikker Bendik Baksaas bekreftende til bibliotekaren på Norges musikkhøgskole (NMH), som om han skulle bestilt «det vanlige» over en bardisk.

Uttrykket «som et barn i en godteributikk» passer svært godt til Baksaas' entusiasme i det han trer inn i NMHs vinylbibliotek. Her kan han meske seg i tusenvis av vinylskiver fordelt over tre hylleetasjer.

Baksaas leter systematisk gjen-

nom vinylhyllene, stopper opp og tar ut et gammelt, men velbrukt eksemplar.

– Denne plata er spilt inn av Keith Jarrett. Han er jazzpianist, men jeg kan tenke meg at det finnes en del saksofon her og. Kanskje jeg kan få bruk for denne etterpå. Vi får se, sier Baksaas.

Han legger plata til side.

Bachelor i sampling

Baksaas tar en bachelorgrad på Norges musikkhøgskole (NMH), der han spesialiserte seg innen elektronisk musikk og *sampling* (se faktaboks).

Innenfor amerikansk hip-hop har sampling vært en respektert produksjonsform i flere tiår. Blant norske musikere, derimot, er det fortsatt kontroversielt.

På 70–80-tallet revolusjonerte datamaskinene musikkproduksjonen med digitale produksjons- og innspilningsmetoder. Den digitale revolusjonen dannet grunnlaget for en ny sjanger, elektronika.

I dag er datamaskinen et stuereint musikkinstrument. Men selv om det aldri har vært lettere å framstille heldigitale harmonier, er det mange unge musikere som tviholder på de «gammeldagse» framgangsmåtene.

Baksaas forteller oppgitt om hvordan noen folk mener det ikke er mulig å lage en god låt uten å starte med et gitarriff.

Jakter lyder

– Mange av de som ikke driver med det selv, rynker fortsatt på nesa over sampling. De mener det er etisk problematisk å bruke andres

Transformasjonen: Bendik skaper digital lyd av analoge lyder.

materiale i sin egen produksjon. Det man må forstå, er at sampling bare er en kilde til lyd, sier Baksaas.

Han forklarer hvordan lyden alltid *kommer fra et sted* når man lager musikk – enten det er en gitar eller en plate. Men når denne lyden samples, og det lages ny

musikk, er det viktig at samplet gjøres ugjenkjennelig.

– Det er ikke uten videre OK å bøffe noe man synes høres fett ut og bruke det i sin egen produksjon, sier han.

Baksaas finner gjerne samples i gamle, obskure plater som «ingen» har hørt, og kombinerer sampling

med instrumenter han spiller inn live. Som en sandwich legges de ulike lydsporene lagvis oppå hverandre.

– Søket etter den perfekte lyden er en spennende, men tidkrevende prosess. Det å skape god musikk er en evig jakt. På godt og vondt må jeg innse at jeg aldri kommer til å bli helt ferdig. Det er nysgjerrigheten som driver meg.

Maskin vs. menneske

Men hvorfor tråle vinylarkiver når man med noen tastetrykk kan finne digital musikk med krystallklar lyd?

For Baksaas handler det om det menneskelige uttrykket i analoge opptak.

– Jeg tror mange tenker at det er lettere å sample ting du finner på Spotify og sånn, men det blir mer virkelighetsnært med fysiske

vinylskiver og personlige opptak. Der kan du høre små feiltrinn og bakgrunnsstøy, mener Baksaas.

Martin Bjørnensen, journalist og musikkprodusent, mener det er nyttig at det finnes mer tilgjengelig musikkprogramvare nå.

– Det er nettopp dette fenomenet som ble revolusjonerende med urban musikk, at det var mulig å lage musikk uten å ha noen musikalsk bakgrunn, sier Bjørnensen.

Han er likevel kritisk til de nye digitale produksjonsformene.

– En svakhet ved denne massive tilgangen på elektronisk verktøy kommer til syne der musikere – ofte ekstremt dyktige musikere – bruker programvare i så stor grad at uttrykket blir for godt planlagt eller for pedagogisk. Det interessante ligger ofte i menneskelige feil og oppdagelser som tilfeldigvis oppstår. En datamaskin

vil aldri gjøre disse feiltrinnene, sier Bjørnensen.

Nye vilkår for musikken

Øyvind Holmboe Basmo, produsent og grunnlegger av plateselskapet Oslo Records, har også lagt merke til at teknologien stadig endrer vilkårene for musikkproduksjon.

– Gutte- og pikeromrevolusjonen er utelukkende positiv. Den eksplosjonsartete økningen i konkurransen gir høyere kvalitet på musikken, sier Basmo.

Baksaas, som nettopp er i denne målgruppen, mener unge gutter og jenter i Oslo har et intelligent forhold til musikk.

– De har musikkinteressen i blodet. Mange drives utover det å bare høre på musikk og følge trender. Jeg har inntrykk av at folk går mer i dybden, laster ned podcaster og lærer seg nye ting.

Fri opphavsrett

Baksaas åpner macen for å vise hvordan et helt ferdig Baksaas-produkt høres ut etter digital sampling og instrumenter som er spilt inn i studio. Produksjonen fyller rommet med tung bass og vinylknitter.

Et harmonisk samarbeid mellom analoge og digitale toner høres i åpningssporet til Baksaas' nye skive.

«My entire catalog is open to the public», strømmes ut av høyttalerne.

Baksaas forteller at dette er et sample han har brukt fra rapperen KRS One – som offentlig har gått ut med at ingen vil bli saksoekt for brudd på opphavsretten

om de benytter seg av hans materiale.

Baksaas nikker.

– Det er klart man må ha sånne ting i bakhodet. Skillet mellom tyveri og hyllest er hårfint når det kommer til sampling, sier han.

Han tenker seg om.

– Men min største drøm er jo at noen skal høre på musikken min og sample meg. Og så lage noe dope.

kulturedaksjonen@universitas.no

Sampling

En sampler er en elektronisk opptaksboks som gjør det mulig å dele lydkonstruksjoner opp i mindre stykker. Disse gjenbrukes med forandret tempo eller innspillingsrekkefølge, og skaper dermed et nytt lydbilde.

Tidlige samplingartister brukte andres innspillinger uten tillatelse, men da rapmusikken – der sampling var mest utbredt – begynte å tjene penger, gikk de opprinnelige kunstnerne til rettslige skritt, og hevdet at sampling var brudd på opphavsretten

Opphavsrett av samplet musikk er fremdeles svært omstridt, og internasjonal sampling blir regulert av blant annet Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works og WIPO Copyright and Performances and Phonograms Treaties Implementation Act

Kilde: Wikipedia

Finner inspirasjon:
– Søket etter den perfekte lyden er en spennende, men tidkrevende prosess, sier Baksaas.

Noen investeringer er klokere enn andre

NTNU har nå opptak til over 100 masterprogram som vil gjøre deg bedre rustet til å møte det arbeidslivet du ønsker

Søknadsfrist 15. april

Vi leter etter de gode hodene overalt
www.ntnu.no/studier/master

NTNU
Det skapende universitet

FORFATTERUTDANNING - SKJØNNLITTERATUR

Norsk barnebokinstitutt tar opp studenter til en skjønnlitterær toårig forfatterutdanning i barne- og ungdomslitteratur. Utdanningen starter 29. august 2013 og avsluttes 12. juni 2015.

Utdanning er godkjent som høyere utdanning på bachelor-nivå og gir 60 studiepoeng ved avlagt eksamen i kunstnerisk skriving, tekst- og teoristudier og litteraturformidling. Det settes av to studentplasser og eget utdanningsstipend til søkere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Midtøsten og/eller Latin- Amerika.

SØKNADSFRIST ONSDAG 15. MAI

FORFATTERUTDANNING – FAGLITTERATUR

Norsk barnebokinstitutt tar opp studenter til en ettårig forfatterutdanning i faglitteratur for barn og ungdom. Utdanningen starter 5. september 2013 og avsluttes 6. juni 2014.

Den faglitterære forfatterutdanningen er et prosjekt i samarbeid med Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening.

SØKNADSFRIST ONSDAG 15. MAI

For mer informasjon om begge utdanninger, se www.barnebokinstituttet.no

anmelderredaktør: Eivind Eide Skauffjord
elvines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Lun lusekofterock

PLATE

Set the House on Fire

Av: **Moddi**

Plateselskap: **Propeller Recordings**

I 2010 fikk Pål Moddi Knutsen to spellemannsnominasjoner for debutalbumet *Floriography*, og vant stipendet til A-ha på én million kroner. Så ble det stille fra krølltoppen. Han følte seg ferdig som artist, og måtte ned i en internatkjeller i det ville Telemark for å få inspirasjon til å klare å skrive en låt igjen. En ble til flere, og nå er endelig oppfølgeren klar.

På sjarmerende senjadialekt tar Moddi oss med «Heim» på førstelåten. Så skifter han til engelsk når han skal beskrive drømmehjemmet i «House by the Sea». Lydbildet er vakkert og enkelt, med gitarklimpring som basis, akkompagnert av strykere og lett pianospill. Etterpå følger «Let the Spider Run Alive», hvor Moddi får vist hele spennet i stemmen sin. Her har strykerne hovedrollen, men han har også hentet fram trekkspillet, og låta krydres med elektronikarytmer mot slutten.

Moddi er på sitt ræste midtveis i plata med «The Architect», som skiller seg ut med sine hissige og tjukke bassgitarrytmer, iblandet hans karakteristiske hiksting. På balladen «Run to the Water» har han fått med seg Kari Kamrud Jahnsen på vokal, en stemme til forveksling lik Susanne Sundfør. Mot slutten skrur tempoet ned igjen, og Moddi serverer oss strykerherligheten «One Minute More». Deretter vender han tilbake til senjadialekta på «Heim igjen», før han brenner ned huset sitt i avslutningssporet «Northern Line».

Set the House on Fire er et sårt, spennende og variert andrealbum, som viser en mer leken og vågal Moddi i aksjon. Den hadde ikke tatt skade av å bli sunget utelukkende på norsk, tvert imot kunne resultatet da blitt enda mer helstøpt og særegent.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Gloheit bok, blek film

FILM

Victoria

Regi: **Torun Lian**

Produksjon: **Filmkameratene**

Med: **Iben Akerlie, Bill Skarsgård, Jakob Oftebro**

For 30 år siden ønsket Hollywood-agent Paul Kohner å filmatisere Hamsuns verdensberømte roman *Victoria*. Det er først 30 år senere at hans sønn, Pancho (i samarbeid med norske produsenter), utgir filmen *Victoria*.

Filmen beskriver det umulige kjærlighetsforholdet mellom godseierdatter Victoria Slottet (Iben Akerlie) og møllersønnen Johannes Møller (Jakob Oftebro). Handlingen er satt til Kristiania og Slottøen, på slutten av 1800-tallet – noe som resulterer i mange estetisk vakre bilder. Valget om å beholde datidens talemåte kunne gitt filmen et mer poetisk preg, men virker unaturlig ettersom mange av skuespillerne ikke mestrer den typen dialog. Stillheten fylles dermed av overdreven bruk av sukking, og samtalen framføres stakkato.

kanskje ikke noe som kjennetegner dagens Norge. Men forbudt kjærlighet er et tidløst tema. Dessverre preges filmen av at spenningen mellom Victoria og Johannes er fraværende. Victorias blyge, men lekne personlighet virker påtatt. Jakob Oftebro leverer middels pluss, men kunne også vist enda mer entusiasme og styrke som møllersønnen. Med andre ord: Det boken beskriver som intens lidenskap for hverandre og for naturen, har svunnet hen i oversettelsen til film.

Til tross for sine feil, klarer *Victoria* på et vis å dra publikum med seg inn i handlingen. Aller mest fordi alle sitter på kanten av kinostolene i håp om at Johannes og Victoria skal bli sammen. Landets niende-klassinger kan iallefall glede seg over at det nå endelig finnes en pensumfilm som er hakket bedre en *Kristin Lavransdatter*.

Isabel Shestopal
anmeldelser@universitas.no

Klasseskille og tvangsekteskap er

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

RADIO NOVA

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Das Kapital
10.30: For Brukeren
11.00: Studentnyheter
11.03: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie
12.30: Taffellunsj
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: The O & Jo Show

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Vitenskapskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Studentnyhetene
11.03: Snakker ikke norsk (R)
12.00: Studentradiolista

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: TBP
11.00: Studentnyhetene
11.03: Rabarbra
11.30: Tanketog
12.00: Tanketog
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
00.00: Støyfoten

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Opplysningen 99,3
11.00: Studentnyhetene
11.03: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank

09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Nova Noir
12.00: DFS

Søndag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Opplysningen 99,3
11.00: Studentnyhetene
11.03: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank

19.00: Nova Nedstrippa
20.00: Goodshit
21.00: Magic Beat
21.30: Nova Amor
22.00: Musikk, Dans og Drama
24.00: XO Hiphop

Søndag

01.00: Novanatt
07.00: DFS (R)
08.00: Grenseløst (R)
08.30: Vitenskapskapet (R)
09.00: Opplysningen 99,3 (R)
10.00: Du Skulle Ha Vært Der
14.00: Stang ut
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

På pinebenken: Ingen sitter trygt etter et personalmøte om nedskjæringer i bedriften. Spise sove de setter søkelyset på et undereksponert område i det skandinaviske sosialdemokratiet.

FOTO: ARTHAUS

Vik fra din lest!

Troen på skandinavisk rettferdighet knaker i sammenføyningene i Gabriela Pichlers første spillefilm.

Det finnes flere myter om arbeiderklassen i Skandinavia. En av dem er at den ikke eksisterer. Ja da, noen må jobbe på gulvet – sånn vil det alltid være – men begrepet «klasseskille» er i ferd med å bli en anakronisme. La oss klappe oss selv på skuldrene for det.

Gabriela Pichlers debutspillefilm *Spise sove dø* vekker oss fra dette drømmeriet som en bølge kaldt vann.

Tenåringsjenta Raša jobber ved samlebandet i en salatfabrikk. Selv om jobben framstår som et kroneksempel på fremmedgjørende arbeid, er Raša full av yrkesstolthet. Vekten av 170 gram rucola ligger som programmert inn i hånden hennes, og hver salat pakkes på et blunk. Etter jobb sykler hun hjem til faren. De spiser middag og sovner foran TV-en.

En dag innkalles de ansatte i fabrikken til personalmøte. Der får de vite at bedriften skal nedbemanne. Etter å ha blitt holdt på pinebenken noen dager, får Raša vite at hun er blant dem som blir «rasjonalisert bort».

Det blir raskt åpenbart at det å få sparken ikke bare medfører pengeproblemer. Rammene i Rašas tilværelse faller fort fra hverandre, mens selvtiliten smuldrer bort. For å finne veien tilbake til arbeidslivet får Raša og de uheldige eks-kollegaene hennes hjelp av en «jobb-coach». Med hult konsultantspråk blir de fortalt at de skal «boostes» for å få igjen selvtiliten. Ansaret lempes over på enkeltindividet;

FILM

Spise sove dø

Av: **Gabriela Pichler**

Med: **Nermina Luka, Miljan Dragisic, Jonathan Lampinen**

«Pichler setter opp en troverdig og usentimental antitese til det rettferdige samfunnet vi skandinaver er så stolte av»

blir Raša og de andre gående arbeidsledige, kan de takke seg selv. «Husk at det er du selv som skaper dine egne forutsetninger for å få jobb», lyder jobb-coachens mantra.

På særsvensk sosialrealistisk vis setter Pichler opp en troverdig og usentimental antitese til det rettferdige samfunnet vi skandinaver er så stolte av. *Spise sove dø* viser hvordan livet ofte stakes ut av faktorer som er hinsides innstilling og personlige valg. For Raša handler det ikke om å få drømmejobben, det

handler om å få jobb.

Pichler har også gjort en svært god jobb i castingen. Spesielt sterkt inntrykk gjør hovedrolleinnhaver Nermina Lukač, som gestalter Raša med en eksepsjonell følsomhet og energi. At mange av de andre skuespillerne visstnok er amatører, underbygger filmens dokumentariske stil.

Mot slutten kommer filmens desillusjonerte filosofi til fullt uttrykk, da en av Rašas middelaldrende venner konstaterer: «Livet er ikke morsomt, livet skal leves».

Peder D. Stabell
pederds@universitas.no

Eivind E. Skaufford, animeskriptor

UKAS ANBEFALING

Damenes dag

Den 8. mars er en ekstremt viktig dag for kvinner (og deres menn) over hele verden. Vi er i 2013, men har fortsatt ikke oppnådd full likestilling mellom kjønnene. It is a man's world, osv, i styrerommene, såvel som på soverommet. Da er det godt at det fortsatt er noen som kjemper. Noen som ikke synes «ganske bra» er bra

nok. International R. Kelly Day går av stabelen for første gang i Norge og det blir en svært kveld, der *kvinnen* (og R. Kelly) skal hylles. Kells har kjempet utrettelig for alle kvinns gjennom hele sin karriere, og fem stjerne-DJs samt en feststemt kvinnekampscrowd vil til de grader reflektere dette.

8. mars

International R. Kelly Day, Oslo 2013

Hvor: **Sawol**Når: **Fredag kl. 23: 00**

Kristoffer Kaayne Kaalsaa, journalist

UKAS ADVARSEL

Mensenmøte

Ordet *statsfeminisme* forteller i seg selv at dette blir en jævlige kveld, som du vil fortrenge. Hvis du er en mann som vurderer å dra, vil du ironisk nok føle deg spyttet på, og ikke minst truet på livet av Simone de Beauvoir-sita-ter. For om du noensinne har opplevd din kjærestes menstruasjonsperiode, kan du bare prøve å se for deg en hel

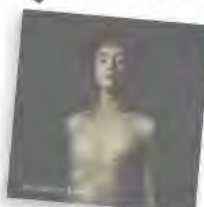
haug av dem stappet inn i samme rom. Saken blir desto verre når du får vite at panelet består av blant annet feministtrollen Marie Simonsen. Du vil umiddelbart tenke hardt på om du glemte å ta ned dolokket. Ser du etter en kveruleringsfri onsdag, er dette absolutt feil sted å være.

Langt igjen til Dylan

Det sies at hvis man har laget en anerkjent førsteplate, er andreplata den vanskeligste man noensinne kommer til å lage. Og etter Spellemannspris og Gramo-stipend for debutalbumet er fallhøyden stor for Jonas Alaska. Han er likevel ikke redd for å prøve, og virker selvsikker på sitt nye album – selv om han ikke helt innfrir forventningene.

Det må være bruken av hatt som gjør at han blir sammenlignet med Bob Dylan. For Alaska som låtskriver, selv om han har potensiale, er milevis unna Dylans ordmagi. Det viser seg også på denne skiva. Noen av tekstlinjene blir platte, og Alaska er heller ikke helt stødig på engelsken, med formuleringer som «it always comes another day» og «like a monster under bed». Det er også tendenser til nødrim på plata, for eksempel i låta «Poor Little Me», der han like gjerne smeller til med dette rimet: «I'm boring and I like it like that / I'm gonna run home and burn my hat».

Det er mange raske, fengende låter på plata. De kommer sikkert til å spilles med høy frekvens på P3, men sannsynligheten er stor for at de glemmes når sommeren er over. Noen av sangene blir kaotiske, og Alaskas skjøre stemme forsvinner

PLATE

If Only As A Ghost

Av: **Jonas Alaska**Plateselskap: **Sony Music**

helt i lydbildet. Til tider er det litt overkill med instrumenter; banjo, piano, tuba, munnspeil og saksofon tar stor plass i flere av sangene. Alaska har tydelig hentet inspirasjon fra blant annet The Beatles når det gjelder instrumentbruk og lydbilde, men mens The Beatles' musikkalske uttrykk virker gjennomarbeidet, virker Alaskas litt tilfeldig og uferdig.

Som på førsteplata er det balladene som viser fram Alaska i all sin prakt. Han er best når han er alene med en gitar. Tittelsporet «If Only As A Ghost» er den sterkeste sangen på albumet. Den handler om onkelen til Jonas, som døde da faren hans var i begynnelsen av tjuårene, og synges fra farens perspektiv. Den viser at Alaska kan framkalle gåsehud hvis han vil. Skal man dømme ut fra resten av plata, vil han ikke sterkt nok.

Jenny Dahl Bakken
jennydb@universitas.no

Matte er ikke gøy

Etter en lengre tur rundt omkring i Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) sine korridorer finner man endelig fram til det bortgjemte klasserommet med lakserosa stoler og gule vegger. Omtrent halvparten av klassens studenter dukker opp til timen. En lettere forkjøla foreleser er på plass ett minutt før forelesningsstart. Her skal det foreleses om matematikk på grunnskolenivå for kommende lærere. Faget er kjent for å ha høy strykprosent, i fjor var den oppe i hele 47 prosent. Studentene mener selv det er på grunn av høyt sykefravær blant foreleserne og for lite info om krav, i tillegg til for liten plass i lokalet.

Dagens tema er statistikk. Vi kaver oss gjennom median, standardavvik, varians og frekvens. Her skal man lære seg å gjøre matte gøy for Norges fremtidige generasjoner. Dessverre skjer formidlingen til foreleser på et labert nivå. En Powerpoint-presentasjon brukes for å forklare begreper. Den er i overkant enkel og foreleser gjentar bare ordene som allerede står skrevet. I tillegg forklares matematikken på en litt for enkel måte, som om foreleser snakker til barn, ikke til voksne studenter. Det er uvisst om dette er overlatt, men det fører til at engasjementet hos studentene synker, og at flere i lokalet faller fra. Sjekking av Facebook og Twitter foregår hyp-

FORELESNING

Matematikk for grunnskolelærer-utdanning 1.-7. klasse

Av: **Kamilla Rodal**Regi: **Høgskolen i Oslo og Akershus**Tid: **Fredag kl. 11.45–12.30**

pigere for hver slide, spesielt blant de bakerst i lokalet.

Det at faget er lite utfordrende fordi det snakkes om relativ enkel matte kan være en grunn til at læregleden ser ut til å være fraværende. Det kan godt tenkes at mange studenter tar faget for gitt, og at de derfor ikke møter opp til forelesning eller synes det er særlig viktig å lese til eksamen, som dermed fører til at så mange stryker. Likevel er det forunderlig at en såpass stor andel klarer å stryke i dette faget, for dette er simple greier. Her burde kanskje foreleser vært mer frampå og lært sine studenter at matte faktisk er gøy.

Thea Storøy Elnan
theasel@universitas.no

KARAKTERBOKA

Ole Petter Ottesen : Formidling og vitenskapsjournalistikk

Carl Emil Vogt: Sovjetunionens fall, UiO

Tor Haugnes: Bedriften, BI

Geir Woxholth: Privatrett 1 - avtalerett, UiO

Yngvar Benestad: Språklig formidling - Journalistikk, HiOA

Øyvind Sauvik og Øyvind Holen: Tupac, hip-hop og kulturhistorie, UiO

Erik Haus: Markedsføring, Markedshøgskolen

B

B

B

B

C

B

C

KULTURKALENDER

onsdag 6. mars

Film og foredrag: Onsdag arrangerer Menneskerettighetsuka temakveld om journalist og ytringsfrihet. Det blir først samtale om journalister i Midtøsten, og du får møte journalister som har jobbet i Midtøsten og hørt om deres erfaringer og utfordringer. Deltakere er Wojoud Mejlali (Journalist fra Yemen), Mohammed Alayoubi (NRK) m.fl. Samtalen etterfølges kl 20 av filmen *Reportero*. Hvordan er livet som undersøkende journalist når arbeidsplassen din består av voldelige narkollgaer, lovloshet og korrupt politi? Den lille ukeavisen Zeta i Mexico har tross trusler og tap ikke latt seg true til stillhet. Filmen følger den garvede reporteren Sergio Haro og hans kollegaer i kampen om den sanne historien. **Chateau Neuf, Lillesalen. Kl. 18.00**

Debatt: I 1913 fikk Norge for alvor allmenn stemmerett ved stortingsvalg og kvinner fikk være med å bestemme hvem som skulle sitte i vår lovgivende forsamling. Mange mener staten i dag har utspilt sin rolle for aktiv kvinnefrigjøring, og at det er på tide å slippe taket. Andre trekker linjer fra de som ønsker mindre statlige inngrep i dag, til de som stemte mot kvinners stemmerett i 1913. Har fremdeles statens inngrep en viktig rolle for kvinnefrigjøringen, eller står den i veien for at kvinner skal få kunne klare seg selv? **Chateau Neuf, Betong. Kl. 19.00**

torsdag 7. mars

Film: Hva bestemmer reglene for virkelighetsoppfatningen vår? Den greske filmen *Dogtooth* setter spørsmålsteget ved måten vi selv forstår verden på ved å understreke hvor relativ den realiteten vi oppfatter som sann kan være. I et isolert gresk hjem møter vi en av filmhistoriens aller mest dysfunksjonelle familier der et sadistisk sosialt eksperiment foregår. **Chateau Neuf, Lillesalen. Kl. 19.00. Pris: 40/60 (medl./ikke medl.)**

fredag 8. mars

Lunsj med kultur: I 2013 feirer vi 200-årsjubileum for Camilla Collett og 100 år med kvinners stemmerett. 8. mars markerer UiO og Senter for tverrfaglig kjønnsforskning dette dobbeltjubileet med et arrangement i Georg Sverdrups Hus. I den anledning setter Lunsj med kultur fokus på musikk fra Camilla Colletts samtid. Sopran Lise Granden Berg synger, akkompagnert av Ivar Anton Waagaard på klaver. Helle Granum leser. **Campus Blindern, Georg Sverdrups hus, Vestibylen. Kl. 12.15 – 12.45**

lørdag 9. mars

Foredrag: Camille Paglia – den amerikanske kunstteoretikeren, «amasone-feministen», forfatteren og kulturprovokatoren gjester Academy Lectures. Paglia, «en italiener i Amerika», har en stormfull amerikansk karriere. Hun debuterte som forfatter i 1990 med bestselgeren *Sexual Personae. Art and Decadence from Neofeminism to Emily Dickinson*, av amerikanske kritikere utropt til «et mesterverk» og «den ondeste bok noensinne». Paglia samtaler med forfatter Birgitte Hultfeldt Midtun. **KHIO, Fossvælen 24, Hovedscenen. Kl. 14.00**

søndag 10. mars

Foredrag: Kulturhistorisk museum feirer kvinnedagen med å pønske på Osebergkvinnenenes hemmeligheter. Oseberg-graven er en av de rikeste og mest kjente vikingtidsgravene og har status som selve symbolet på vikingtiden i Norge. I løpet av de 100 årene som er gått siden utgravningen av Osebergshaugen, har det vært gjort mange forsøk på finne ut av hvem som ble gravlagt her. Hvorfor er de gravlagt sammen? Hvorfor har de fått et så spesielt gravminne? **Vikingskiphuset, Huk aveny 35. Kl. 13.00**

mandag 11. mars

Film: Ahh, det norske påskefillet. Sno og skiføre, kakao i solveggen, ol foran hyttepelsen på måneklare kvelder... Og nazizombier. I bottevis. *Dad Sno* er en norsk skrekfilm som kombinerer humor og grøss. Dette er også filmen som for alvor kilstret Tommy Wirkolas navn til det store læreret, etter kult-suksessen med *Kill Bujlo*. **Chateau Neuf, Lillesalen. Kl. 19.00. Pris: 40/60 (medl./ikke medl.)**

Teater: Ikke la deg skremme av tittelen! *Vaginamonologene* er skrevet av Eve Ensler og er en samling monologer basert på intervjuer forfatteren har gjort med kvinner fra hele verden. Stykket byr på humor, alvor og inviterer deg til å reflektere over kvinners livssituasjon i verden i dag. **Chateau Neuf, Teaterscenen. Kl. 19.00. Pris: 50/70 (medl./ikke medl.)**

tirsdag 12. mars

Debatt: Norsk sosilogforening inviterer til paneledebatt om Kina, under tittelen «Fra planøkonomi til post-kapitalisme: Kinas sosilogiske revolusjon». Kina har gjennomgått enorme endringer både økonomisk og sosialt de siste 30 årene. Hvordan preger samfunnsendringene forholdet mellom individ og samfunn i dag? Ledende Kina-forskere diskuterer individ og fellesskap, migrasjon, identitet og ulikhet. Hva er igjen av det gamle, og hvor nytt er det nye? **Dattera til Hagen, Grønland 10, 2. etg. Kl. 19.00**

Uke 8 og 9	
A-lista	
Spider X	California X
Early Morning	Chims Grove
Wakin On A Pretty Day	Kurt Vile
Mojo (C2C Remix)	–M–
Shout It Out	Mikal Cronin
Leopard Shepard	The Underachlevers
Minotaur	Thee Oh Sees
B-lista	
My Recurring Dream	Cold Mallman
Krokodill	Lars Fra Mars & AlfaAlfa
Bringing Heat	Sasha Go Hard

TIPS OSS

Har du tips til spennende forelesere? Send en e-post til eivines@universitas.noGi oss beskjed om studentrelaterte arrangementer på epost: universitas@universitas.no

■ På tide å snu

Ad notams avdeling for værhanejournalistikk henviser til nok et Akademia-oppslag i denne ukens Universitas og stiller oss undrende til hvor ubrukelig det egentlig er mulig at disse bokhandlerfolkene er. I begynnelsen syntes vi det var ganske så stas, men nå tror vi kanskje det er på tide å skifte mening, og egentl... der! Ja, jaggu, nå er vi rimelig lei av å høre masse dritt om alle de snille, flinke folkene i Akademia.

FOTO: FLICKR/ANAROZA

Vi håper hyenene i Universitas' nyhetsseksjon straks får med seg endringen i folkeopinionen, og ser fram til oppslaget «Akademikadirektør Espedal forteller om den tunge tiden», etterfulgt av en hjemme hos-reportasje eller to.

■ Torkil porkil

En vi derimot ikke har fått nok av, er Torkil «the man with the plan» Vederhus. Vi benytter enda litt spalteplass på å hylle hans hensynsløse reise mot makt, og gleder oss til å finne ut hva som blir den neste lederstillingen han søker på. Kanskje plassen som BI-reaktor blir ledig snart?

■ Forbanna formåls-løs feminisme

Feministfitta Helle Gannestad stiller i denne ukens

Universitas spørsmålet: «Hvorfor må feminisme være så sykt kjedelig?».

En samlet Ad notam-redaksjon stiller oss støttende bak dette spørsmålet, og innrømmer videre at vi ikke gadd lese resten av teksten.

Vi lur-er dog på hvor-for denne G a n n e -stad ab-solutt må være så hårete og sinna – og vi ber henne ærbø-digst om å begynne å bruke BH.

Til slutt ønsker vi å henlede oppmerksomheten til ukas advarsel samt komme med en vennlig, stille oppfordring: Hvorfor ikke bare kalle jævelskapen for likestilling?

■ dikt-o-rama

Velkommen tilbake til Ad notams avdeling for dikt og sånn. Denne uken har vi gleden av å servere dere, våre trofaste lesere, et nytt konsept i våre spalter: dikt-analyse. Vi tar for oss ukens dikt av Steve Roggenbuck (se side 32).

Vår analyse:

Når han sier «birds» så mener han kuk, og når han sier «open up my cranes» så mener han massive mengder sperm.

Det handler altså om pulings. Som alltid. Takk for oss.

ROCKEREKTORER: 23 år gamle Torkil Vederhus omtales som en flortis nettopp kommet ut av blelene, og rektor Ole Petter Ottersen kalles bare «den grå eminense» av bandet Black Debbath, som nå stiller til valg som UiOs nye rektor(er).

Rektor-Debatth

I det du trodde årets rektorvalg ved Universitetet i Oslo hadde nådd sir-kustoppen, kommer Black Debbath på banen. Sist uke meldte heavy metal-bandet sitt rektorkadidatur. Vi spør bandnestor Egil Hegerberg.

– Hvorfor sendte dere inn søknaden lenge etter fristen hadde gått ut?

– Det har rett og slett vært litt sommel i Black Debbath-organisasjonen. Men vi regner med det vil bli et voldsomt press nedenfra fra folket om å utvide fristen. Det blir veldig rart om den blir stående.

– Hvorfor stiller dere til rektorvalg?

– Altså, to rektorkandidater? Slikt kaller jeg skinnendemokrati, og det minner mistenkelig om de gamle diktaturene. Jeg tror UiO trenger flere kandidater slik at man har en reell valgmulighet.

– Hva er galt med de to rektorkandidatene?

– De mangler totalt rockebakgrunn. UiO trenger en rektor som har levd litt, som har sett livets skyggesider. Dessuten er de veldig unge begge to.

– Hvilke planer har dere for Universitetet?

– Forelesninger må gjøres om til konserter, og alle lesesalsplasser skal utstyres med eget stereoanlegg, flipperspill og kjøleskap.

– Hvordan har Black Debbath tenkt å gjøre UiO til et ledende europeisk universitet?

– Ved at UiO får en mer rocka profil vil det ene trekke med seg det andre. Jeg tenker bare på Bjørnson-forskningen. UiO kommer til å bli et fyrår i Europa innen dette fagområdet.

– Hvem av dere skal være rektor, egentlig?

– Alle fire bandmedlemmer skal være rektor. Samtidig.

– Akademia beskyldes jo ofte for å være et gubbevelde. Hva vil Black

Debbath gjøre med dette?

– Vi vil ha enda mer gubbevelde. Black Debbath har et forkvaklet kvinnesyn og er veldig reaksjonære. Det var på 70-tallet tungrocken blomstret og alle gubbene som er professorer nå, digger jo slik musikk.

– Hvordan skal dere nå ut til folket?

– Gjennom Universitas. Avisen skal ikke få fred: journalistene skal ikke få gjort et dagsverk før de har gjort de ukentlige intervjuene med Black Debbath.

– Det snakkes ofte i universitetssektoren om viktigheten av å lage gode rammeverk for solid kompetansepoltikk. Hvilke tanker har dere gjort dere rundt dette?

– Det har vi overhodet ikke tenkt på. Nei, vi har ikke tanker om det i det hele tatt.

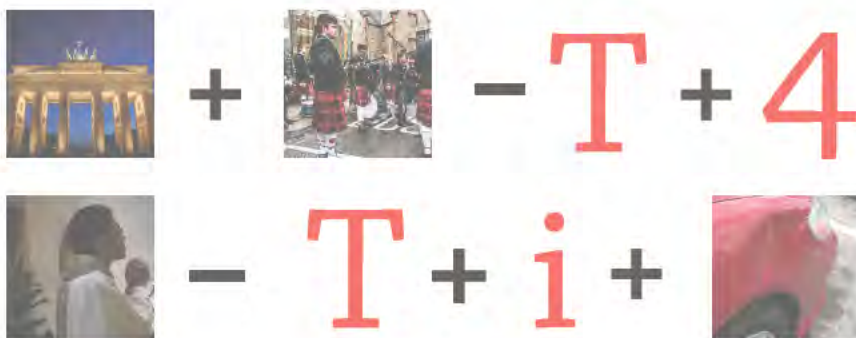
baksiden@universitas.no

HINT:

Hint til denne uken: Hva blir det neste? Send forslag til Øyvind. gallefoss@universitas.no

FORRIGE UKES LØSNING VAR Ubudne hybelkaniner, det klarte: Jonas Finnanger

1. I hvilket land ble en 15 år gammel jente forrige uke dømt til 100 piskeslag etter å ha blitt voldtatt av stefaren sin?
2. Og hva heter den 15 år gamle bloggeren som ble skutt i hodet av Taliban, og som nå er nominert til Nobels fredspris?
3. Hva er hovedparolen under årets 8. mars-tog i Oslo?
4. Hva heter sexhåndboka som ble skrevet av Ida Jackson og Maren Kristiane Solli i 2008?
5. Hva kalles punkbevegelsen som assosieres med band som Bikini Kill, Jack off Jill og Bratmobile?
6. Hva heter TV-serien fra 2012 der Lena Dunham, Allison Williams og Jemima Kirke har sentrale roller?
7. På engelsk heter kriminalromanen *The Girl who Kicked the Hornet's Nest*. Hva heter den på norsk?
8. «Meisje» betyr «jente». På hvilket språk?
9. Hvilket år slapp Cyndi Lauper singelen «Girls Just Want to Have Fun»?
10. Og hvilket band sang «Takk, takk til alle jentene, for at dere er, dere er så deilige»?

1. Malene
2. Malala Youssoufzai
3. «100 års våld mot kvinner er nok – ikke en måned»
4. Jenter som kommer
5. Riot grrrl
6. Grrrl
7. Lullaby for the little girl
8. Nederlandsk
9. 1983
10. Wann skrek